

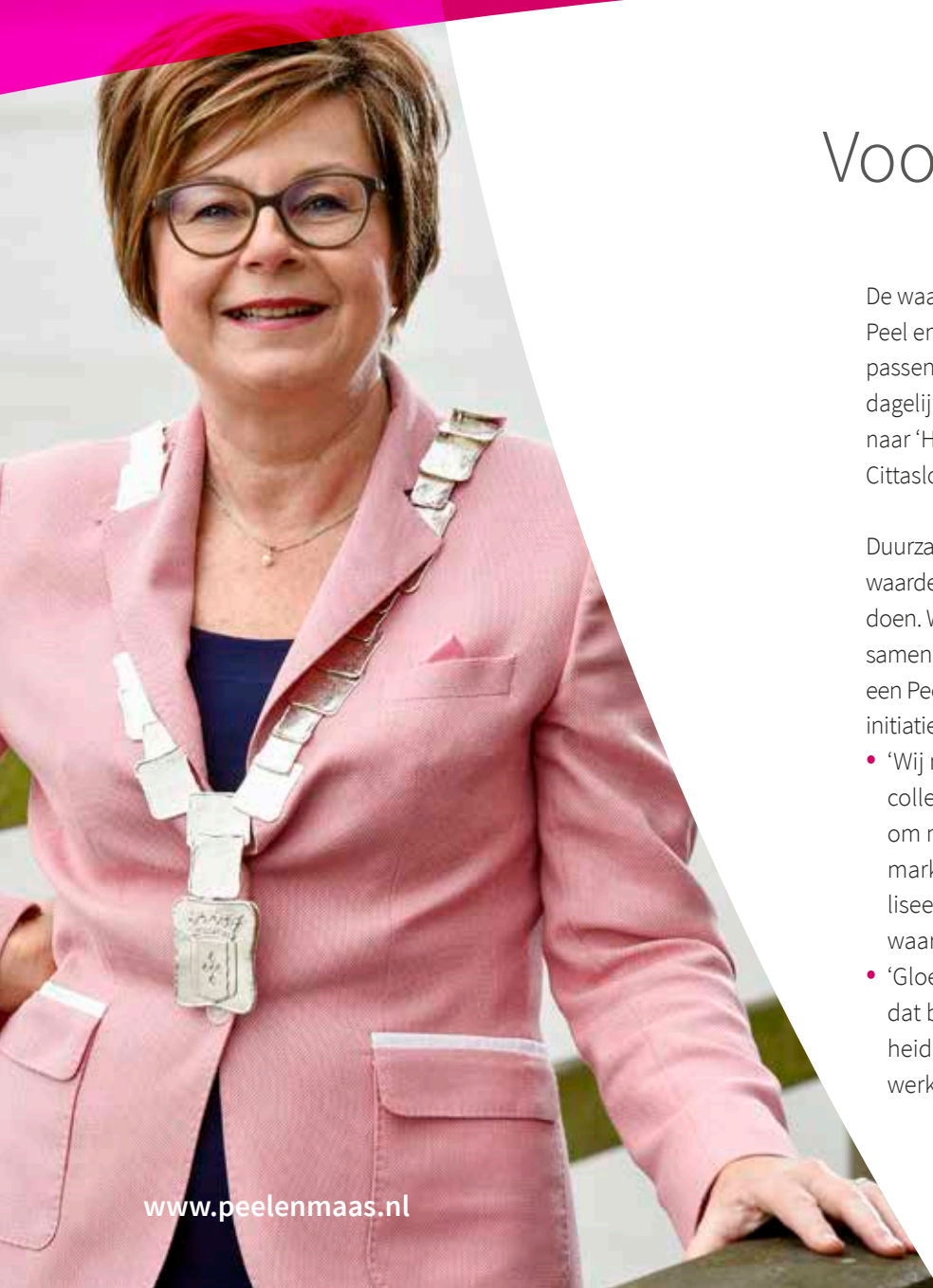
Beleef de Ruimte!

Het goede leven in Peel en Maas

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Inleiding	4
1. Klimaatbeleid (energie en milieu)	5
2. Infrastructuur, vervoer en medische voorzieningen	21
3. Ruimtelijke kwaliteit	35
4. Agrarisch, toeristisch en ambachtelijk beleid	67
5. Gastvrijheid, wetenschap en onderwijs	84
6. Sociale cohesie	97
7. Samenwerking	123

www.peelenmaas.nl

Voorwoord

De waarden en uitgangspunten die we als gemeente Peel en Maas hoog in het vaandel hebben staan, passen perfect bij de filosofie van Cittaslow. Ons dagelijks handelen sluit aan bij de ontdekkingstocht naar 'Het goede leven'. Een ontdekkingstocht die Cittaslow met ons deelt.

Duurzaamheid, diversiteit en zelfsturing zijn de kernwaarden die de rode draad vormen in ons denken en doen. Wij ondersteunen waardevolle initiatieven in de samenleving en dragen met deze samenleving bij aan een Peel en Maas waarin het goed leven is. Een aantal initiatieven die hier een voorbeeld van zijn:

- 'Wij maken werk van werk': een ondernemerscollectief dat de verantwoordelijkheid neemt om mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt naar regulier werk te helpen. In 2016 realiseerden wij een uitstroombestand van 26%, waarmee wij landelijk de koploper zijn.
- 'Gloeï': een kennis en duurzaamheidsplatform dat burgers, ondernemers, onderwijs en overheid bij elkaar brengt om duurzame ideeën werkelijkheid te maken.

- LEF - Liefde Emotie en Food: tien voedselproducenten uit de regio Peel en Maas die de handen ineen hebben geslagen om mensen in heel Nederland te laten kennismaken met bijzondere streekproducten en de gastvrijheid uit onze regio.
- Maar vooral ook de dorpsoverleggen die in onze 11 kernen een verbindende schakel vormen tussen allerlei initiatieven die de vitaliteit van de gemeenschappen bevorderen. De laatste vier jaar hebben er negen kernen een nieuwe dorpsontwikkelingsvisie opgesteld.

Wij gaan voor vitale gemeenschappen en omarmen het 'Het goede leven'.

Ik wens u veel verwondering toe bij het ontdekken van het goede leven in Peel en Maas.

Wilma Delissen - van Tongerlo

Burgemeester Gemeente Peel en Maas

Inleiding

‘Beleef de ruimte!’ is de slogan die de gemeente Peel en Maas hanteert sinds de herindeling van de voormalige gemeenten Meijel, Kessel, Helden en Maasbree in 2010. Dit wordt niet alleen letterlijk in fysieke zin bedoeld in de zin van geniet van de omgeving, de prachtige diversiteit aan landschappen. Van het Maasdal, het agrarische cultuurlandschap tot en met de Peel, met daarin 11 verschillende dorpen met ieder hun specifieke en karakteristieke kenmerken. Maar vooral ook mentaal! De ruimte die er voor iedereen is om je talenten te ontwikkelen. Ondernemers die hun dromen kunnen verwezenlijken. Inwoners en bedrijven die zowel individueel als collectief de verantwoordelijkheid nemen om vitale gemeenschappen te ontwikkelen. Die gelukkig zijn, het goede leven ervaren.

Als gemeente willen we graag bijdragen aan het goede leven in Peel en Maas. Bij alles wat wij doen is een drietal kernwaarden voor ons

leidend: zelfsturing, duurzaamheid en diversiteit. In de dagelijkse praktijk doen wij wat we kunnen om deze ambitie werkelijkheid te maken, vaak in gesprek met betrokken inwoners, ondernemers en gemeenschappen. Maar onze rol als overheid is beperkt. Het zijn juist deze inwoners, ondernemers en gemeenschappen die het verschil kunnen maken. Het is voor de overheid de kunst zich op een goede manier te verhouden tot de waardevolle initiatieven van deze (groepen) mensen.

Wij leveren als gemeente op een onderscheidende manier een bijdrage aan het goede leven. De wijze waarop we dit doen, en de concrete resultaten die we in dat kader behalen ziet u terug in deze aanvraag. Voor wat betreft de manier waarop wij ons als gemeente tot de samenleving verhouden verwijzen wij u naar onderdeel 6.11.

1. Klimaatbeleid (energie en milieu)

1.1 Bescherming van de luchtkwaliteit

A. Wordt aan de wettelijke eisen van luchtkwaliteit voldaan?

- Gemeente Peel en Maas volgt de wettelijke normering en voldoet aan de landelijke normstelling luchtkwaliteit.
- Zowel als gevolg van de emissies bij veehouderijen en als gevolg van het verkeer zijn geen knelgevallen bekend wat betreft fijn stof. De knelgevallen bij veehouderijen zijn bekend binnen de NSL (Nationaal samenwerkingsprogramma luchtkwaliteit) en zullen mogelijk op termijn worden opgelost.
- Wat betreft ammoniak voldoen in Peel en Maas alle grotere veehouderijen aan het besluit emissiearme huisvesting. De kleinere veehouderijen hebben zich (allemaal) ingeschreven voor het Actieplan ammoniak en veehouderij. Dit is een landelijk plan waarin is geborgd dat in 2020 alle kleine veehouderijen voldoen aan de emissie-eisen voor ammoniak.

- De eerder genoemde bekende knelgevallen bij het NSL wat betreft veehouderijen zijn al langer bestaande situaties op een enkele woning die op termijn opgelost worden.

B. Op welke wijze is dit geborgd?

- Een omgevingsvergunning voor een bedrijf wordt pas verleend als de aanvraag aantoont dat aan de wettelijke normen voor luchtkwaliteit op het gebied van ammoniak, geur en fijn stof wordt voldaan. Nieuwe stallen voor veehouderijen worden altijd uitgevoerd met de best beschikbare technieken, bijvoorbeeld een luchtwassysteem dat zorgt voor het afvangen van een groot gedeelte van ammoniak, geur en fijn stof.
- Voor veehouderijen gelden emissie-eisen. Hieraan wordt (op termijn) voldaan.
- Voor het verkeer is dit geborgd in regels voor de auto-industrie. Gemeenten hebben daar weinig tot geen invloed op.

- Voor veehouderijen is dit geborgd in de vergunningen en in de algemene regels.
- We controleren achteraf of vergunningen worden nageleefd en of de bedrijven ook daadwerkelijk aan de normen voor ammoniak, geur en fijn stof voldoen. Mocht dit niet het geval zijn dan zien we er op toe dat dit alsnog gebeurt.
- Hiervoor volgen we de afspraken die we hierover hebben gemaakt (handhavingsstrategie). Deze strategie is breed gecommuniceerd met de veehouderijsector.

C. Heeft de gemeente aanvullend beleid en/of aanvullende maatregelen boven de wettelijke normering?

Gemeente Peel en Maas heeft de kernwaarden zelfsturing, diversiteit en duurzaamheid in haar beleid en handelen verankerd. De Raad heeft de uitgangspunten duurzaamheid vastgesteld (2013) en verankerd in de kaderstelling die opgenomen zijn in de programmabegroting 2017-2020.

Meer concreet doen wij het volgende op dit terrein:

- Toezichthouders nemen een actieve rol aan bij controles van veehouderijen door te adviseren over het toepassen van luchtwassers en ze leggen de voordelen ervan uit. We merken dat veehouders dit als positief ervaren en onderhouden en gebruiken de installatie beter. Dit komt ten goede aan de luchtkwaliteit.
- We hebben een project uitgevoerd met beter ingestelde luchtwassers bij agrarische bedrijven. De lucht bij veel agrarische

bedrijven in Peel en Maas is behoorlijk verbeterd. De met ammoniak vervuilde lucht van dierenbedrijven wordt nu door beter ingestelde luchtwassers schoner gemaakt dan voorheen. De gemeente heeft dit niet bereikt door op traditionele wijze te handhaven maar met een vernieuwde aanpak door kennis te delen, samen te werken en te meten.

- Op dit terrein hebben wij formeel gezien de rol van toezichthouder en handhaver. Wij hebben geëxperimenteerd met een andere rol die meer uitgaat van samenwerken, kennis delen en meten. In dat kader hebben we een informatieavond voor agrariërs georganiseerd. Hier kwamen 27 bedrijven (54%). 16 bedrijven meldden zich hierbij aan voor een bedrijfsbezoek. Bij de bedrijfsbezoeken was kennisoverdracht (instructie over gebruik en onderhoud, advies over beter gebruik) van groot belang en werd er gemeten. Deze meting hield in dat één of meerdere ammoniakmetingen werden gedaan. De LLTB (Limburgse Land- en Tuinbouwbond) ondersteunde deze aanpak. De betrokken agrariërs werden

gedurende dit project steeds enthousiaster over de gekozen aanpak.

- We nemen deel aan een regionaal overleg onder leiding van de Provincie Limburg inzake schone stallen. Doel is te zoeken naar methodes om emissieneutrale veehouderijen te realiseren/af te dwingen.
- Als gevolg van de landelijke discussie op het gebied van volksgezondheid, gaan wij ons beleid op het gebied van intensieve veehouderijen herijken en waar nodig aanpassen. Dit kan leiden tot aanvullende maatregelen op het gebied van bescherming van de luchtkwaliteit. Daarbij zullen wij indien nodig gebruik maken van de mogelijkheden die de omgevingswet, die in 2021 in werking treedt, ons geeft.

1.2 Bescherming van de waterkwaliteit

A. Wordt aan de wettelijke eisen van waterkwaliteit voldaan?

Gemeente Peel en Maas heeft een uitvoeringsplan Openbare Ruimte 2016-2021 en de notitie kapitaalgoederen vastgesteld. Het plan vertaalt de visie en doelen uit de kaderstelling naar concrete uitgangspunten en uitvoeringsregels op collegeniveau. De Openbare ruimte bestaat uit kapitaalgoederen (o.a. groen, wegen, water, riolering, verlichting etc.) die regulier en groot onderhoud behoeven.

De doelstellingen van kaderrichtlijn water 2027 zijn uitgangspunt. Van helder, naar schoon water, hetgeen ook verankerd is in het gemeentelijk rioleringsplan (GRP)

Een concreet project dat we hebben uitgevoerd is de aanleg van een bufferbassin van 18.000 m³. Infiltreren van hemelwater op eigen terrein bij nieuwbouw is gemeengoed. We stimuleren HWA-afkoppelen bij bestaande bouw. Nog niet alle overstorten voldoen aan de

Europese Kaderrichtlijn Water. De gemeente ligt op planning en de laatste projecten die nog moeten worden uitgevoerd staan gepland.

B. Op welke wijze is dit geborgd?

Het waterschap houdt de controle hierop. Daarnaast staan de maatregelen in ons Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) gepland.

C. Heeft de gemeente aanvullend beleid en/of aanvullende maatregelen boven de wettelijke normering?

Nee, niet specifiek voor de waterkwaliteit. Wel is het onderwerp klimaatadaptatie ondergebracht in de nieuwe kaderstelling Ruimte en gaat het aandacht krijgen in de nieuwe omgevingsvisie in het kader van de de pilot nieuwe omgevingswet. Hiervoor zijn we een pilotproject aangegaan met het waterschap waarbij de regio en de provincie meekijkt.

1.3 Drinkwaterverbruik plaatselijke bevolking

A. Is het waterverbruik onder, boven of gelijk aan het landelijk gemiddelde

De cijfers waren bij het drukklaar maken van dit rapport nog niet beschikbaar.

B. Heeft de gemeente aanvullend beleid en/of aanvullende maatregelen om het drinkwaterverbruik te verminderen?

In het uitvoeringsplan Openbare ruimte 2016-2019 besteden we hier aandacht aan. De inrichting van de openbare ruimte houdt rekening met de gevolgen van klimaatveranderingen en het voorkomen van overlast. Dit geldt met name voor water en de afvoer daarvan. We stimuleren inwoners en bedrijven om (regen)water te (her)gebruiken. Regionaal is er een hemelwaterafvoer afkoppelingssubsidie beschikbaar.

1.4 Gescheiden afvalinzameling vast huishoudelijk afval

A. Wordt aan de wettelijke eisen van gescheiden afvalinzameling voldaan?

Ja, we voldoen volledig aan de wettelijke eisen

B. Op welke wijze is dit geborgd?

We voldoen aan het LAP (Landelijk Afvalbeheerplan). De landelijke VANGdoelstelling (VANG is een kennisplatform voor huishoudelijk afval) is 100 kg restafval per inwoner per jaar in 2020. Wij zitten nu al ruim onder de doelstelling met slechts circa 35 kg restafval per inwoner per jaar na aanpassing van het afvalinzamelingssysteem. We scheiden aan de bron en hebben de afvaldienst onder gebracht bij de gemeente. Dit combineren wij met een 'werk-leerplaats' voor mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt.

Inmiddels zijn op deze manier circa 100 mensen in/doorgestroomd.

C. Heeft de gemeente aanvullend beleid en/of aanvullende maatregelen om het ontstaan van afval te voorkomen en extra scheiding te bevorderen?

We hebben het inzamelsysteem aangepast dusdanig dat we mensen stimuleren om afval te scheiden. In Peel en Maas is reeds een repair cafe actief en Kringloopcentrum met een winkel in het winkelcentrum van Panningen voor de meer hoogwaardige retro en house en living producten. We kijken nadrukkelijk om afvalstromen in de regio te laten hergebruiken. Een voorbeeld is dat afgedankte elektronische en elektrische apparaten (AEEA) lokaal verwerkt wordt door ondernemer Statice in Beringe. We blijven in samenwerking met kennis en duurzaamheidsplatform GLOEI

en de stichting ZERegIO zoeken naar meer mogelijkheden voor hergebruik, meer waarde geven aan afvalstromen bij voorkeur in

combinatie met social return. Daarnaast is een platform de Spil actief, wat zich richt op reparatie van afgedankte fietsen door statushouders.

1.5 Industriële en huishoudelijke compostering

A. Wordt het groenafval gecomposteerd of op een andere wijze milieuvriendelijk verwerkt; beantwoording splitsen in huishoudelijk afval (GFT) en verwerking overige bedrijfstakken.

Het GFT afkomstig van particuliere huishoudens wordt gescheiden ingezameld en vervolgens verwerkt tot compost. Hetzelfde geldt voor het groenafval afkomstig van gemeentelijke eigendommen. Het jaarlijks plaatsen van bladkorven maakt onderdeel uit van ons regulier beleid. Groenafval wordt door enkele ondernemers ook ingezet voor energieopwekking/biovergisting. Een aantal ondernemers in de land en tuinbouw onderzoeken de mogelijkheden van biomassaverwerking. Hierbij kijken wij of de gemeentelijke afvalstromen in dit proces geïntegreerd kunnen worden.

B. Heeft de gemeente aanvullend beleid en/of zijn maatschappelijke initiatieven tot verwerking van groenafval?

Binnen kennisnetwerk Gloei wordt nagedacht over het terugdringen voedselverspilling. Er is een actieve voedselbank die afspraken heeft met een aantal supermarkten. Vermeldenswaardig is ook het initiatief van een ondernemer die fruitafval inzamelt en hier alcohol en likeuren van produceert.

1.6 Zuivering van het afvalwater

A. Wordt aan de wettelijke eisen van zuivering van het afvalwater voldaan en percentage aangesloten percelen met meer dan 2.000 inwonerequivalenten op het rioolstelsel?

Ja, waterzuivering is geborgd. Alle percelen zijn aangesloten op een voorziening (riolering, drukriolering, of individuele zuiveringsinstallatie (IBA))

B. Op welke wijze is dit geborgd?

Het waterschap draagt als eigenaar zorg en beheer van de waterzuiveringsinstallaties. De gemeente faciliteert via het WOZ-traject. Ieder WOZ-object wordt aangeslagen en bij twijfel wordt er gecontroleerd.

C. Heeft de gemeente aanvullend beleid en/of aanvullende maatregelen om het ontstaan van afvalwater te reduceren en milieuverantwoord af te voeren (bijvoorbeeld gescheiden rioolstelsel, gebruik regenwater etc.).

De gemeente heeft een hemelwaterverordening en een subsidieverordening om het hemelwater op de vuilwaterriolering zoveel als mogelijk terug te dringen. Het water moet zoveel als kan op eigen perceel verwerkt worden. De gemeente voert in het buitengebied actieve controles uit op foutaansluitingen en spreekt inwoners erop aan het hemelwater van de riolering te halen. Bewoners werken hier ook actief aan mee. Daarnaast loopt er een campagne om inwoners te stimuleren om het hemelwater af te koppelen van het vuilwaterriool.

1.7 Energiebesparing bij overheidsgebouwen en installaties

A. Is er een gemeentelijk plan voor energiebesparing en het gebruik van groene stroom?

Een van de regionale uitwerkingen van het Provinciaal Omgevingsplan is de energieagenda. De ambities is: Het creëren van een energie-onafhankelijke regio met een economisch gezonde woon-, werk- en leefomgeving, welke geschikt is voor toekomstige generaties.'

B. Wat zijn de doelstellingen voor het verminderen van energieverbruik en op welke wijze is dit de afgelopen drie jaar verminderd?

Als doel voor 2030 is gesteld: 35% energiebesparing, 30% duurzame energieopwekking. Hiervoor zullen 3 sporen de aandacht krijgen:

- Energiebesparing bij bedrijven
- Energiebesparing bij bestaande voorraad wonen

- Duurzame energieopwekking en haar ruimtevraag (denk oa. aan windmolens, zonnepaneelvelden)

Voor het eigen gemeentelijk vastgoed is geen apart plan voor energiebesparing. Dit zal wel onderdeel worden van de door de raad op te stellen Klimaatagenda, maar het maakt al onderdeel uit van ons dagelijks handelen. Zo is het Huis van de gemeente (met oa. een ijsverwarming, zonnepanelen, sedumdaken, verticale groenwanden etc.) uitgeroepen tot het meest energieopwekkende gebouw 2016. Eigendom en exploitatie van gemeenschapshuizen zijn in Peel en Maas een verantwoordelijkheid van de gemeenschap. Ook bij de buitensportaccommodaties en andere welzijnsgebouwen zijn de gebruikers voor een belangrijk deel zelf verantwoordelijk. Zo heeft MFA Egchel geïnvesteerd in een WKO/bodemwarmte. Voetbalclub Koningslust heeft een nieuw kleedaccommodatie/kantine neergezet

die zoveel mogelijk volgens de C2C-principes is ontworpen. Zwembad Kessel heeft geïnvesteerd energiezuinige pompen. Sporthallen de Heuf en Piushof Panningen hebben fors geïnvesteerd in energieopwekking met zonnepanelen en energiebesparende maatregelen zoals led-verlichting. De nieuwe brede school en MFA Maasbree hebben moderne energiebesparende maatregelen genomen. Het revolving fonds duurzaamheid wordt voor dit soort initiatieven als aanjaagmiddel (max. 25.000 euro) ingezet.

Voor wat betreft inkoop van energie is deze 100% groen. Kansen liggen bij de inkoop van lokaal geproduceerde duurzame energie bij de lokale energiecoöperatie Peelenergie.

1.8 Energieproductie door overheid uit hernieuwbare energiebronnen

A. Op welke wijze is de gemeente betrokken bij de bevordering van het gebruik van hernieuwbare energie?

De gemeente is partner van de Coöperatie Gloei, een kennisplatform en netwerkorganisatie op het gebied van Duurzaamheid voor Peel en Maas en omstreken. In deze hoedanigheid is de gemeente ook betrokken bij Energiecoöperatie Peelenergie en bij het stimuleren van gebruik en productie van hernieuwbare energie. De raad heeft uitgangspunten vastgesteld met betrekking tot windenergie en zal dat op korte termijn ook gaan doen voor wat betreft grootschalige zonne-energie projecten.

De gemeente werkt samen met Midden Limburgse gemeenten Leudal, Weert, Nederweert en de provincie Limburg om bij te dragen aan het energie-akkoord met grootschalige windenergie. In het kader van de samenwerking is

een samenwerkingsovereenkomst afgesloten met de provincie Limburg.

B. Welk percentage van het totale energieverbruik in de gemeente bestaat uit de toepassing van hernieuwbare energie (gebruik hiervoor ook de Klimaatmonitor)?

Er is geen totaaloverzicht beschikbaar van alle duurzame energiebronnen en dus ook geen betrouwbaar inzicht te geven van het aandeel hiervan op het totale energieverbruik. In het kader van de regionale energieafspraken zal dit in de toekomst wel gemonitord worden.

De provincie Limburg heeft een energiedashboard ontwikkeld, wat inzicht heeft in de hoeveelheid opgewekte duurzame energie en de nodige besparing om de doelstellingen van het energie-akkoord te realiseren.

De gemeenteraad heeft kaders met uitgangspunten windenergie en heeft als doelstelling om een windpark met 4 windmolens te realiseren. Binnen Peel en Maas oriënteren verschillende initiatieven zich. De gemeente werkt op pilotbasis mee aan initiatieven die zonneweiden realiseren. In 2017 moet vorm gegeven zijn aan beleid voor zonneweiden.

De Duurzaamheidsscore is 49 (Limburg 49)
Zonne energieinstallaties 18,9 (Limburg 13,4)
Vermogen zonne energie 78 (Limburg 53)

Zie ook voorgaand antwoord 1.7.

1.9 Verbetering uiterlijk aanzien gemeente en vermindering geluidsoverlast

A. Heeft de gemeente een ruimtelijk beleid om het uiterlijk aanzien te beschermen en de kwaliteit van de omgeving te verbeteren?

In de structuurvisie kernen en bedrijventerreinen en de structuurvisie buitengebied Peel en Maas zijn waarden en kwaliteiten benoemd van de verschillende deelgebieden. De visie biedt een integraal ruimtelijk kader en ruimte voor ontwikkeling. In deze visie is integraal gekeken naar de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen voor dorpen en bedrijventerreinen in samenhang met ons ruimtelijk beleid. Daarnaast biedt de visie ruimte en inspiratie om zaken vanuit de gemeenschap of door andere initiatiefnemers op te pakken. De visie is een uitwerking van onze eerder vastgestelde hoofdkeuzes in het beleidskader Ruimtelijke Ontwikkeling.

Daarbij is veelal aangesloten bij bijeenkomsten van het dorp over bijvoorbeeld hun dorpsontwikkelingsvisie. In het algemeen kon men zich vinden in de visie, mede omdat de visie voor een belangrijk deel is opgebouwd met input van het dorp. Bij enkele kernen zijn de kaarten nog aangevuld of aangepast en projecten toegevoegd. Mooi om te zien dat onderdelen van de structuurvisie ook landen in de dorpsontwikkelingsvisies en er werkgroepen in dorpen worden gevormd om zaken op te pakken. Voor de bedrijventerreinen is een terugkoppelbijeenkomst voor alle ondernemersverenigingen gehouden. Ook hier zijn enkele aanvullingen uit naar voren gekomen.

Voor een beperkt gebied in sommige kernen geldt “welstand” vanwege de aanwezigheid van (cultuur)historische dorpsgezichten. Voor het overgrote deel is Peel en Maas welstandsvrij en hebben wij geen welstandscommissie.

Wij adviseren in samenwerking met de dorpsbouwmeester planindieners op een positief kritische manier over hun ontwikkelplannen. Ook al is welstand niet verplicht, we zien steeds vaker dat ondernemers en burgers graag van deze dienstverlening gebruik maken.

In het buitengebied is het kwaliteitskader van toepassing. Wij geven ruimte om te ontwikkelen met oog voor kwaliteit. Afhankelijk van de ontwikkeling zijn een drietal soorten kwaliteitsbijdragen van toepassing. Ook hier geldt het zelfde als bij de kernen en bedrijventerreinen. Aangevuld met de kwaliteitscommissie (2 externe deskundigen) zijn wij aan de voor kant in gesprek met initiatienemer.

B. Wordt aan de wettelijke eisen voor saneren verkeerslawaaï en verminderen geluidsoverlast voldaan?

Er wordt aan de wettelijke normen voldaan.
We hebben geen woningen meer op de geluid saneringslijst van de gemeente.

C. Op welke wijze is de uitvoering van vragen a. en b. geborgd?

Alle bedrijven beschikken over een vergunning dan wel een melding activiteitenbesluit. We zien toe op de naleving van de (geluids)voorschriften.

D. Heeft de gemeente aanvullend beleid en/of aanvullende maatregelen boven de wettelijke normering?

Voor het antwoord op C en D, zie onder A.

Het aanvullend beleid is opgenomen in de genoemde structuurvisies en de uitvoering van de dienstverlening maakt onderdeel uit van onze dienstverleningsfilosofie.

1.10 Verminderen uitstraling verlichting in de openbare ruimte

A. Heeft de gemeente beleid om het uiterlijk aanzien van de openbare ruimte te beschermen tegen overbodige verlichting (reclame, dimbare openbare verlichting, gebruik LED-lampen e.d.)?

De gemeente Peel en Maas voert een beleid waarin we conventionele armaturen vervangen door duurzame LED-verlichting. Het onderhoud, beheer en vervanging van bestaande armaturen voor ledverlichting is geborgd in het uitvoeringsplan openbare ruimte 2016-2021. In dat beleid is tevens opgenomen dat op het vervangingsmoment de schakeling wijzigt. Deze wijziging zorgt ervoor dat de verlichting automatisch brandt en dimt. Hiermee beschermen we de openbare ruimte tegen overbodige verlichting.

B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen op dit terrein?

Bij nieuwe gebiedsontwikkelingen wordt standaard met energiezuinig/led-verlichting gewerkt. We hebben een pilot gedaan met slimme ledverlichting (met bewegingssensoren) bij het fietspad tussen Kessel en Helden om een goede balans te vinden tussen veiligheid, lichtoverlast en energiebesparing. Deze pilot is een groot succes gebleken en derhalve is het nu gebruikelijk bij complete herinrichtingen dezelfde techniek toe te passen.

1.11 Electriciteitsverbruik van inwoners

A. Is het elektriciteitsverbruik onder, boven of gelijk aan het landelijk gemiddelde?

In de demografische trendverkenning Noord Limburg is ook het energieverbruik onder de loep genomen. Het particuliere energieverbruik is in Noord-Limburg hoger dan gemiddeld in Nederland. Dit is niet vreemd, aangezien de gemiddelde woning in de regio ook groter is dan landelijk. Binnen de regio zijn er tussen de gemeenten verschillen in energieverbruik te zien. Voor particulier gebruik is het energieverbruik in Gennep het laagst en in Mook en Middelaar, Peel en Maas en Beesel relatief hoog. Kijken we naar het totale energieverbruik per inwoner in elke gemeente inclusief zakelijk verbruik, dan is dat in Horst aan de Maas en Peel en Maas uitzonderlijk hoog. Dat komt door de vele glas-tuinbouw binnen deze gemeenten. Gemiddeld zijn huishoudens goed voor een vijfde van het energieverbruik in Noord-Limburg.

B. Heeft de gemeente aanvullend beleid en/of aanvullende maatregelen om het elektriciteitsverbruik te verminderen?

Samen met de coöperaties Gloei en Peele-nergie worden inwoners gestimuleerd om het energieverbruik te verminderen door energie-besparende maatregelen en aangezet tot het zelf opwekken van duurzame energie. De energiestatieafspraken zijn als uitvoeringsafspraken meegenomen in de nieuwe kaderstelling.

1.12 Bescherming van de biodiversiteit

A. Heeft de gemeente beleid om de biodiversiteit te bevorderen en te beschermen (maaibeeld, inrichtingsmaatregelen e.d.)?

Ja. Onze visie en ambitie is opgenomen in de structuurvisie buitengebied.

B. Welke activiteiten worden in de gemeente uitgevoerd ter bevordering en bescherming van de biodiversiteit?

De uitvoering van de beheersmaatregelen is in het uitvoeringsplan openbare ruimte 2016-2021 opgenomen. Ook op dit vlak nemen gemeenschappen initiatieven.

De gemeenschap Koningslust heeft natuurgebied Vlakbroek geadopteerd en onderhoudt dit zelf. Langs de Kwistbeek in Helden is via een burgerinitiatief in 2016 de oude schans in ere hersteld en onderhoudt IVN een stukje natuurgebied.

Stichting VEEN de Peel is een particuliere natuurorganisatie die rond Meijel actief is. De Stichting VEEN koopt landbouwgronden op die direct grenzen aan bestaande Peelreservaten, met name aan de Verheven Peel (Deurnese- en Mariapeel en omgeving). Het primaire doel is om door vernatting een bijdrage te leveren aan het herstel van hoogveen in die reservaten. Op de aangekochte gronden bestaat het beheer vooral uit verschraling door ze minstens éénmaal per jaar te hooien met als doel het realiseren van bloemrijke schraalgraslanden en wellicht in de toekomst blauwgrasland. Een van hun projecten is de aanleg van een struinpad met een recreatieve, educatieve en natuurbeschermingsfunctie.

1.13 Optionele en aanvullende eisen

Klimaatbeleid is voor ons intergaal onderdeel van de openbare ruimte. De manier waarop we met de openbare ruimte omgaan, omschrijven wij in ons beleidsplan Openbare Ruimte 2016-2021. Duurzaamheid is een van onze kernwaarden. Deze kernwaarde hebben we voor de openbare ruimte concreet gemaakt in dit beleidsplan. Voor de nadere toelichting op dit beleidsplan verwijzen we naar het hoofdstuk Ruimtelijke Kwaliteit, onderdeel 3.18.

Daarnaast nog het volgende. Op het terrein van klimaat, energie en milieu zijn veel wettelijke eisen van toepassing. Dit borgen wij via vergunningverlening en toezicht hierop. Als gemeente nemen wij onze eigen verantwoordelijkheid in de vorm van aanvullende voorwaarden bij gebiedsontwikkelingen (bijvoorbeeld bij de duurzame woonwijk Giel Peetershof) of het aanleggen van buffer/waterbassins (bijvoorbeeld het bassin bij Tuindersweg van 18.000 m³).

Daarnaast hebben wij een stimulerende rol. Via gemeentelijke en provinciale promotie/subsidiecampagnes op het terrein van onder andere energiebesparing, het afkoppelen van hemelwaterafvoer van bestaande bebouwing en “asbest eraf-zonnepanelen erop”, “fietsen naar het werk”, brengen wij de duurzaamheids- en klimaatdoelstellingen onder de aandacht.

Tot slot nemen de inwoners en ondernemers zelf initiatieven op dit vlak. Deze faciliteren wij graag daar zij passen in onze kernwaarden duurzaamheid, diversiteit en zelfsturing. In eerste instantie is een initiatiefnemer verantwoordelijk voor het voeren van de dialoog en het draagvlak met zijn omgeving. Bij meer complexe situaties faciliteren wij deze dialoog tussen initiatiefnemer en de omgeving via “in gesprek met peel en maas”. Een onafhankelijk gespreksleider met mediation vaardigheden begeleidt dan deze dialoog.

Vanuit de dorpen, die hun visie op de dorpsontwikkeling hebben vastgelegd in dorpsontwikkelingsvisies, wordt hier ook aandacht aan gegeven. Ook duurzaamheids- en innovatieplatform GLOEI ontplooit allerlei activiteiten die te maken hebben met klimaatbeleid en duurzaamheid.

2. Infrastructuur, vervoer en medische voorzieningen

2.1 Langzame verkeersroutes openbare gebouwen

A. Heeft de gemeente beleid om de verkeersveiligheid van kwetsbare deelnemers te verbeteren (fietspaden, school-thuisroutes e.d.)?

Het uitvoeringsbeleid is geborgd in het uitvoeringsplan openbare ruimte 2016-2021.

Met alle basisscholen en het voortgezet onderwijs zijn convenanten gesloten. De schoolthuisroutes zijn een aantal jaren geleden geïnventariseerd en geoptimaliseerd.

B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen op dit terrein?

Bij gebiedsontwikkelingen en herinrichtingen wordt hiermee rekening gehouden. Voetgangers en fietsers prevaleren, de auto is te gast. Daarnaast richten we op school-thuisroutes de weg zodanig in dat de verkeersveiligheid van de schoolgaande jeugd verbeterd wordt. Dit doen we o.a. door vrijliggend fietspaden, fietssuggestiestroken en belijningen.

2.2 Lengte (in km) van de gerealiseerde gemeentelijke fietspaden op het totaal aantal km gemeentelijke wegen

A. Hoeveel procent van alle wegen in de gemeente is fietspad?

De openbare ruimte in de gemeente Peel en Maas beslaat bijna 703 hectare, waarvan 390 hectare groene openbare ruimte en 313 hectare verharding. Dit is 4% van de totale oppervlakte van de gemeente (16.132 hectare).

Een groot deel van de wegen zijn plattelandswegen die veel door fietsers worden gebruikt, al dan niet onderdeel uitmakend van een officiële routestructuur.

Het aantal kilometer fietspaden bedraagt ongeveer 90 km, inclusief fietssuggestiestroken.

2.3 Fietsenstalling bij op-/overstappunten

A. Heeft de gemeente beleid op het terrein van het stallen van fietsen?

Het uitvoeringsbeleid is geborgd in het uitvoeringsplan openbare ruimte 2016-2021.

B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om het stallen van fietsen te reguleren?

Bij elke gebiedsontwikkeling of grootschalig onderhoud wordt hier standaard naar gekeken samen met de stakeholders. Voor het winkelcentrum Panningen werken wij tijdens de weekmarkt met tijdelijke bewaakte fietsstallingen. Bij de herinrichting van de omgeving van het Huis van de Gemeente realiseren we een structurele oplossing. Bij diverse opstappunten voor het OV/bus, in ieder geval bij alle bushaltes, zijn fietsparkeer faciliteiten geplaatst. Voor het eigen personeel is een overdekte afgesloten fietsstalling gerealiseerd met e-bike oplaadpunten.

2.4 Beleid alternatief vervoer inwoners

A. Heeft de gemeente beleid om het alternatief vervoer van inwoners te stimuleren?

Ja. We hebben in onze kaderstelling opgenomen dat wij gemeenschapsinitiatieven in dit kader ondersteunen.

B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen op het terrein van mobiliteitsmanagement?

- De gemeente beschikt over een aantal dienstfietsen en 2 elektrische scooters. Via NS businesscards worden medewerkers ontzorgd om het OV te stimuleren.
- Verder zijn er 5 vrijwillige dorpsvervoerinitiatieven dekkend voor heel Peel en Maas: H.E.P., Kessel-Kessel-Eik, GBK, Meijel en Baarlo-Maasbree. In het dorpsvervoer in Peel en Maas zijn meer dan 100 vrijwilligers actief, zodat ouderen en mensen die slecht ter been zijn voor een lokaal tarief kunnen reizen naar

bijvoorbeeld de vrijwillige dorpsdagvoorzieningen in de kernen. Er zijn dorpsvervoerders die werken met een leasecontract, om daarmee met de tijd mee te gaan in duurzame ontwikkelingen van de (elektrische) bussen.

- Daarnaast is bij het collectief vervoer voor ouderen aandacht voor duurzaam en efficiënt vervoer. Dit vervoer is per december 2016 ondergebracht bij Omnibuzz (gemeenschappelijke regeling van 32 Limburgse gemeenten).
- De gemeente stimuleert haar eigen werknemers om met de fiets te komen via het programma Fietsen Scoort
- Fietsen Scoort wordt aan werknemers via Intranet gepromoot en er zijn prijzen te winnen.
- De gemeente ondersteunt het vrijwillig dorpsvervoer waar nodig, door gesprekken over ontwikkelingen en waar nodig een financiële ondersteuning.

- Omnibuzz inventariseert namens de gemeenten het bestaande taxiwagenpark in heel Limburg (o.a. milieu eisen) en zet bij vernieuwing in op duurzaamheid. Daarnaast combineert Omnibuzz met haar nieuwe mobiliteitscentrale zoveel mogelijk vervoersstromen, zodat taxi's niet zonder passagiers rijden of slechts één persoon vervoeren. Gemeenten onderzoeken gezamenlijk of de mobiliteitscentrale kan worden uitgebreid met het leerlingenvervoer en groepsvervoer naar dagbesteding, met als doel meer efficiency en kwaliteit van vervoer.

2.5 Verminderen van architectonische belemmeringen

A. Heeft de gemeente een beleid gericht op toegankelijkheid van openbare en semi-openbare gebouwen?

In ons kaderstellend beleid hebben we het doel opgenomen dat Peel & Maas toegankelijk is voor iedereen. Dit hebben we uitgewerkt in ons uitvoeringsplan Openbare Ruimte. Voor het overzicht van maatregelen verwijzen we naar C.

B. Heeft de gemeente een beleid gericht op het wegnemen van architectonische belemmeringen ten aanzien van duurzaam bouw (passiefhuis-concept)?

Duurzaamheid wordt in al zijn facetten gefaciliteerd en gestimuleerd, ook op het terrein van woningbouw. Wij faciliteren bouwaanvragers maximaal bij de aanvraag van een bouwvergunning. Het merendeel van de gemeente is welstandsvrij, maar onze adviescommissie ruimtelijke kwaliteit adviseert en is een spar-

ringspartner voor aanvragers, wanneer het gaat om duurzaam ontwerpen van gebouwen. Wij brengen aanvrager en adviescommissie vóór vergunningaanvraag met elkaar in contact, zodat dit advies meegenomen kan worden in de formele procedure. Door investeringen aan de voorkant, wordt tijd en kwaliteit in de procedure en het uiteindelijke bouwresultaat gewonnen. Voor ons buitengebied hebben we een kwaliteitscommissie die adviseert en inspireert op het gebied van ruimtelijke kwaliteit (architectonische kwaliteit, natuur en landschap). Deze commissie adviseert aanvragers op basis van een keuzepallet op een soortgelijke manier als de adviescommissie ruimtelijke kwaliteit. Wij sturen immers op gedragenheid van plannen. Het toevoegen van ruimtelijke kwaliteit, door bijvoorbeeld het inpassen van bebouwing, is hierbij van essentieel belang.

C. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om binnen de grenzen van de Nederlandse wetgeving deze architectonische belemmeringen te voorkomen?

In Peel en Maas is sinds 2010 de vrijwilligersorganisatie Voorlichting en Advies Commissie (VAC) Wonen Peel en Maas actief die bouwplannen beoordeelt die ontwikkeld worden door gemeente, woningbouwcoöperaties of (project) ontwikkelaars in de verschillende kernen van Peel en Maas. Hierbij letten zij op aspecten als bruikbaarheid, doelmatigheid, toegankelijkheid, veiligheid, gezondheid, comfort, onderhoudsvriendelijkheid en levensloopbestendigheid. Ze kijken daarbij niet alleen naar de woningen en het woongebouw maar ook naar de woonomgeving. Denk daarbij aan voldoende parkeerplaatsen, veilige speelplaatsen en dergelijke.

Zij werken regelmatig samen met andere belangenorganisaties zoals ouderenbonden, huurdersverenigingen en gehandicapten-platforms. Zij zijn intensief betrokken bij de bouw van het Huis van de Gemeente. In 2016 hebben zij advies gegeven over zeven gebiedsontwikkelingen. Uitgebreide informatie is te vinden op de www.vacwonenpeelenmaas.nl

Ringovenpark (start ca 2003) was een Limburgse koploper op het vlak van duurzaamheid in al zijn aspecten. Hierbij is ook aandacht geweest voor de cultuurhistorische aspecten (o.a. kleiputten, restauratie van de Ringoven). Het meest recente project is Giel Peetershof waar geen aardgasleiding naar toe gaat, gewerkt wordt met helofytenfilter, welstandsvrij gebouwd kan worden, kavelgroottes flexibel zijn en toekomstige bewoners verleid en begeleid worden om nul-energiewoningen te maken, o.a. door het opleggen van strengere EPC-normen.

2.6 Ondersteunen gezinsleven en zwangerschap

A. Wordt aan de wettelijke eisen op het terrein van Jeugd en Gezin voldaan?

Ja.

B. Op welke wijze is dit geborgd?

Wij leveren op dit terrein op een aantal manieren onze bijdrage:

- We subsidiëren de GGD voor de laagdrempelige openstelling van vier consultatiebureaus in onze gemeente. Op het consultatiebureau onderzoeken consultatiebureau-artsen en -verpleegkundigen kinderen van 0-4 jaar en beantwoorden zij vragen van ouders. Samen met de ouders volgen zij de groei en ontwikkeling van het kind. Ook kan een kind hier ingeënt worden tegen een aantal kinderziekten. Het consultatiebureau is er voor vragen over opgroeien, opvoeden en ouderschap.

- We subsidiëren de GGD voor de inzet van schoolartsen voor de jeugd van 4 tot 12 jaar. Vanaf het basisonderwijs tot het voortgezet onderwijs krijgt ieder kind zijn vaste contactpersoon. Een kind dat extra zorg nodig heeft, krijgt extra contactmomenten in afstemming met kind en ouder/verzorger.
- We hebben bewust de keuze gemaakt om de gezinscoaches – dit zijn de professionals die uitvoering geven aan de Jeugdzorg in onze gemeente – in dienst te nemen, omdat dit ons helpt om de toegang voor mensen met behoefte aan zorg en ondersteuning zo integraal mogelijk vorm te geven.
- Vanuit het netwerk dat is opgebouwd rond Jeugdstation.nl – het CJG zoals het destijds in Peel en Maas functioneerde – hebben wij geregeld intensief inhoudelijk overleg met een groot deel van de professionele

organisaties die actief zijn op het terrein van Jeugd en Gezin. Dit inhoudelijk overleg is gericht op afstemming op visie- en uitvoeringsniveau.

C. Heeft de gemeente aanvullend beleid en/of aanvullende maatregelen boven de wettelijke normering?

We zetten in op een aantal sporen.

Positieve gezondheid

We faciliteren gemeenschappen en burgers in het bevorderen van een verantwoorde levensstijl in het licht van de sociale, fysieke en emotionele uitdagingen van het leven.

Uitvoeringsafspraken

We zetten in op positieve gezondheid. Deze benadering focust behalve op lichaamsfuncties en mentaal welbevinden ook op zingeving, kwaliteit van leven, sociaal-maatschappelijk participeren en dagelijks functioneren. In deze doelstelling zit de relatie met de Wet Publieke Gezondheid opgesloten inclusief

onze wettelijke taken die we voor een belangrijk deel hebben ondergebracht bij de GGD. We onderscheiden twee perspectieven om gezondheid te bevorderen: positieve gezondheid en preventie. Het gaat bij positieve gezondheid om het in gang zetten van een beweging die focust op dat wat je wel kunt, op je kwaliteiten en mogelijkheden en op de behoefte tot verbinding met de ander.

De oorsprong van de omslag in dit denken en doen ligt in een huisarts/professional die de mens als geheel tot uitgangspunt neemt en niet de klacht. Dit inzicht kan leiden tot een verregaande verandering in het denken en doen van de professional. Omdat niet alleen het probleem, maar eerst de oorzaak wordt verkend komt er meer diepte in de relatie tussen professional en hulpvrager. Dat leidt tot gezondheidswinst en vermindering van gezondheidsconsumptie. En ook sociale vraagstukken worden hiermee minder medisch, wat een belangrijke vooruitgang is. Positieve gezondheid zet daarmee vooral in op de kwaliteit van professioneel handelen.

Een aanvullend perspectief van positieve gezondheid is dat we van individu naar gemeenschap schakelen.

Het individu leeft in interactie met andere individuen; als die interactie niet goed is kan dit mensen in de problemen brengen. Door vanuit dit perspectief het gesprek aan te gaan met gemeenschappen gaan we er vanuit dat er een krachtig effect ontstaat, zodat ook meer kwetsbare individuen zich kunnen nestelen in die gemeenschap. Dit is het gemeenschapseffect van positieve gezondheid. Hiermee leggen we dus nadruk op verbinding tussen mensen in plaats van uitsluitend op het individu. Een welbegrepen afhankelijkheid die mensen van elkaar hebben. Belangrijk is het om in een gemeenschap aandacht te hebben voor opvoeden en opgroeien, voor psychisch welbevinden in alle stadia van het leven, voor meetellen en meedoen. Daar is ruimte voor het idee van positieve gezondheid in een vitale gemeenschap. Hier willen we een fundamentele omslag waarbij de gemeenschappen en hun eigen ontwikkelpotentie de norm zijn.

De aandacht is gericht op bewustwording, zowel bij burgers en professionals en op een duwtje in de rug in de richting van een meer vitale gemeenschap.

We zetten preventie nog selectiever in gelet op de benadering van positieve gezondheid

Juist vanuit positieve gezondheid wordt gewezen op de beperking van de normatieve benadering van preventie. Dat is een benadering die vooral inzoomt op de problemen zoals overgewicht, eenzaamheid, excessief middelen gebruik en mentale verslavingen aan gamen. Het is ook sterk normatief, van buitenaf wordt de burger geschikt gemaakt om te werken en gezond te zijn om te consumeren. En dan is eigen kracht, ontdekken wat je nog wel kan, een te beperkte benadering. Preventie is een normatieve benadering. Soms is preventie logisch om te doen vanuit de wettelijke taken. Denk aan epidemiologie en ook screeningsprogramma's om ziekten vroegtijdig op te sporen. Anders wordt het als leefstijl het aandachtspunt van preventie

wordt. Dan komt de maakbaarheid van het individu om de hoek kijken. Dit deel willen we heel nadrukkelijk in de gemeenschappen terug leggen. Dit vraagt om terughoudendheid om als overheid zelf diensten te leveren of projecten te doen. Agendering in de gemeenschappen zelf is dan de uitdaging. En vervolgens is het dan de crux om ons goed te verhouden tot de opbrengst van de gesprekken over dit thema in gemeenschappen. En natuurlijk kan dit op de ene plaats heel snel en is er op een andere plek veel tijd nodig om dit te laten groeien. Ook is het niet zwart-wit. We wegen heel zorgvuldig af wanneer directe preventie wordt ingezet en wanneer we het handelen van gemeenschappen als bron van verandering aanspreken. Middelengebruik, eenzaamheid, pesten, eetgewoonten, het zijn allemaal zaken die een uitingsvorm zijn van kwaliteit en vitaliteit van gemeenschappen. Heel belangrijk is dat het een organische beweging wordt waarbij allerlei maatschappelijke partijen in dezelfde richting werken. Deze beweging vraagt om een andere focus van onszelf en van tal van overige partijen,

bijvoorbeeld zorgverzekeraars, onderwijs- en welzijnsorganisaties en zeker ook de vele zorgprofessionals in de 1^e lijn.

Het college stelt een beleidskader positieve gezondheid en gezondheidspreventie op

Het college zal bij het formuleren van het gemeentelijk preventiebeleid en gezondheidsbeleid vanuit bovenstaande inzichten preventie en positieve gezondheid ten opzichte van elkaar positioneren. Met gemeenschappen, maatschappelijke instituties en professionals wordt een samenwerkingsprogramma opgezet in het kader van gezondheidsbevordering. Het beleidskader gaat in op het zorgdragen voor gezondheidsbescherming van risicogroepen in samenwerking met de GGD.

2.7 Effectieve toegang tot medische diensten

A. Heeft de gemeente beleid om de aanwezigheid en toegang tot eerstelijnsgezondheidszorg mogelijk te maken?

Ja. In onze Waardenoriëntatie en Kaderstelling Sociaal Domein en Vitale Gemeenschappen stellen we onszelf o.a. het volgende doel: We faciliteren gemeenschappen en burgers in het bevorderen van een verantwoorde levensstijl in het licht van de sociale, fysieke en emotionele uitdagingen van het leven. We zetten in op positieve gezondheid (Huber, 2012). Deze benadering focust behalve op lichaamsfuncties en mentaal welbevinden ook op zingeving, kwaliteit van leven, sociaal-maatschappelijk participeren en dagelijks functioneren.

B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen?

Vanuit gemeenschappen zijn er dorpsoverleggen en kernteams Wonen-Welzijn-Zorg die acteren op zelfstandig wonen en kwaliteit van leven van inwoners in een kwetsbare positie, zoals ouderen. De gemeente heeft ook diverse afstemmingsoverleggen met o.a. de wijkverpleegkundigen, huisartsen, praktijkondersteuners, ergotherapeuten, etc. In gesprekken met gemeenschappen en 1e lijnspartijen zijn toegang en elkaars werkwijzen onderwerp van gesprek, net als de gezamenlijke beweging naar positieve gezondheidszorg.

2.8 Duurzame distributie van goederen in bebouwde kom

A. Heeft de gemeente beleid om de verkeersstromen en bevoorrading van bedrijven in het centrum te reguleren?

Ja. Het college heeft een aantal verkeersbesluiten in deze genomen. Voor concrete maatregelen die voortvloeien uit deze besluiten, verwijzen we naar B.

B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen?

In het centrum van Panningen zijn laad- en lostijden van 6.00 tot 11.00 uur ingesteld. Daarnaast kent het centrum een blauwe zone waar maximaal 2 uur geparkeerd kan worden met een parkeerkaart. Aan de randen van het centrum zijn diverse langparkeerplaatsen.

Bij de herinrichting rondom het Huis van de Gemeente, in het centrum van Panningen, realiseren we additionele parkeerplaatsen.

2.9 Percentage inwoners dat in een andere gemeente werkt

A. Welk percentage van alle inwoners (let op: niet de beroepsbevolking hanteren) werkt buiten de gemeente?

Het aantal banen in Peel en Maas per 1000 inwoners bedraagt 603 en Limburg breed is dit 706,8. De verhouding arbeidsplaatsen en werkenden is ca. 70%.

B. Heeft de gemeente aanvullend beleid en/of aanvullende maatregelen om het werken binnen de gemeente te stimuleren?

Wij dragen zorg voor voor voldoende, vitale, goed bereikbare en duurzame werklocaties. Via de gezamenlijke aanpak met het bedrijfsleven 'Wij maken werk van werk' worden mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt

naar werkervaringsplaatsen en vaste banen geleid. Binnen het ruimtelijk beleid en bestemmingsplannen is ruimte voor werk en beroep aan huis en herinvulling van vrijkomend vastgoed en voormalige agrarische bebouwing.

Op verschillende plaatsen zijn vrijkomend vastgoed bedrijfsverzamelgebouwen ontstaan waar startende ondernemers kunnen doorgroeien. Onder andere Zaal21 en het SIF in Panningen en BOEZst in Maasbree en BijJoppe in Meijel.

2.10 Optionele en aanvullende eisen

Wij faciliteren de trend van concentratie van gezondheidsdiensten. Verschillende kernen kennen een gezondheidscentrum. Meest recent is de ontwikkeling van gezondheidscentrum Maasbree, waarbij wij de ontwikkeling mogelijk gemaakt hebben door het beschikbaar stellen en hergebruik van maatschappelijk vastgoed.

In nagenoeg elke kern worden in de gemeenschapshuizen diensten aangeboden op het sociaal en medisch grensvlak zoals dagbesteding (geïndiceerd en niet geïndiceerd), maaltijdvoorziening, meer bewegen van ouderen. Ook kennen veel kernen door vrijwilligers gerunde vervoersdiensten die minder mobiele bewoners naar de (centrum)voorzieningen brengen.

Ook in de dorpsontwikkelingsvisies van de dorpen zelf wordt ingegaan op de infrastructurele ontwikkelingen en zorgvoorzieningen. De gemeente is verantwoordelijk voor wegen en infra. Bewoners hebben hier in hun eigen

dorsvisies over nagedacht. Deze input gebruiken wij om op een interactieve manier met het dorp te komen tot concrete plannen. Voorbeelden zijn onder meer de ontwikkelingen in het centrum van Meijel, Panningen, Grashoek, Maasbree.

Op vastgoedgebied is coöperatie Steingood Beringe een goed voorbeeld dat door slimmer om te gaan met maatschappelijk vastgoed letterlijk ruimte creëert voor sociaal, medische en zorgactiviteiten. Ook in Maasbree is een werkgroep van inwoners actief om vastgoed in te zetten als middel voor dienstverlening.

Tot slot zien we in Kessel een voorbeeld waarbij ook de hulp in de huishouding/WMO activiteiten op een collectieve manier door en voor inwoners georganiseerd worden. Het dorpsoverleg is geëvolueerd naar een netwerkorganisatie voor diverse soorten gemeenschapssinitiatieven. De gemeenschap is zelf verant-

woordelijk. Het dorpsoverleg heeft meer een proces ondersteunende en coördinerende rol

Gemeenschappen in Peel en Maas kenmerken zich doordat iedereen naar vermogen mee doet; het Goede Leven wordt vanuit de samenleving bevorderd. Om dit te realiseren, faciliteert de gemeente en ondersteunen we, waar nodig, verbanden van burgers en maatschappelijke partners.

3. Ruimtelijke kwaliteit

3.1 Plan voor gemeentelijke veerkracht

A. Wat zijn de missie en de visie van de gemeente?

Onze missie rondom ruimtelijke kwaliteit:
In Peel en Maas bieden wij ruimte voor ontwikkeling, met oog voor kwaliteit. We vormen vanuit onze eigen kwaliteiten een verbinding met de regio door:

- Onze eigen invulling van duurzaamheid;
- Sociale vitaliteit en zelfsturing;
- Toegankelijkheid en diversiteit van het buitengebied voor recreatie.

Onze omgevingsdoelen zijn:

- We gebruiken de creativiteit en kwaliteiten binnen onze samenleving (iedereen doet mee, menselijke maat)
- We willen wonen in een gezonde, veilige en toegankelijke leefomgeving
- Goede bereikbaarheid (van voorzieningen) zorgt ervoor dat we graag in Peel en Maas blijven wonen, werken en recreëren.

- Peel en Maas is klimaatneutraal
- Voor iedereen een passende woning
- We hebben behoefte aan ruimte om zelf initiatieven te ontwikkelen en te experimenteren.
- We werken aan gezonde en veilige voeding.
- We zijn trots op onze kern(en), (ambachtelijke) producten en ons landschap (Peel en Maas).
- Het circulair ondernemen waarbij gebruik wordt gemaakt van elkaars kennis is het ondernemen in Peel en Maas.
- Ons bedrijfsleven is geworteld in de samenleving (maatschappelijk draagvlak).
- Een Innovatief en kennisontwikkend netwerk van burgers en bedrijven geven een basis voor een verduurzaming van de samenleving.
- De gastvrijheid en het unieke landschap zorgen ervoor dat mensen graag hun vrijetijd spenderen in Peel en Maas.

B. Op welke wijze geeft de gemeente concrete invulling aan haar eigen toekomstvisie en wat zijn de hoofdlijnen van maatregelen die zij implementeert?

We zoeken constant naar nieuwe wegen. Eén van deze nieuwe wegen is uitnodigingsplanning: binnen de contouren van een ruimtelijke ontwikkeling meer diversiteit toelaten en sturen op de hoofddoelen. Daarbij zoeken we naar en staan we open voor de creativiteit en kwaliteit van de mensen in de omgeving en laten dat meedoen bij de uiteindelijke vormgeving. We geloven in deze dynamische tijden meer en meer in tijdelijkheid en flexibiliteit, in plaats van dat we uitgaan van een in beton gegoten en voor de eeuwigheid bepaalde, vastgezette bestemming. De ambities zijn verankerd in de Structuurvisie Kernen en bedrijventerreinen en de Structuurvisie Buitengebied en alle

vernieuwde bestemmingsplannen. Wij hebben volgens de methode van waarderend onderzoeken (Appreciative Inquiry) toekomstgerichte gesprekken gevoerd met de koplopers. Waar zijn zij trots op, wat gaat goed, waar willen ze meer van hebben. Dit resulteerde in een aantal trends en spanningsbogen (bijvoorbeeld van een lineaire economie naar een circulaire economie). De input verwerkten wij tot een nieuwe waardenoriëntatie en omgevingsdoelen. Dit zijn doelen waar de omgeving, netwerkpartners voor aan de lat staan. Daarnaast formuleerden wij programmadoelen. Dit zijn de doelen waar de gemeente voor aan zet is en die een bijdrage leveren aan deze omgevingsdoelen. De activiteiten en taken van het college worden vastgelegd in uitvoeringsafspraken. Dit verwerkten wij in een herziene kaderstelling voor de thema's Ruimte en Economie, die in december 2017 is vastgesteld.

De gemeenteraad in Peel en Maas is aangesloten bij de definitie van Brundtland en heeft vastgesteld dat duurzaamheid een afweging is die moet worden meegenomen door het college en de raad. Het bewust maken van een

afweging laat zien, waar kansen en mogelijkheden zijn en vraagt om motivatie van keuzen en waar de lat gelegd moet worden. In de organisatie worden tools ontwikkeld en ondersteuning gegeven om te komen tot het inzichtelijk maken van deze afweging en die uitdagen op basis van niet vinken, maar vonken. Voorbeelden zijn de criteria duurzaamheid bij het revoluerend fonds duurzaamheid en de principes voor duurzaam bouwen in het Giel Peetershof.

Door actief beleid in de Giel Peetershof hebben wij een eigentijds toetsingsinstrument ontwikkeld dat ruimte geeft aan innovatie en creativiteit waarbij een grote mate van vrijheid en verantwoordelijkheid wordt gegeven aan architecten, aannemers, installateurs en bouwers.

Door middel van lokaal beleid bieden wij ruimte aan wind-, zonne-, bio- en geothermische energie.

In samenwerking met een aantal partijen (Blue Innovation Centre, Natuur en Milieu, e.a.) en ondernemers zijn wij bezig met het opstarten

van een dialoog met betrekking tot de transitie van de agrarische sector. Een concreet project waar wij nu over aan het nadenken zijn, is de circulaire varkenshouderij. Verder is de Stichting Eetbaar Peel en Maas bezig met de lokale voedselproductie in de vorm van buurtmoestuinen. Binnen Peel en Maas zijn een aantal mensen actief op dit gebied. Zij zullen dan ook gesprekspartner zijn in de te voeren discussie inzake de transitie van de agrarische sector.

C. Op welke wijze betreft de gemeente haar inwoners bij het bepalen en uitvoeren van haar toekomstvisie?

Wij hebben een beleidsverantwoordelijkheid in de fysieke leefomgeving. We hebben te maken met een spanning tussen aan de ene kant het eigen ritme van een gemeenschap en aan de andere kant de beleidsontwikkeling van de overheid. We proberen daarbij zoveel mogelijk de gemeenschap voorop te zetten. Gemeenschappen worden uiteraard ook actief betrokken bij het nadenken en inrichten van de fysieke leefomgeving en mogen het verschil

maken. We bieden in ons eigen beleidsontwerp ruimte door te werken met uitnodigende doelen in plaats van regels die gemeenschappen uitnodigen. We sturen er actief op dat betrokkenen bij een ruimtelijke ontwikkeling (waaronder ondernemers) de dialoog met elkaar aangaan over de invulling van ruimtelijke ontwikkeling, met als beoogd doel een door de hele omgeving gedragen ontwikkeling, waarbij wij als overheid sturen op lange termijn doelen en belangen.

We gebruiken de komende jaren voor het opstellen van een Omgevingsvisie. Mede in dat kader heeft er op 4 november 2017 een bijeenkomst plaatsgevonden waar een aantal betrokken inwoners en maatschappelijke organisaties aan deelnam. Doel was vooral om te horen met welke waardevolle initiatieven zij zelf al bezig zijn.

3.2 Acties voor herstel en bevordering van het centrum (straatmeubilair, toer. Bewegwijzering, antennes, landschapsbeheer, behoud welstand gebouwde omgeving)

A. Heeft de gemeente beleid voor de inrichting van de openbare ruimte?

Ja. Dit beleid hebben wij vastgelegd in:

- De Kaderstelling ruimte. Hierin beschrijven we onder andere vanuit welke kwaliteitsniveaus wij de openbare ruimte onderhouden.
- Het uitvoeringsbeleid Openbare Ruimte 2016-2021, waarin wij ons integrale beheer en onderhoud van de openbare ruimte verder concretiseren voor wat betreft de onderdelen.

B. Welk kwaliteitsniveau hanteert de gemeente voor deze inrichting?

Voor wat betreft kwaliteitsniveaus voor onderhoud maken wij onderscheid in drie kwaliteitsniveaus: A, B en C. We maken daarbij onderscheid naar gebieden. We zorgen voor het volgende minimale onderhoudsniveau: woongebieden, niveau B, centrumgebieden en toeristische gebieden, niveau A, bedrijventerreinen: wegen, niveau B, overige onderdelen: niveau C, buitengebied: wegen: niveau B, overige onderdelen: niveau C. Binnen deze kaders is er ruimte voor diversiteit bij inrichting, beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Deze diversiteit, eigen kleur en identiteit wordt gezocht in dialoog met de gemeenschap.

C. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om de kwaliteit van de openbare ruimte te behouden en te verbeteren?

Veel van deze plannen pakken wij interactief op in gesprek met de gemeenschap. Een groot deel van de gemeente kan hierdoor welstandsvrij zijn. De focus is verlegd van welstandstoets naar proactieve dienstverlening en het formuleren van globale doelen en kaders aan de voorkant. De gemeente blijft voor deze projecten in de regie.

Een aantal voorbeelden:

- Centrumvisie Panningen in cocreatie (Panningen: uitbreiding verblijfsgebied in 2016 uitgevoerd, proces voor herinrichting omgeving Huis van de Gemeente loopt, naar verwachting eind 2017 plan gereed (uitvoering 1^e helft 2018)
- Meijel: herinrichting centrum in 2016 uitgevoerd
- Maasbree: Hart voor Maasbree

Wij voeren planmatig onderhoud uit volgens de criteria zoals deze zijn opgenomen in de uitvoeringsnota openbare ruimte 2016-2021 en de notitie kapitaalgoederen.

Gebiedsontwikkelingen en stedenbouwkundige visies worden in samenwerking met stakeholders opgesteld, al dan niet aangevuld met een globaal beeldkwaliteitsplan. Hierbij wordt altijd rekening gehouden met de cultuur-historische aspecten, de genius loci die verschillen per kern.

Welstand geldt nog voor een heel klein gedeelte van het grondgebied met name in de historische kernen Baarlo en Kessel en de voormalige

beschermde dorpsgezichten hetgeen geborgd is in het bestemmingsplan.

3.3 Herstel/verwezenlijking van sociale groene gebieden, met productieve planten en/of fruitgewassen

A. Heeft de gemeente beleid om groene ruimte beschikbaar te hebben voor openbaar gebruik?

Ja. In de kaderstellingen Ruimte en Economie hebben we opgeschreven dat we veel waarde hechten aan onze kenmerkende landschappen, zoals de Maas en de Peel. Daarnaast hebben we in deze kaderstelling de ambitie benoemd om de gemeenschap “mentaal eigenaar” van de openbare ruimte te laten zijn. De openbare ruimte staat immers ten dienste van de gemeenschap.

B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen op het gebied van inrichting ten aanzien van productiegewassen (bijv. school- en volkstuinen, stadslandbouw e.d.).

Verwezen wordt naar de uitvoeringsnota openbare ruimte 2016-2021. De gebruikers (inwoners, ondernemers, organisaties, verenigingen) krijgen binnen de kaders de maximale ruimte voor initiatieven en ideeën in de openbare ruimte.

Deze worden bekeken en waar mogelijk samen uitgewerkt en gerealiseerd. Bijvoorbeeld afspraken om delen van de buitenruimte te adopteren, zelf te onderhouden, schoon te houden of in te richten. Een recent voorbeeld is een burgerinitiatief om te komen tot een gezamenlijke moestuin in Piushof. Basisschool Egchel heeft een eigen moestuinproject. Wij hebben aan de dagvoorziening Beringe een stukje grond overgedragen, zodat inwoners dit hebben ingericht als moestuin. Tijdens hun dagbesteding/koken verwerken zijn hun zelf geteelde groenten. Een ander vergelijkbaar

voorbeeld is Hubertushof Maasbree. In Giel Peetershof is een deel van de openbare ruimte aangeplant met fruitbomen. Met gezamenlijk plukdagen wordt de sociale cohesie vergroot.

Daarnaast stimuleren we initiatieven die een bijdrage leveren aan het instandhouden en toegankelijk maken van natuurgebieden, zoals bijvoorbeeld de herinrichting van Vlakbroek, de initiatieven van Stichting VEEN in de Peel en kleinschalige initiatieven die toezien op natuureducatie zoals het plaatsen van een bijenkas.

3.4 Leefbaarheid en voorzieningenniveau

A. Heeft de gemeente beleid gericht op behoud of herstel van de leefbaarheid in haar dorpen?

Ja, dit hebben wij omschreven in de kaderstelling Vitale Gemeenschappen die de raad in 2017 opnieuw heeft vastgesteld. Kern van onze visie is dat gemeenschappen primair zelf verantwoordelijk zijn voor de leefbaarheid van hun gemeenschap. In het onderstaande hebben we de kern van het aangepaste kaderstellende beleid opgenomen.

Visie

Inwoners nemen maximaal deel aan ontwikkelingen in de (lokale) samenleving. Daarbij nemen zij zelf de regie over hun eigen ontwikkeling en de ontwikkelingen in hun omgeving, als onderdeel van de grotere samenleving. In het samenleven met andere inwoners gaan inwoners tolerant om met elkaar en respecteren zij elkaars verschillen. Generaties dragen zorg

voor elkaar en geven elkaar ruimte om te vernieuwen en te veranderen: sociale innovatie en emancipatie zijn basisvoorwaarden voor het behoud van het Goede leven. Inwoners zijn leidend als het gaat om het hoofddoel: het realiseren en behouden van vitale en intelligente gemeenschappen, die gevormd en gedragen worden door betrokken inwoners. Overheden en maatschappelijke organisaties nemen dit hoofddoel als uitgangspunt voor hun handelen en leveren hier, waar gevraagd, een ondersteunende bijdrage aan. Diversiteit in de gemeenschappen zien we als een belangrijke bron van gesprek en ontwikkeling voor en door die gemeenschap. Als overheid nemen we verantwoordelijkheid wanneer minderheidsgroepen onvoldoende deelnemer zijn in de gemeenschappen, als ze te maken krijgen met discriminatie of voorzieningen hun onvoldoende bereiken.

Doelen

1. Vitaliteit

We ondersteunen gemeenschappen in de eigen ontwikkeling, zodat de vitaliteit van gemeenschappen groeit.

2. Subsidies

We voeren een subsidiebeleid gericht op stabiliteit en ontwikkelperspectief van verenigingen en stichtingen.

3. Vrijwilligers

Vrijwilligers leveren een belangrijke bijdrage aan de vitaliteit van gemeenschappen en dat ondersteunen we vanuit de gemeente.

4. Accommodaties

Organisaties, verenigingen en gemeenschappen zijn zelf verantwoordelijk voor hun accommodaties.

5. Participatie van minderheidsgroepen

We zetten in op evenredige participatie van minderheidsgroepen.

6. Welzijnswerk

Welzijnswerk ondersteunt de toegankelijkheid van het samenleven voor al onze inwoners.

7. Inburgering

We stemmen diverse aspecten van inburgering op elkaar af en zoeken naar wegen om migranten actief deel te laten zijn van gemeenschappen.

B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen in het voorzieningenniveau gericht op bevordering van de leefbaarheid in de dorpen?

Wij investeren stevig in gemeenschapsontwikkeling. Dit doen we onder andere door inzet van de werkplaats gemeenschapsontwikkeling. Dit zijn een aantal ervaren opbouwwerkers die gemeenschappen helpen bij hun eigen ontwikkelproces. Zo ondersteunen ze onder andere bij de totstandkoming van een dorpsontwikkelingsvisie. Dit is een visie die van een dorp zelf is en onder regie van een dorp wordt opgesteld.

Elk dorp heeft zijn eigen dorpsvisie vastgesteld waarin zowel op fysiek, sociaal als mentaal vlak is opgenomen hoe zijn hun gemeenschap zien nu en in de toekomst.

Hierin zijn ingrediënten opgenomen:

- Zaken waarvoor de gemeente aan de lat staat (bijvoorbeeld riolering, wegen);
- Zaken waarvoor de gemeente aan de lat staat en hierbij inwoners betreft (herinrichting centra, woonwijken);
- Zaken waarbij de gemeenschap het initiatief heeft en de gemeente faciliteert (bijvoorbeeld gemeenschapshuizen);
- En tot slot zaken waarvoor het dorp volledig verantwoordelijk is (bijv. maaltijdvoorziening).

Het is dus bij de beoordeling van een dorpsontwikkelingsvisie voor ons als gemeente erg belangrijk om goed naar eigenaarschap te kijken. Wat ons hierbij erg helpt, is onderstaande schema.:

Verder zijn we in Peel en Maas nog een aantal concrete voorbeelden waaruit blijkt dat een gemeenschap zichzelf 'eigenaar' vindt van de leefbaarheid van de eigen gemeenschap. Zo zijn de gemeenschapshuizen die in Peel en Maas staan voor het overgrote deel – voor wat betreft opstal, exploitatie en beheer – eigendom van stichtingen die voortkomen uit de gemeenschap. Verder zijn de buitensportvoorzieningen in Peel en Maas in eigendom van de verenigingen die hier gebruik van maken.

Ook rond de openbare ruimte zijn er verschillende initiatieven. Ondertussen zijn er tientallen gebieden die door bewoners/buurtten geadopteerd zijn. Zij plegen het basisonderhoud zelf. De meerwaarde voor bewoners is meer kwaliteit en bevordering van de sociale cohesie.

Deze dorpsontwikkelingsvisies worden, daar waar een gemeentelijke rol aan de orde is, langs de gemeentelijke doelen en ambities gelegd zoals de Structuurvisies Buitengebied, kernen en bedrijventerreinen, woonvisie, kaders sociaal domein en beoordeeld.

3.5 Herkwalificatie en hergebruik van achtergebleven gebieden

A. Heeft de gemeente beleid gericht op herstel van vervallen locaties en hergebruik van leegstaande panden?

Ja. In de kaderstelling Ruimte en Economie hebben we de ambitie neergelegd om bij iedere ruimtelijke ontwikkeling oog te hebben voor hetgeen achter blijft. Daarnaast willen we als overheid een beweging maken van het louter “stapelen van stenen” naar een fysieke ruimte die bijdraagt aan een vitale gemeenschap. Tevens kennen we al jaren het beleid voor het thema wonen dat ziet op inbreiding boven uitbreiding.

B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om historische panden voor de toekomst te behouden?

C. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om vervallen locaties een nieuwe bestemming te geven?

B + C

Voor het buitengebied zijn de ambities en doelen vastgelegd in de structuurvisie Buitengebied. Hoe om te gaan met vrijkomende bebouwing is vastgelegd in het VAB-beleid. Dit biedt mogelijkheden om vrijkomende agrarische bebouwing een andere functie te geven. Ook het kwaliteitskader ondersteunt dit. Hier zijn criteria opgenomen om ruimte te geven voor ontwikkeling, waarbij afhankelijk van de impact een bepaalde kwaliteitstimpuls in de vorm van groen of duurzaamheidsmaatregelen getroffen moet worden. Ook is een sloopcompensatie

mogelijk voor het afbreken van stallen (15 euro pm²). De provincie heeft ook een aanvullende regeling asbestdaken eraf, zonnepanelen erop”

Voor de kernen en bedrijventerreinen zijn de doelen vastgelegd in de structuurvisie kernen en bedrijventerreinen. We hanteren de principes: Inbreiden voor uitbreiden, hergebruik vastgoed voor nieuwbouw. Nieuwe “weide” lokaties (behoudens de reeds ruimtelijk geregelde plannen) zijn niet meer aan de orde. Tevens hebben we als doel om cultuurhistorisch panden te beschermen. Daarom hebben we in onze bestemmingsplannen voor de kernen voor een aantal waardevolle panden een beschermingsregime opgenomen. Daar waar sprake is van een uitbreiding op een nieuwe locatie is een bijdrage in het herstructureringsfonds verplicht. Dit fonds heeft als doel

om in de structuurvisie opgenomen verpauperde lokaties een impuls te geven. Concrete voorbeelden waarin toepassing is gegeven aan dit fonds zijn de sloop van een voormalige voederfabriek, een autogarage met bodemvervuilingsaspecten en het in erfpacht geven en een renovatiebijdrage verstrekken voor de instandhouding van de voormalige SIF-staalfabriek, een modern industrieel monumentaal gebouw van 10.000 m². Vrijkomend vastgoed van de gemeente is beoordeeld op duurzaamheidsaspecten en cultuurhistorische waarde en deels gesloopt en deels verkocht op basis van een herbestemming die ook een toegevoegde waarde leverde voor de omgeving. Zo zijn de voormalige gemeentehuizen in Meijel (“De Burgeméster”, horeca en hostel), Maasbree (Bruiz, horeca/restaurant, MFA) en Kessel (Bed en Breakfast) verkocht en hebben een centrumversterkende functie gekregen.

De Ringoven in het hart van Ringovenpark is volledig herrezen en biedt nu plek voor horeca, mensen met een beperking, ouderen en diverse andere doelgroepen. Het voormalige Centrum

voor Jeugd en gezin wordt omgebouwd tot een beschermd wonen concept.

In de voormalige basisschool Panningen-Noord is onlangs het plattelandshoes gevestigd. Een initiatief van en voor de gemeenschap. Zij bieden met 100 vrijwilligers palliatieve, respijt en overbruggingszorg. www.plattelandshoes.nl

De rol van de gemeente bij de verkoop van vastgoed is om niet voor de korte termijn te gaan met mogelijk de hoogste opbrengst. We kijken naar de lange termijn en de toegevoegde waarde voor de omgeving en de gemeenschap.

De gemeenschap Beringe neemt zelf het voortouw en heeft een vastgoedcoöperatie Steingood opgericht en wil de bestaande welzijns- en sportgebouwen onder één beheer brengen. Onlangs hebben zij de voormalige pastorie verworven van het bisdom en is de planvorming gestart voor ombouw van de kerk tot gebedsruimte in combinatie met een gezondheidscentrum.

3.6 Gebruik van ict in de ontwikkeling van interactieve diensten voor de inwoners en de toeristen

A. Wordt aan de wettelijke eisen op het terrein van digitale dienstverlening voldaan (o.a. webrichtlijnen)?

We voldoen aan de wettelijke eisen. We onderzoeken continu of er mogelijkheden zijn om de digitale dienstverlening verder te optimaliseren. Hiervoor maken we onder andere gebruik van het burgerpanel, bezoek aan congressen, bijwonen van trainingen, volgen de trends en gaan in gesprek met onze interne organisatie en onze inwoners.

B. Op welke wijze is dit geborgd?

We geven uitvoering aan het ontwikkelplan 2014-2018. We leggen verantwoording af over onze digitale dienstverlening door mee te werken aan monitoren zoals: Waar staat je gemeente?, Monitor Digitale Dienstverlening (MDD), Nederlandse Vereniging Voor Burgerzaken (NVVB), ENSIA audit (technische digitale

audit voor o.a. burgerzaken, BAG, e-formulieren) en de KPI rapportage aan raad, college en provincie.

C. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om de digitale dienstverlening aan inwoners te verbeteren?

Wat hebben we?

- Toptakenwebsite (1.12.2016)
- Social media monitoringsysteem (monitoren, analyseren, reageren)
- Digitale bekendmakingen (1.12.2016)
- Site Improve (verbeteren toegankelijkheid en kwaliteit hoog houden)
- E-nieuwsbrieven (rondom thema's zoals bijvoorbeeld het sociaal domein)
- Webcasting Raad (live-uitzendingen raadsvergadering)
- Q-matic afsprakenmodule

- WhatsApp functie
- Inzet YouTube
- E-formulieren responsive
- E-facturen
- Aansluiten MijnOverheid

Wat krijgen we binnenkort?

- Aansluiten Govroam (gezamenlijk gemeente Wifi-netwerk)
- Vernieuwing Meldingen Openbare Ruimte
- Digitaal aangifte overlijden
- Toepassing gebruik BGT (Basisregistratie Grootchalige Topografie)
- GDPR (General Data Protection Regulation) GDPR bepaalt dat als de consument data beschikbaar stelt, je die alleen voor het doel waarvoor dat is gebeurd mag gebruiken

Digitale & Online Dienstverlening

Digitale volwassenheid (Bron: Monitor Doelgerichte Digitalisering, mei 2017)

Producten voor burgers

Peel en Maas	Landelijk
85%	68%

Producten voor ondernemers

Peel en Maas	Landelijk
65%	54%

ICT ondersteuning (bijv. e-formulieren, zaaksysteem, gegevensmagazijn)

Peel en Maas	Landelijk
70%	59%

D. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om de digitale informatievoorziening aan de toerist te verzorgen?

De toeristische promotie geschiedt vooral via www.liefdevoorlimburg.nl. Hierop is alle informatie te vinden voor een dagje uit, over-

nachten, fietsen, wandelen, eten en drinken, winkelen, evenementen etc. Op verschillende locaties staan digitale zuilen (bijvoorbeeld camping de Heldense Bossen) waar de toerist zijn informatie kan ophalen.

De Plattelandscoöperatie en Drops Agro Marketing introduceren een nieuwe fietsroute in Peel en Maas; de Belevingsroute GoAgro Peel en Maas. De agrarische fietsroute wordt begeleid door filmpjes en audio op de smartphone en geeft een kijkje in de keuken van agrariërs in de regio.

3.7 Loket voor duurzame architectuur (bioarchitectuur etc.)

A. Heeft de gemeente beleid om duurzame ontwerpen van gebouwen en omgeving te bevorderen?

Ja. In de kaderstelling Ruimte en Economie hebben we opgeschreven dat we willen werken aan de klimaatadaptieve en klimaatneutrale fysieke leefomgeving. Dit is de vertaling van principes duurzaamheid die eerder door de gemeenteraad zijn vastgesteld.

B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om duurzaamheid in de ontwerpfase te bevorderen?

De gemeente Peel en Maas gaat, wanneer het duurzaamheid betreft, uit van het gegeven “practice what you preach”. Dit komt het meest tot uitdrukking in de bouw van een energieneutraal Huis van de Gemeente. Hiermee hebben wij de prijs gewonnen van het meest energie-opwekkende gebouw 2016, categorie Overheid.

Giel Peetershof

In de Giel Peetershof is op grond van de crisis- en herstelwet een uitzondering op de energiewet verleend door het ministerie: het is niet mogelijk om een gasleiding aan te leggen. Daarnaast is de eis voor de EPC 75% uit het bouwbesluit strenger dan wettelijk.

Giel Peetershof biedt alle vrijheid in het creëren en bouwen van jouw droomwoning, maar hij moet wél duurzaam zijn! Maar wat betekent dit precies? En wat is nou wel en niet ‘duurzaam’ of ‘ecologisch’ bouwen? Om deze vragen te beantwoorden hebben wij de richtlijn GielPeetershofproof opgesteld.

Deze hebben wij vertaald naar een leuk en duidelijk infogram, dat bestaat uit de volgende 6 aspecten: energie, water, materialen, gebruik, beleving en sociaal. Per aspect zie je bovenin het plaatje 3 gradaties van duurzaamheid/levensloopbestendingheid/sociaal niveau. Jouw

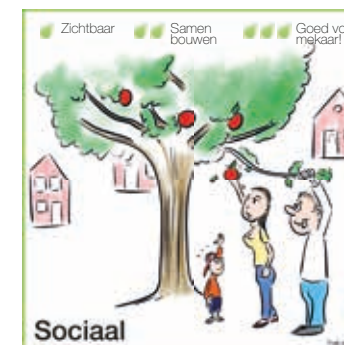
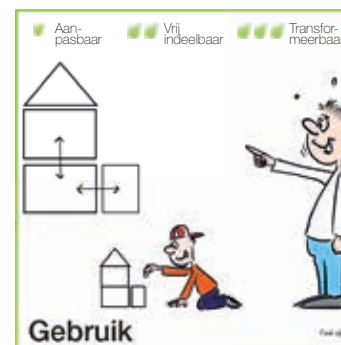
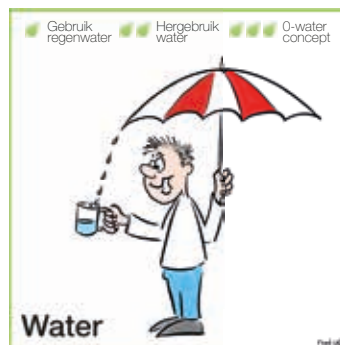
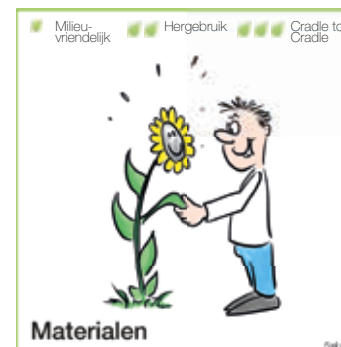
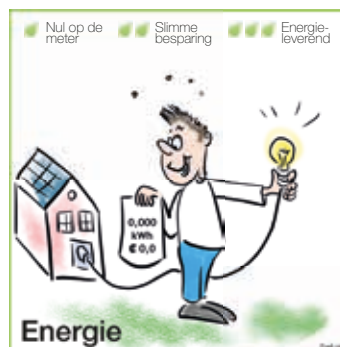
woning dient per aspect minimaal aan het 1e blaadje te voldoen. Maar natuurlijk streven wij in Giel Peetershof naar een zo hoog mogelijk niveau van duurzaamheid/levensloopbestendingheid/sociaal niveau.

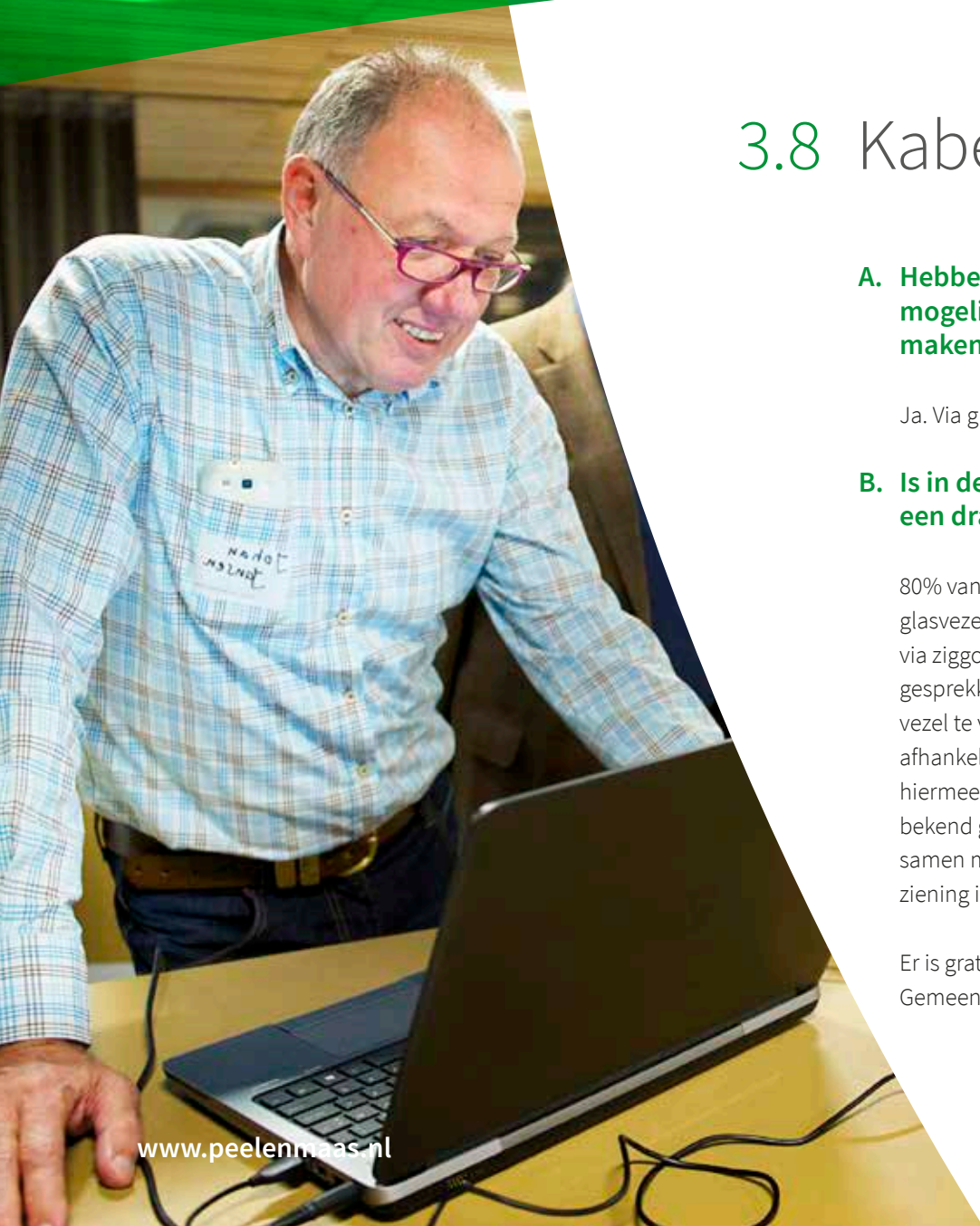
Om een bouwer goed te kunnen begeleiden in het ontwerp- en bouwproces van jouw eco-droomwoning, hebben wij een bouwteam van 4 professionals samengesteld. Op het moment dat iemand wil gaan bouwen in Giel Peetershof, gaat dit team samen met degene in gesprek over het ontwerp om te kijken of dit GielPeetershofproof is. Ook kijken zij samen met de bouwer hoe het concept (eventueel) verbeterd kan worden om de criteria (nog) beter tegemoet te komen. Zo werken we samen aan het creëren van een prachtig, duurzaam en sociaal Giel Peetershof!

Richtlijn GielPeetershofproof

Duurzaam bouwen en wonen is een breed begrip en kan op vele manieren worden ingevuld. Omdat er niet één waarheid bestaat, hebben we voor GielPeetershof de ruimte opgezocht en deze vertaald in onze eigen richtlijn “GielPeetershofproof”. De aspecten die in deze richtlijn zijn opgenomen hebben betrekking op: energie, water, materialen, gebruiksmogelijkheden, sociale aspecten en relatie met de omgeving. De woning wordt aangesloten op alle nutsvoorzieningen behalve gas, het afvalwater wordt afgevoerd naar een helofytenfilter. Het streven naar “0 op de meter” is een sterk gewaardeerd uitgangspunt.

Dit infogram is een leidraad die initiatiefnemers helpt bij het vormgeven van de plannen. Het wordt gebruikt om in gesprek te gaan met de architect, het bouwbedrijf, de installateur, de binnenhuisarchitect en het Bouwteam. Samen geven deze partijen vorm aan een woning op maat die voldoet aan de droom van de initiatiefnemer en past binnen de Giel Peetershof ambities.

3.8 Kabelnetwerk (glasvezel, draadloos)

A. Hebben alle inwoners de mogelijkheid om gebruik te kunnen maken van digitale netwerken?

Ja. Via glasvezel, de kabel of 4G.

B. Is in de gemeente fiberglaskabel of een draadloos systeem aanwezig?

80% van de woningen heeft toegang tot de glasvezelkabel. Daarnaast is er snel internet via ziggo en andere providers beschikbaar. De gesprekken om ook het buitengebied van glasvezel te voorzien lopen al langer en zijn mede afhankelijk van locaties, aantal deelnemers en hiermee gepaard gaande kosten. Onlangs is bekend geworden dat de provincie Limburg, samen met een marktpartij, de glasvezelvoorziening in het buitengebied gaat realiseren.

Er is gratis WIFI beschikbaar in het Huis van de Gemeente en het winkelcentrum Panningen.

3.9 Toezicht en verminderen van vervuiling (geluid, elektromagnetisch etc.)

A. Heeft de gemeente beleid om hinder en overlast van geluid en (elektromagnetische) straling te voorkomen en te verminderen?

Ja. We hebben een regeling Sanering Wegverkeerslawaaï. En verder sluiten we aan bij de landelijke regeling Bedrijven- en Milieuzonering. In onze werkwijze van toezicht en handhaving is ook toezicht op bovenstaande onderdelen geborgd.

B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om de hinder en overlast te voorkomen en te verminderen?

Hiervoor gelden wettelijke regels die ook zijn vertaald in onder andere onze bestemmingsplannen.

Voor ondernemers in het buitengebied aan de rand van de kern hebben wij een kernrandzone ingesteld die moet waarborgen dat bij ontwikkelingen de leefkwaliteit in de kern er per saldo niet op achteruit gaat. Voor hoogspanningsmasten is een landelijke regeling van kracht. Woningen die onder/nabij een hoogspanningsmast liggen vanaf een bepaald kVA worden opgekocht en gesloopt. In Peel en Maas gaat het in totaal om 6 woningen.

Daarnaast zijn er de afgelopen jaren wat saneringsprojecten verkeerslawaaï uitgevoerd (ISV). Via Structuurvisie en bestemmingsplannen wordt gestuurd op zonering en functie in de verschillende gebieden.

3.10 Ontwikkeling van telewerken

A. Heeft de gemeente beleid om telewerken te bevorderen?

Ja. In structuurvisies en bestemmingsplannen stimuleren wij de vestiging van bedrijfsverzamelgebouwen en in ons organisatiebeleid stimuleren wij telewerken nadrukkelijk. Dus ook hier weer “practice what you preach”.

B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om telewerken mogelijk te maken?

Iedere medewerker van Peel en Maas wordt gefaciliteerd en gestimuleerd om tijd- en plaatsonafhankelijk te werken. Dit doen we vanuit de visie dat je als gemeente vooral ook bij je partners en in de samenleving zichtbaar moet zijn. Dit betekent dat we 7x24 uur per dag online, plaats- en tijdonafhankelijk kunnen werken. Elke medewerker is voorzien van een high-end smartphone en meer dan de helft van een laptop.

Vanuit deze visie zijn er diverse externe partijen die gebruik maken van de faciliteiten die het Huis van de Gemeente ten aanzien van telewerken biedt. Dit heeft geresulteerd in vier vaste medebewoners.

3.11 Bevordering van particuliere duurzame woningbouw (passivhouse, bouwmaterialen, etc.)

A. Heeft de gemeente beleid om duurzaam bouwen door particulieren te bevorderen (zie ook vraag 3.13)?

In de kaderstelling Ruimte en Economie hebben we het doel opgenomen om samen met de samenleving te werken aan een woningbestand dat duurzaam in balans is. Ook hier geldt weer dat de kernwaarde duurzaamheid sturend is op onze werkwijze.

B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om duurzaam bouwen door particulieren te bevorderen?

In onze werkwijze kiezen wij er bewust voor dat de adviseur ruimtelijke kwaliteit en de dorpsbouwmeester geen toetsers, maar inspirators zijn.

Dat wil zeggen dat mensen vrijblijvend hun plannen kunnen voorleggen en kunnen sparen, en de gemeente daardoor in een vroegtijdig stadium duurzaam bouwen stimuleert.

De meest duurzame woonwijk in ontwikkeling is Giel Peetershof. In de Giel Peetershof is op grond van de crisis- en herstelwet een uitzondering op de energiewet verleend door het ministerie: het is niet mogelijk om een gasleiding aan te leggen. Daarnaast is de eis voor de EPC 75% uit het bouwbesluit strenger dan wettelijk. Om de duurzaamheidskansen te duiden zijn de Giel Peetershof principes ontwikkeld die mensen verleiden die extra stap te zetten naar een “nul-energie woning”. Als stimulans voor het nemen van deze maatregelen wordt een korting op de grondprijs aangeboden van 10%. Voor meer informatie over de Giel Petershof verwijzen we naar ons antwoord op onderdeel 3.7.

Een ander voorbeeld is de wijk Ringovenpark met de ringoven (functies: wonen, educatie, gezondheid, maatschappelijke) die nu grotendeels gerealiseerd is.

Er zijn drie duurzame CPO-projecten met ongeveer 40 woningen gefaciliteerd.

Regionaal is er een subsidieregeling voor het afkoppelen van regenwater.

We stimuleren het gebruik van aanvullende subsidies via provincie Limburg (isolatie, zonnepanelen, asbestverwijdering, laagrentende leningen, levensloopbestendig maken)

We faciliteren GLOEI, van waaruit o.a. het energieloket is gestart en de lokale energiecoöperatie Peelenergie is ontstaan.

3.12 Bevordering van sociale infrastructuur (tijdbanken, freecycling projecten, etc.)

A. Heeft de gemeente beleid om de maatschappelijke participatie en vrijwilligerswerk te bevorderen?

Ja. Wij hebben in de herziene kaderstelling Vitale Gemeenschappen en Sociaal Domein hierover het volgende doel opgenomen: “Vrijwilligers leveren een belangrijke bijdrage aan de vitaliteit van gemeenschappen en dat ondersteunen we vanuit de gemeente.”

Voor de verwezenlijking van dit doel hebben we een tweetal uitvoeringsafspraken opgesteld:

- We faciliteren en ondersteunen desgevraagd vrijwilligers die hun deskundigheid willen vergroten of die zich inzetten om vrijwillige inspanning van mede-inwoners te bewerkstelligen.

Vrijwilligers zijn best vaak vanaf de jaren '80 een middel geweest voor de overheid om overheidstaken te realiseren. Dit willen we als gemeente niet. We sturen ten aanzien van vrijwilligers op het teruggeven van de vrijwilliger aan de gemeenschap. Met andere woorden, de “inzet om niet” in de gemeenschap wordt bepaald door de in de gemeenschap gezamenlijk vastgestelde doelen en niet door het belang van instituten/organisaties. Vanaf de jaren '00 zien we dit vaak gebeuren als het gaat om burgerinitiatieven die een ‘publiek belang’ dienen. Daarmee worden burgerinitiatieven een uitvoeringspraktijk van overheidsbeleid. Voorbeelden zijn de landelijke gestuurde beleidsaanpak met eerst de doe-democratie, toen de participatiesamenleving en nu de democratic challenge.

Allemaal pogingen om het democratische gehalte van onze samenleving te verhogen door burgerinitiatieven in dat belang te plaatsen. Daarbij worden de burgerinitiatieven getoetst aan een aantal democratische beginselen, bijvoorbeeld vertegenwoordiging, verantwoording en zeggenschap. Dit staat haaks op het idee van een zelfsturende vitale gemeenschap, waarbij de waarden van de gemeenschap leidend zijn en waar wordt gesteund op de draagkracht van mensen die zich hier voor inzetten.

- We voeren zelf specifiek beleid dat ondersteunend is aan een op de gemeenschap gericht belang, zoals maatjes projecten en een vrijwilligers centrale. Ook hier willen we graag toe naar een benadering die steeds meer door de gemeenschap zelf wordt gedragen.

B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om de maatschappelijke participatie en het vrijwilligerswerk te bevorderen?

Wij sturen als gemeente op de ontwikkeling van Vitale Gemeenschappen. Dit doen we in de

eerste plaats door heel erg duidelijk te zijn over waar we als overheid wel over gaan en duidelijk te zijn waar we niet over gaan. Daarnaast investeren we in gemeenschapsontwikkeling door aan Vorkmeer, de lokale welzijnsstichting (al noemen we het 'Instituut voor Gemeenschapsontwikkeling') een subsidie te verstrekken waarmee Vorkmeer:

- Via de werkplaats gemeenschapsontwikkeling gemeenschappen ondersteunt bij hun eigen ontwikkeling. Of het nu gaat om het opstellen van een dorpsontwikkelingsvisie in Koningslust, het onderbrengen van al het maatschappelijk vastgoed in één corporatie in Beringe of het nadenken over de vormgeving van het centrum in Helden.
- Jongerenwerk, ouderwerk en andere vormen van meer doelgroepgerichte activering inzet.

3.13 Bevordering van duurzame woningbouw door de overheid (passivhouse, bouwmaterialen, etc.)

A. Wordt aan de wettelijke eisen op het terrein duurzaam bouwen voldaan?

Ja. Daar waar we de grond zelf uitgeven gaan we hierin verder.

B. Op welke wijze is dit geborgd?

De wettelijk eisen zijn voor ons en onze overheidspartners uitgangspunt. Dit blijkt uit onze bestemmingsplannen en toetsingskaders bij vergunningverlening, en de handhaving hierop.

C. Heeft de gemeente aanvullend beleid en/of aanvullende maatregelen boven de wettelijke normering?

Als het gaat om het thema Wonen werken we op de schaal van Noord-Limburg nauw samen met andere gemeenten. Het regionaal beleid wordt opgenomen in de lokale kaderstelling met omgevingsdoelen en programmadoelen en uitvoeringsmaatregelen voor het college. (september 2017). Vitaliteit en leefbaarheid van de kernen is het uitgangspunt. Wonen is hierbij een middel.

Wij hebben prestatieafspraken gemaakt op basis van de regionale structuurvisie wonen met Antares, Wonen Limburg en de 2 huurdersverenigingen.

Hierin zijn afspraken opgenomen over duurzaamheid, leefbaarheid, beschikbaarheid en betaalbaarheid en over de nieuwbouwplannen. Bestaande woningen worden nul-op de meter woningen via het project “stroomversnelling.”

De investering van 70.000 euro per woning wordt voor de helft terugverdient uit besparing energiekosten en 35.000 euro komt uit de algemene middelen van de woningcorporaties. De eerste tranche van 45 woningen start in het najaar.

Wonen Limburg heeft in samenwerking met een aantal partijen een bestaande jaren 70 woning omgeturnd tot “Het Huis van Morgen”. Iedereen kan kijken en informatie halen hoe bestaande woningen duurzaam en toekomstbestendig gerenoveerd of aangepast kunnen worden.

Huisvesting voor bijzondere doelgroepen zoals statushouders, (tijdelijke) arbeidskrachten en zorgvragers zijn speerpunt. Wonen Limburg investeert stevig in leefbaarheid. Denk hierbij aan

huismeesters, vergroening van wijken, ondersteuning van dorpsontwikkelingsvisies.

We volgen hierbij de wettelijke eisen en bij Giel Peeters doen wij mee aan de pilot Omgevingswet waarbij aanvullende eisen mogen stellen (oa geen gasleiding naar het gebied ter ontmoediging gebruik fossiele brandstoffen).

De uitgangspunten bij wonen zijn:

- Inbreiden voor uitbreiden;
- Bouwen naar natuurlijke behoefte;
- Kwaliteit van de woningbouwplannen worden langs een lokaal afwegingskader gelegd.
- Focus op de bestaande woningvoorraad (95% bestaand en 5% nieuwbouw)
- Herstructurering, sloop met deels vervangen- de nieuwbouw (ca. 80 Piushof, Carolusstraat)

3.14 Herstel/verwezenlijking van productieve groene gebieden, met productieve planten en/of fruitgewassen

A. Heeft de gemeente beleid om gronden voor agrarisch gebruik te behouden en uit te breiden?

De verschillende gebiedstypologieën en hun functies en de beoogde ambities en doelen zijn geborgd in de structuurvisie buitengebied en het bestemmingsplan.

B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om duurzame en biologische landbouw te bevorderen?

Het behoud van agrarische grond en natuur kan soms tegengesteld zijn.

Een mooi voorbeeld waar beide werelden goed verenigd zijn is de Stichting Veen die Veengronden herinricht en vernat waarbij de agrarische functie behouden blijft. Vanuit GLOEI is een initiatief gestart voor de eetbare openbare ruimte waarbij ook gekeken wordt naar biologische moestuinen. Een ander voorbeeld is het initiatief rondom het Ruigveenvarken. Afspraken over voeding, het verkleinen van de logistieke keten en andere maatregelen verkleinen de ecologische voetafdruk. Ook wordt door initiatiefnemers gekeken om te komen tot een collectief concept Herenboerderij zoals dit ook o.a. in de regio Weert gestart is. Een groep inwoners wordt mede-eigenaar en neemt jaarlijks een vast pakket aan producten af.

Daarnaast loopt het proces om te komen tot een regionale visie landelijk gebied. Hierin is onder andere de trend van intensieve teelten benoemd (containervelden, teelt de grond uit, teeltondersteunende voorzieningen).

3.15 Scheppen van ruimten voor de verkoop van lokale producten

A. Zijn in de gemeente voorzieningen aanwezig voor de verkoop van lokale producten?

Ja, er zijn tal van voorzieningen voor de verkoop van lokale producten. In onze bestemmingsplannen maken wij de verkoop van lokale producten bij de agrarische ondernemer mogelijk. Een uitstekend voorbeeld hiervan is de People's Farm in Maasbree. In haar moestuin in Maasbree telen ze ruim 40 verschillende soorten groenten; kleinschalig maar efficiënt en duurzaam.

B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om de verkoop van lokale producten te bevorderen?

Agrariers hebben automatenverkoop bij het bedrijf of regulier verkoop van streekproducten aan huis. In het bestemmingsplan buitengebied

is 50 m²-100m² verkoop toegestaan van eigen geproduceerde en streekproducten. Dit geldt ook voor productiegebonden verkoop van max. 50m² op bedrijventerreinen. Week-, pinkster- en paasmarkten bieden mogelijkheden, evenals evenementen als bijvoorbeeld de aspergeshopdag. De Jumbo, heeft als onderscheidend assortiment streekproducten opgenomen. Veel producenten leveren hier hun producten.

Bij 4.5 en 4.6. geven we een nadere toelichting op hoe wij het gebruik van lokale producten stimuleren.

3.16 Bescherming en oprichting van de ambachtelijke en natuurlijke winkels

A. Heeft de gemeente beleid om de vestiging van ambachtelijke en natuurlijke winkels mogelijk te maken?

In onze bestemmingsplannen maken wij de verkoop van lokale producten bij de agrarische ondernemer mogelijk. Onze accountmanagers hebben een dusdanige relatie opgebouwd met de agrariërs, dat ook andere manieren van verkoop dan een fysieke winkel gestimuleerd worden. Denk daarbij aan het eerder genoemde voorbeeld van de People's Farm, die verskratjes aan huis levert.

B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om ambachtelijke en natuurlijke winkels te behouden en/of gevestigd te krijgen?

De gemeente heeft in haar beleid opgenomen dat winkels bij voorkeur liggen in de centra van kernen. Om te voorkomen dat de verkoop van ambachtelijke en natuurlijke producten hierdoor beperkt wordt, is het bewust mogelijk gemaakt om verkoop van deze producten dichtbij de bron (zijnde het bedrijf) te realiseren. Hierdoor worden onnodige kosten voor de ondernemer en onnodige transportbewegingen voorkomen. Dit laatste is wel zo duurzaam.

3.17 Aantal kubieke meters beton (excl. Infrastructuur) in gemeentelijk groen

A. Is de bebouwingsdichtheid onder, gelijk of boven het landelijk gemiddelde?

Dit is lager gezien het groot aandeel buitengebied en de grote oppervlakte van de gemeente.

B. Heeft de gemeente aanvullend beleid en/of aanvullende maatregelen om open ruimtes te bevorderen?

Het beleid is opgenomen in eerder genoemde structuurvisies buitengebied en het kwaliteitskader. Bij vrijkomen en herontwikkeling van agrarische bebouwing wordt minder “rood” gestimuleerd met een sloopregeling voor stallen (15 euro per m²) en afhankelijk van de impact van de ontwikkeling compensatie met een kwaliteitsbijdrage in drie gradaties.

3.18 Optionele en aanvullende eisen

In december zal de gemeenteraad de nieuwe kaders vaststellen van het ruimtelijk beleid. Waarden zijn leidend en de samenleving is actief betrokken bij het bepalen van de koers die vastgelegd zijn in omgevingsdoelen.

Deze zullen wij verder verfijnen in de nieuw op te stellen omgevingsvisie en het omgevingsplan zoals opgenomen in de nieuwe omgevingswet die naar waarschijnlijkheid in 2020 in werking treedt. Wij zijn Pilot-gemeente en hebben hierbij ook experimenteer ruimte gekregen. Een pilot start rondom de kwistbeekdal in samenwerking het waterschap en de diverse stakeholders. Integraal, interactief, kwaliteit en waarden, sturen op doelen (in plaats van regels) zijn hierbij de sleutelwoorden.

Het uitvoeringsplan Openbare Ruimte 2016-2011

Veel vragen in de audit hebben betrekking op de openbare ruimte. Gezien onze specifieke manier van sturen op waarden en kwaliteit werkt het verhelderend om ook de vertaalslag naar het uitvoeringsplan openbare ruimte hier kort toe te lichten. De drie kernwaarden diversiteit, duurzaamheid en zelfsturing zijn sturend geweest op de kaderstelling van het programma openbare ruimte en vormen ook de basis voor het uitvoeringsregels voor de openbare ruimte, zowel ten aanzien van de inrichting als het beheer en onderhoud. De basisgedachte is dat inwoners in de kernen van Peel en Maas zelf nadenken over de kwaliteit van de eigen fysieke en sociaal maatschappelijke leefomgeving, vanuit de behoefte om het mentaal eigenaarschap van de openbare ruimte bij deze inwoners neer te leggen. De gemeente geeft de kaders waarbinnen inwoners kunnen worden uitgedaagd

om vanuit een eigen perspectief naar de openbare ruimte te kijken met veel invloed op gebruiksbedoeling, ontwerp en beheer.

Diversiteit

Diversiteit en variatie zijn voor inrichting, beheer en onderhoud van de openbare ruimte een centraal begrip. Elke kern en het buitengebied in Peel en Maas heeft zijn eigen identiteit, eigen herkenbare karakter en kwaliteit, wat zorgt voor binding en betrokkenheid van de inwoners. Het vormt de basis voor een robuuste economische structuur en een aantrekkelijk woon- en leefmilieu.

Voor de openbare ruimte betekent dit:

- De 11 kernen van de gemeente Peel en Maas hebben elk een eigen identiteit. De openbare ruimte bepaalt mede deze identiteit en de 'belevingswaarde'.
- De openbare ruimte krijgt identiteit, vorm en betekenis samen met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties.
- Het buitengebied met het (agrarisch) landschap, bos en natuur kent zijn eigen identiteit en belevingswaarde. Het buitenge-

bied vervult een belangrijke recreatieve en toeristische functie

- Standaardisatie versus variatie/maatwerk.
- De door de raad bepaalde onderhoudsniveaus zijn leidend. Binnen deze kaders is er ruimte voor diversiteit bij inrichting, beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Deze diversiteit, eigen kleur en identiteit wordt gezocht in dialoog met de gemeenschap.
- De gemeente Peel en Maas zorgt voor het volgende minimale onderhoudsniveau:
 - Woongebieden: B
 - Centrumgebieden en toeristische gebieden: A
 - Bedrijventerreinen: wegen B, overige onderdelen C
 - Buitengebied: wegen B, overige onderdelen C

Door participatie en inzet van de inwoners of ondernemers is variatie of een hoger niveau mogelijk.

Duurzaamheid

Door de raad is het startdocument uitgangs-

punten duurzaamheid Peel en Maas vastgesteld op 18 juni 2013. Bij het maken van keuzen en voorstellen wordt duurzaamheid meegenomen. Duurzaamheid is een containerbegrip, dat gaat over maatschappelijk verantwoord leven, milieu - en toekomstgericht denken. De gemeenteraad in Peel en Maas is aangesloten bij de definitie van Brundtland en heeft vastgesteld dat duurzaamheid een afweging is die moet worden meegenomen door het college en de raad. Maar ook over afval scheiden, zuinig zijn met water en energie of het gebruiken van milieuvriendelijke materialen. Conform het beleid duurzaamheid wordt duurzaamheid geïntegreerd in de uitvoeringsprogramma's. Voor de openbare ruimte zijn uitgangspunten geformuleerd voor toegankelijkheid, duurzame inrichting, klimaat en duurzame inzetbaarheid van mensen.

Voor de openbare ruimte is dit vertaald in de uitgangspunten:

- De openbare ruimte is toegankelijk voor iedereen. Ook kwetsbare groepen moeten plek hebben in de openbare ruimte.

- De openbare ruimte wordt duurzaam ingericht en beheerd. Dit betekent:
 - Een openbare ruimte heeft een lange levensduur, zonder dat onderdelen (op termijn) ontoelaatbare overlast of schade geven.
 - Bij het ontwerpen en inrichten van de openbare ruimte moet het effect op de hele levensduur in beschouwing worden genomen, dus inclusief beheer en onderhoud en eventuele sloop of vervanging.
 - Het gebruikte materiaal in de openbare ruimte is waar mogelijk: van duurzame materialen, lokaal geproduceerd, onderhoudsarm, herbruikbaar of recyclebaar, met een lange levensduur.
- De inrichting van de openbare ruimte houdt rekening met de gevolgen van klimaatveranderingen en het voorkomen van overlast. Dit geldt met name voor water en de afvoer daarvan.
- Bij het onderhouden van de openbare ruimte is aandacht voor inzet van mensen met een achterstand van de arbeidsmarkt.

Zelfsturing

De gemeente Peel en Maas vindt het van belang dat zelfsturende (dorps)gemeenschappen zelf richting geven aan de ontwikkeling van de eigen leefwereld. Vaak wordt deze richting opgetekend in een dorpsontwikkelingsvisie. Een dussdanige visie bevat ideeën over tal van onderwerpen. Ideeën over zorg, over de toekomst van verenigingen. Maar zeker ook over de openbare ruimte. Naast deze dorpsvisies zien we op tal van plaatsen dat groepen inwoners nadenken over en initiatieven nemen ten aanzien van de openbare ruimte. Vanuit de ambitie dat inwoners meer en meer ‘mentaal eigenaar’ zijn van de openbare ruimte juichen wij dit van harte toe.

Tegelijkertijd is het zo dat de gemeente juridisch eigenaar is van de openbare ruimte en een zorgplicht heeft voor deze ruimte (wegenwet en burgerlijk wetboek).

We hanteren daarom het volgende proces ten aanzien van gemeenschapsinitiatieven die betrekking hebben op de openbare ruimte:

- Direct na de ideefase beoordeelt de gemeente de haalbaarheid van de plannen van het dorp en de gemeente neemt het eigenaarschap over zodra het over concrete voorbereiding en uitvoering gaat.
- (Groepen) inwoners worden maximaal uitgenodigd om ideeën te ontwikkelen over de inrichting, het beheer of het onderhoud van de openbare ruimte.
- De voorbereiding, uitvoering en evaluatie van deze ideeën (projecten of processen openbare ruimte) zijn ‘rood of blauw’, dat wil zeggen vinden onder eigenaarschap van de gemeente plaats.
- De gemeente Peel en Maas bepaalt de kaders voor de openbare ruimte, waaraan de ideeën van gemeenschappen getoetst worden.
- De gemeente draagt de zorg voor de openbare ruimte en garandeert overal de afgesproken kwaliteiten voor het onderhoud en de inrichting.
- De gebruikers (inwoners, ondernemers, organisaties, verenigingen) krijgen binnen de kaders de maximale ruimte voor initiatieven en ideeën

in de openbare ruimte. Deze worden bekeken en waar mogelijk samen uitgewerkt en gerealiseerd. Bijvoorbeeld afspraken om delen van de buitenruimte te adopteren, zelf te onderhouden, schoon te houden of in te richten.

- Bij reconstructie of (her) inrichting vormen de ideeën van de gebruikers voor de gemeente wezenlijke input. In beginsel neemt de gemeente deze ideeën over, tenzij de gemeente argumenten heeft om dat niet te doen.
- De inrichting van de openbare ruimte houdt rekening met de gevolgen van klimaatveranderingen en het voorkomen van overlast. Dit geldt met name voor water en de afvoer daarvan.
- Bij het onderhouden van de openbare ruimte is aandacht voor inzet van mensen met een achterstand van de arbeidsmarkt.

4. Agrarisch, toeristisch en ambachtelijk beleid

4.1 Ontwikkeling van agro-ecologie

A. Heeft de gemeente beleid om één of meerdere onderdelen van agro-ecologie te bevorderen?

Nee geen apart beleid, het ruimtelijk beleid faciliteert dit wel. De algemene slogan is dat er ruimte is om te ontwikkelen met oog voor kwaliteit. Er vindt op grote schaal mestscheiding plaats (90% water naar 30% water en 10% droge stof. Deze wordt geïnjecteerd in omliggende percelen, met minder transportbewegingen. Deels wordt droge stof geëxporteerd. Alle varkensbedrijven hebben luchtwassers. Er zijn ook innovatieve bedrijven (zoals Fancom en Innoplus) die luchtwassers en klimaatsystemen voor de totale veehouderij leveren.

Peel en Maas staat bekend als de asperge gemeente. Buiten het feit dat het een heel gezond product is, kent het product ook innovatieve ontwikkelingen (folie met opbrengststijgingen, kwaliteitsbeheersing, machines, nieuwe verbe-

terde rassen, 3 veredelingsbedrijven). Dit geldt ook voor andere producten o.a: prei, aardbeien, kersen, tomaten, paprika, komkommers, superfoods (blauwe en rode bessen, frambozen, champignons).

Teeltondersteunende voorzieningen, zoals folie tunnelkassen, aarbeienstellingen boven de grond (gecontroleerde voeding, minder bestrijdingsmiddelen, minder uitval) zorgen voor een betere ecologische voetafdruk.

Ca. 20% van de ondernemers realiseert 80% van de productie (de afgelopen jaren heeft er een forse schaalvergroting plaatsgevonden). Van de 20% die resteer zit ca 20% in een niche-markt of verbreding zoals zorgboerderijen .

B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om binnen de bedrijfsmatige productie agro-ecologie door agrarische producenten toe te kunnen passen?

We onderzoeken een mogelijke deelname aan een groot project met Duitsland en Frankrijk waarin we boeren helpen hun toekomst veerkrachtiger in te vullen. Coventry geeft kennis en begeleiding aan boeren om de overstap te maken naar agro-ecologie en ze tegelijkertijd leren om hun brood te verdienen in de lokale community. Hiervoor is het voornemen een lokale munt in te zetten. Dit laatste stuk is echt heel innovatief, want lokale munten waren er al lang, maar er is nu de mogelijkheid om deze verhandelbaar te maken met andere lokale munten en euro's en ook een basisinkomen te verstrekken.

Een andere innovatieve ontwikkelingen is de Watercultuur van bijvoorbeeld sla in combinatie met led verlichting, die zorgt voor meer efficiency, betere kwaliteit, meer productie per m².

Er zijn een aantal innovatieve ondernemers die trends en niches in de markt oppikken.

Op de grens van Beringe en Grashoek is VineaCura gevestigd die met medewerking van mensen met een beperking biologische wijn verbouwt. Wijnerij De Belaëving heeft in september 2016 voor het eerst op commerciële schaal wijndruiven uit de kas geoogst. Naast de hier meer bekende Riesling en Chardonay zijn ook Zuid-Europese rassen geplant (Tempranillo, Cabernet Sauvignon, Merlot). Hiermee heeft deze ondernemer voor deze streek een uniek product in de markt gezet. Ook maakt hij likeuren. De alcohol maakt hij van restfruit van de veiling en kwekers. Vermeldingwaardig zijn ook ambachtelijk kaasboerderij Mertens en Biologische frambozenkweker Raspberry Max die zijn producten al meer dan 10 jaar afzet op de biologische

markten in Amsterdam. Denk ook aan Hoeve de Braamhorst en Pluktuin Kaate die beiden met mensen met een beperking werken en Peoples Farm uit Maasbree met biologische/seizoensgroenten in het verskratje.

4.2 Bescherming van ambachtelijke producten en fabricages (certificering, musea van materiële cultuur, etc.)

A. Heeft de gemeente beleid om ambachtelijke werkwijzen niet verloren te laten gaan en toepassing te beschermen?

Peel en Maas heeft in haar kernwaarden duurzaamheid en diversiteit staan. Wij hanteren dit als uitgangspunt voor al onze verdere beleidsvorming. Dat resulteert in het ondersteunen van initiatiefnemers en ondernemers, ook daar waar het gaat om ambachtelijke producten en fabricages. Voorbeelden hiervan zijn het streekmuseum “Het land van Peel en Maas” en de heemkundeverenigingen die beiden actief zijn om de geschiedenis levend te houden.

B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om ambachtelijke werkwijzen te beschermen?

In Peel en Maas kennen we evenementen zoals de HMT (Historische Motoren en Tractoren vereniging), aspergeshopdag, loeren bij de boeren, kom in de kas die ambachtelijke werkwijzen levendig houden. Keurmerken voor streekproducten zoals bijvoorbeeld de wijnen in Frankrijk en Spanje komen in Nederland moeizaam van de grond. Een keurmerk voor Limburgse wijn is inmiddels in ontwikkeling. Daarnaast is onlangs o.a. via wijndomein Martinus een wijnkeurmerk voor Maas en heuvelland tot stand gekomen. De ondernemers zijn hier aan zet en moeten de verbinding met elkaar zoeken en de meerwaarde ontdekken. Het bij 3.15 genoemde initiatief Limburg LEF (Liefde Emotie Food)

stemt ons hoopvol. Dit ondernemersinitiatief presenteerde op woensdag 21 juni 2017 een tiental ondernemers in Amsterdam. Het zijn trotse producenten uit Peel en Maas die geloven in de smaak en kracht van hun producten.

4.3 Waardering van de arbeidstechnieken en van traditionele vakgebieden

A. Op welke wijze zijn publiciteit en bevordering van het gebruik van ambachtelijke werkwijzen georganiseerd?

Hoewel de gemeente Peel en Maas van mening is dat het initiatief hiertoe bij de ondernemer ligt, is de gemeente zich bewust van de waarde van ambachtelijke werkwijzen. In een groot deel van onze promotie-uitingen is dat terug te zien. Zie bijvoorbeeld het beeldmateriaal dat wij in deze aanvraag hebben gebruikt. Ook in de promotiefilmpjes die wij recentelijk hebben laten maken, besteden we aandacht aan ambachtelijke en traditionele werkwijzen.

Daarnaast zijn wij als gemeente ook actief betrokken bij LEF (zie de voorgaande pagina). Dit betekent o.a. dat wij bestuurlijk aanwezig zijn bij promotiebijeenkomsten van LEF.

B. Welke maatregelen zijn getroffen om 'oude' ambachtelijke werkwijzen door te ontwikkelen naar nieuwe en innovatieve toepassingen?

In onze gemeente is een aantal bedrijven actief dat 'oude' ambachtelijke werkwijzen heeft ontwikkeld naar nieuwe en innovatieve toepassingen. WP Haton is bijvoorbeeld op mondiaal niveau leidend in het ontwikkelen van innovatieve deegverwerkingssystemen en levert daarmee een wezenlijke bijdrage aan het toekomstbestendig maken van het ambacht van het bakken van brood. Ook hebben wij het geluk dat wij in onze gemeente beschikken over een aantal wereldwijde marktleiders op het terrein van de veredeling en plantvermeerdering – denk hierbij aan Jordens, Novisem en Teboza. Bedrijven die een forse bijdrage leveren aan het toekomstbestendig

maken van het ambacht van land- en tuinbouwer. Als gemeente ondersteunen wij dit soort koplopers actief door onze economische accountmanagers.

4.4 Waardering van de landelijke gebieden (betere toegang tot diensten voor burgers)

A. Heeft de gemeente beleid om vanuit de leefbaarheid van het platteland het voorzieningenniveau voor haar eigen inwoners te handhaven en/of uit te breiden?

Onze hele filosofie van communicatieve zelfsturing en het geloof in de kracht van gemeenschappen is gericht op het vergroten van de leefbaarheid en het voorzieningenniveau, zoals de gemeenschap dit zelf voor ogen heeft. Dit leidt tot een hoog voorzieningenniveau in alle kernen en een actieve zelfsturende gemeenschap. Voor een nadere toelichting zie het antwoord dat we gegeven hebben bij 3.4. We verwijzen graag naar het boek “Zelfsturing 3.0, 15 jaar gemeenschapsontwikkeling door zelfsturing in Peel en Maas” dat in maart dit jaar is gepubliceerd.

B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om het voorzieningenniveau te handhaven en te beschermen?

Zie hoofdstuk 3. Verankering vindt plaats via de structuurvisie buitengebied en het kwaliteitskader.

In het onderstaande twee voorbeelden van gemeenschapsinitiatieven die zelf, met de gemeente in een ondersteunende rol, gewerkt hebben aan leefbaarheid. Het eerste voorbeeld betreft Meijel, één van de grotere dorpskernen in onze gemeente.

Het tweede voorbeeld betreft de kern Koningslust; een kleine plattelandskern, die door zijn omvang het risico kan lopen op een afnemend voorzieningenniveau.

Zo is in Meijel de herindeling als kantelpunt benoemd dat inwoners op een andere manier naar hun dorp gingen kijken en kansen zagen om nog meer verantwoordelijkheid te nemen en zich te profileren. Een door inwoners zelf georganiseerd breed gesprek met het dorp leidde tot een zoektocht naar een nieuwe identiteit en toekomstbeeld. Het leidde tot een sterkere verbondenheid, een gedeelde visie op de kern. Een herkenbaar dorp in de Peel met een eigen aparte sfeer. De herinrichting van de kern (waarin de verbondenheid met de Peel geïntegreerd werd) was een van de belangrijke prioriteiten. Zowel in de voorbereidingsfase als de uitvoeringsfase fungeerden inwoners en werkgroepen als spin in het web. Ook is “Peelgeluk voor jou en MeJel” ontwikkeld. Doel is om Meijel nog vitaler te maken. En te houden. Dit doen zij door het slim verbinden van mensen, ideeën, en mogelijkheden. Het

is een nieuwe manier om Meijel te promoten. Marketing en leefbaarheid gaan hand in hand. Als iemand echt iets wil, dan is hij of zij de aangewezen persoon om dit (samen met anderen) voor elkaar te krijgen.

Ook een dorp als Koningslust heeft al vele jaren laten zien dat de gemeenschap zelf verantwoordelijkheid kon en wilde nemen. Een van de eerste successen was de uitbreiding en het zelf onderhouden van natuurgebied het Vlakbroek. De nieuwbouw van een gemeenschapshuis waarvan de inwoners vinden dat ze eigenaar en daarmee verantwoordelijk zijn. Het wij-gevoel en het zelfvertrouwen is de afgelopen jaren toegenomen.

Van verantwoordelijkheid voor voorzieningen zijn zij naar de volgende stap gegaan: verantwoordelijkheid voor elkaar. De door hen opgerichte Stichting Bevordering Welzijn inwoners Koningslust ziet zich als drager van de zorg en ondersteuning van inwoners, door inwoners, voor elkaar. Hieruit geboren initiatieven zijn onder andere: een dagvoorziening, ontmoetingsbijeenkomsten (de open kamer en open inloop), Meer

bewegen voor ouderen, open eettafel, uitleen van medische hulpmiddelen en het coördineren van hulp in de huishouding.

Daarnaast hebben wij een ondernemerscontact met ook een agrarisch contact die de wereld van de agrarisch ondernemer begrijpt en zijn taal spreekt.

4.5 Gebruik van streekproducten, indien mogelijk biologisch, in collectieve en (semi) publieke gebouwen (school-kantines, dorpshuizen, etc.)

A. Heeft de gemeente beleid om het gebruik van streek- en biologische producten te bevorderen, in bijvoorbeeld restaurants, openbare en publieke aangelegenheden?

Nee, geen specifiek beleid. Echter met het uitdragen van onze kernwaarden en het toepassen van communicatieve zelfsturing zien wij een tendens dat in gemeenschappen gebruik wordt gemaakt van lokale ondernemers en elkaars kennis en kunde. Een voorbeeld hiervan is Kasteel De Keverberg, dat na jarenlange inzet van vrijwilligers en enkel een financiële impuls vanuit de gemeente en de provincie Limburg tot stand is gekomen. Deze multifunctionele historische accommodatie betreft in alles wat ze

doet lokale ondernemers. Het restaurant in dit kasteel werkt met streekproducten van lokale ondernemers en promoot daarin zoveel als mogelijk het vervaardigen van producten op een biologische manier.

B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om het gebruik van streek- en biologische producten te bevorderen?

In onze gemeente zijn er veel innovatieve ondernemers actief die werken met streek- en biologische producten. Enkele voorbeelden op dit terrein zijn: RaspberryMaxx (frambozen), Vergeten Groenten,

People's Farm, Verskratje, Hereford runderen, Ruyghveen Varkens, De Limousine Rundren, De Belaeving Likeuren van diverse fruitproducenten uit Peel en Maas en de regio, Wijn en Golfdomain Kapelkeshof, VineaCura (wijngaard i.c.m. zorg), kaasboerderij Mertens. Als gemeente ondersteunen wij dit soort koplopers actief door onze economische accountmanagers.

Daarnaast hebben wij uiteraard verantwoorde producten in de kantine van ons Huis van de Gemeente liggen. We ondersteunen verder projecten in het onderwijs die gaan over gezonde voeding (denk aan Jongeren op Gezond Gewicht) en ondersteunen lokale evenementen die tot doel hebben om streekproducten als asperges te promoten. We leveren verder een actieve bijdrage aan de Regio Venlo. Onze regio afficheert zich als 'Regio van de Smaak' en heeft de laatste jaren drie keer het 'weekend van de smaak' georganiseerd.

Zie ook vraag 4.5 en relatie met vragen 3.15 en 3.16).

4.6 Onderwijs in smaak en bevordering van het gebruik van streekproducten, indien mogelijk biologisch, in de catering en privévoeding

A. Heeft de gemeente beleid gericht op de promotie van streek- en biologische producten?

In de nieuwe kaderstelling zijn omgevingsdoelen opgenomen die gaan over het bevorderen van positieve gezondheid en gezonde voeding. Onze rol is vooral gericht op het verbinden en faciliteren van mensen, initiatieven en netwerken. De genoemde kaderstelling is tot stand gekomen op basis van expertgesprekken. Hieraan heeft een aantal partijen deelgenomen die actief zijn op dit terrein. Denk hierbij aan innovatieve agrofoodondernemers en onderwijspartijen. We zijn ons bewust van het gegeven dat niet enkel onderwijs leren bevordert. In al onze uitingen gaan wij daarom meer uit van beleven. Dit vinden wij zeker in relatie tot

food velen maken belangrijker dan kennisoverdracht. De Regiopromotie gebeurt via Leisure Port gericht op “smaak”. Ook de website van Regio van de smaak is hier ondergebracht. www.liefdevoorlimburg.nl

B. Heeft de gemeente beleid gericht om binnen de scholen promotie en onderwijs te verzorgen op het terrein van ‘eerlijk’ voedsel?

Er spelen een aantal initiatieven in het onderwijs die noemenswaardig zijn. Prisma, waaronder 12 basisscholen vallen, voert het project Lekker in je Vel uit gebaseerd op concept ‘De Gezonde Basisschool van de Toekomst’ van scholenkoepel Movare in Zuid-Limburg.

Daarnaast zijn er diverse basisscholen en VOschoon Het Bouwens die met de GGD Limburg Noord projecten doen rondom gezonde voeding, sport & bewegen, welbevinden, etc. We nemen deel aan JOGG (Jongeren op Gezond Gewicht). JOGG heeft ook een regionale poot die bedrijven uit Noord-Midden-Limburg gaat benaderen voor samenwerking.

Op regionale schaal is de KIDS-universiteit Kokkerelli actief in Villaflora.

Recent hebben wij met een aantal ondernemers uit Peel en Maas en Limburg het Basque Culinaire Centrum bezocht in San Sebastian. Een kenniscentrum waar gastronomie op

het hoogste niveau geëtaleerd en gepraktiseerd wordt. Dit dient als inspiratie voor de verschillende stakeholders om de gastronomie en hospitality op een hoger niveau te krijgen in Limburg. Een van de potentiële doelgroepen van deze Limburgse variant van de Academie Gastronomique zijn de kinderen van primair en voortgezet onderwijs.

Tot slot zijn er diverse Kookstudio's in Peel en Maas actief.

C. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om het gebruik van streek- en biologische producten te promoten?

Wij faciliteren initiatieven op dit vlak. Denk hierbij aan de activiteiten van het asperge- en varkensgilde en het centrummanagement met de asperge shopdag. Denk ook aan Kom in de Kas en Loeren bij de Boeren waarbij tuinders en streekproducenten gezamenlijk een opendag organiseren.

Ook hebben wij met de regio de afgelopen 3 jaar het Weekend van de Smaak gefaciliteerd op het voormalige Floriadeterrein met telkens ca 25.000 bezoekers. Men kon gratis op een ongedwongen wijze genieten van het veelzijdige thema smaak, in een schitterend park en dat ook nog eens helemaal gratis! Er was een speciale rol weggelegd voor Villa Flora. De expositieruimte in de Villa flora van ca 7.000 vierkante meter bood onderdak aan talloze streekproducenten. De laatste keer ook ondersteund met het door de provincie ontwikkelde Co-Creatielab, waar doorlopend kookdemonstraties, kookworkshops en proeverijen gehouden werden.

Toelichting: zie ook vraag 4.5.

4.7 Waardering en behoud van culturele lokale evenementen

A. Heeft de gemeente beleid om lokale festiviteiten en culturele evenementen te ontwikkelen en te behouden?

Het belang van evenementen voor een gemeente is groot, het bevordert de sociale cohesie en leefbaarheid en het draagt bij aan het imago van de gemeente. Zelfsturing is een kernwaarde van de gemeente. Dit betekent dat evenementen dan ook vanuit de maatschappij, van binnen en buiten de gemeente, moeten komen en dat we als gemeente ruimte bieden aan particulier en maatschappelijk initiatief. In de manier waarop we de ruimte bieden wordt een driedeling gemaakt: de niet-commerciële evenementen (en evenementen met een significant maatschappelijke belang), de commerciële evenementen en de uitzonderingen

Commerciële evenementen

Commerciële evenementen zorgen er mede voor dat de gemeente levendig is en bruist. Kenmerkend voor deze evenementen, gezien hun commerciële aard, is dat ze zichzelf bedruipen. Ten aanzien van deze evenementen neemt de gemeente een faciliterende rol aan. Initiatiefnemers komen naar ons toe, dan faciliteren wij in de nodige vergunningen en maatregelen. Gezien het winst oogmerk van een commerciële evenementen, zijn deze kostenneutraal voor de gemeente. Faciliteren betekent ook een deskundige ambtenaar die de aanvrager desgewenst kan ondersteunen bij de vergunningaanvraag.

Niet-commerciële evenementen

Veel verenigingen en instellingen zijn voor hun bestaan (deels) afhankelijk van hun

evenementen. Deze verenigingen en instellingen zijn belangrijk voor de gemeenschap. Daarom neemt de gemeente een meedenkende en adviserende rol aan ten aanzien van deze evenementen. Het is niet de bedoeling dat we op de stoel van de initiatiefnemer gaan zitten. De meedenkende rol kan ook een financiële component omvatten. De maatschappelijke meerwaarde van verenigingen, instellingen en sommige evenementen rechtvaardigen dat er, indien nodig, bepaalde kosten worden gemaakt om evenementen te stimuleren. Hierbij kan gedacht worden aan een garantstelling voor startende evenementen met dit breder belang. Het evenementenbeleid wordt afgestemd met het subsidiebeleid en vrijwillersbeleid om initiatieven te versterken.

Uitzonderingen

De bovenstaande rolbeschrijving van de gemeente geeft duidelijk aan dat initiatieven vanuit de maatschappij moeten komen en de gemeente in principe geen organiserende of concurrerende partij is. Hiermee wordt invul-

ling gegeven aan de kernwaarde zelfsturing. Er zijn echter uitzonderingen. Voorbeelden hiervan zijn de kermissen en jaarmarkten, deze worden van oudsher door de gemeente georganiseerd en hebben zo'n belangrijke functie dat de gemeente deze evenementen niet wil verliezen. Een ander voorbeeld is de participatie van de gemeente in de Floriade. Hiervoor is gekozen gezien het regionaal strategische belang van het evenement.

Er zijn geen legesvergunningen meer verschuldigd voor de meeste evenementen.

B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om het voortbestaan en uitbreiding van lokale festiviteiten en culturele evenementen mogelijk te maken?

De kermissen en jaarmarkten worden van oudsher door de gemeente georganiseerd en hebben zo'n belangrijke functie dat de gemeente deze evenementen niet wil verliezen. We nemen bij deze evenementen de regie.

De organisatie van kermis in 10 van de 11 kernen wordt door de gemeente gedaan. Daarnaast faciliteren we de jaarlijkse Paasmarkt en de Pinkstermarkt. De gemeente stelt materialen en vergadering faciliteiten in het huis van de gemeente ter beschikking. Via het bestemmingsplan kunnen op vele plekken evenementen gehouden worden. Verenigingen zijn vrijgesteld van evenementenleges.

4.8 Overnachtingsmogelijkheden (bedden/inwoners per jaar)

A. Heeft de gemeente toeristisch beleid betreffende de overnachtingsmogelijkheden?

Peel en Maas maakt onderdeel uit van Leisureport dat de regionale promotie verzorgt. Ook de VVV's spelen hierin uiteraard een nadrukkelijke rol. Daarnaast is er een Regionaal Actieprogramma Vrijtijdseconomie: Denken als koploper, spelen als team!

Er zijn 5 actielijnen:

- Vitale verblijfsrecreatie
- Vitale dagrecreatie
- Vrijtijdslandschappen
- Cross-overs (o.a. sport en cultuur)
- Regiomarketing

Het is een gezamenlijke uitvoering door ondernemers, gemeenten en provincie.

B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om kwaliteit van en variatie binnen de overnachtingsmogelijkheden te bevorderen?

We begeleiden (startende) ondernemers via het Ondernemerscontact en het aanleveren van onderzoeksgegevens m.b.t. vitaliteit en doelgroepen (BSR leefstijlenmodel).

Bij het indienen van een initiatief wordt de ondernemer door de accountmanager gespiegeld. Het moet zowel in zijn belang als dat van de omgeving en de gemeente iets waardevols toevoegen. Iets wat er nog niet is of op een bijzondere locatie. Via een breed samengesteld initiatieven overleg wordt meegedacht met de ondernemers (binnen de ambities en doelen die de gemeenteraad nastreeft).

C. Wat is het aantal overnachtingsmogelijkheden binnen de gemeente (gesplitst naar soort voorzieningen en maximum aantal personen)?

In Peel en Maas zijn jaarlijks ca. 500.000 toeristische overnachtingen verdeeld over 5 hotels, 16 campings en 18 B&B en groepsaccommodaties.

4.9 Verbod op gebruik van ggo's in de landbouw

A. Heeft de gemeente een verbod ingesteld op de vestiging van bedrijven die genetisch gemodificeerde organismen ontwikkelen?

Nee. Tot op heden is bij ons niet bekend dat er dergelijke bedrijven in onze gemeente actief zijn. Gezien de inzet van onze accountmanagers gaan wij er vanuit dat, wanneer er dergelijke bedrijven actief zouden zijn, wij dit zouden weten.

B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om de ontwikkeling en het gebruik van genetisch gemodificeerde organismen tegen te gaan?

Gezien het bovenstaande is het ons inziens niet noodzakelijk hierop maatregelen te treffen.

4.10 Nieuwe bestemmingen in geldende plannen voor bebouwing van ex-agrarisch terrein

A. Heeft de gemeente beleid om vrijkomende agrarische percelen en opstallen een nieuwe bestemming te geven?

Wij sturen via de kaderstelling en de structuurvisies op ambitie niveau en doelstellingen niveau. Voor vrijkomende agrarische bebouwing is het zgn. VAB-beleid opgesteld en het kwaliteitskader.

B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om vrijkomende agrarische gronden zoveel mogelijk binnen hun oorspronkelijke bestemming en identiteit van het gebied te handhaven?

Ontwikkelingen zijn mogelijk mits ze passen binnen de kaders en afhankelijk van de impact

van de ontwikkeling op de omgeving is een variabele kwaliteitsbijdrage verschuldigd. In de praktijk zien we dat vanwege de schaarste in grond en toenemende schaalvergroting de vrijkomende landbouwgronden in trek zijn bij collega agrariërs.

Daarnaast hebben wij eigen gronden in langdurige pacht gegeven. Eventueel vrijkomende gronden worden eerst aan de pachter en dan aan de sector aangeboden bij openbare verkoop indien deze voor ons geen strategische waarde meer heeft. Meestal zijn dit kleinere percelen.

VAB (Vrijkomende agrarische bebouwing) voorbeelden zijn: Hoeve Braamhorst was een fruitteelt bedrijf en is getransformeerd tot een zorgboerderij met dagbesteding voor mensen lichamelijke en/of geestelijke beperking beperking.

Een ander voorbeeld is de transformatie van een failliete rozenkwekerij tot een innovatieve teler van wijn onder glas en het maken van alcohol uit "fruitafval" tot 15 verschillende likeuren. Peel en Maas is ook intrek voor het fokken en africhten van paarden. Goede voorbeelden hiervan zijn stal Hendriks in Kessel en Carpe Diem in Baarlo.

4.11 Optionele en aanvullende eisen

Wij zijn van mening dat voor wat betreft dit onderdeel wij onze werkwijze en meerwaarde voldoende een plek hebben kunnen geven bij de voorgaande vragen.

5. Gastvrijheid, wetenschap en onderwijs

5.1 Gastvrijheid (opleiding van medewerkers, bewegwijzering, aangepaste infrastructuur en tijden)

A. Wordt aan de wettelijke eisen en richtlijnen op het terrein van dienstverlening voldaan?

Het dienstverleningsbeleid en de uitwerking daarvan zijn gericht op het meer dan voldoen aan de wettelijke eisen. Waarbij voor Peel en Maas de klantbeleving belangrijker is dan de servicenorm.

B. Op welke wijze is dit geborgd?

De ontwikkeling op het terrein van het nieuwe besturen, excellente dienstverlening en de lerende organisatie zijn geborgd in het organisatieplan 2014-2018.

C. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om de gastvrijheid te vergroten, zoals opleiden medewerkers, interne bewegwijzering, (digitale) toegankelijkheid van producten en openingstijden?

Onder de noemer van de Peel en Maas academie is een scala aan opleidingstrajecten beschikbaar die veelal, via een train de trainer aanpak, door eigen medewerkers gegeven worden. Denk in dit kader aan trainingen op het terrein van waarderen onderzoeken, verbindend communiceren, hospitality, actie-leert-traject, intervisie, project- en procesregie, doe eens rek: van regel-regels naar doelregels. In het Huis van de gemeente is ook de bibliotheek, Vorkmeer en Vluchtelingenwerk werkzaam. De openingstijden zijn heel ruim.

Bij binnenkomst ontmoet je gelijk de receptie. Het nieuwe HvdG is ontworpen om ontmoeten maximaal te faciliteren. Mensen kunnen ook zonder afspraak binnenlopen. E-dienstverlening is goed ontwikkeld met digitale producten.

5.2 Vergroten bewustwording commerciële partijen (transparantie in aanbod en prijzen, zichtbare prijskaartjes)

A. Heeft de gemeente beleid om bewustwording van het belang van gastvrijheid bij commerciële partijen en andere organisaties te vergroten?

Nee, dit is aan de commerciële partijen, waarvan de koplopers als geen ander weten wat het belang van goede gastvrijheid is.

B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om deze bewustwording te vergroten?

We faciliteren wel processen op dit vlak. Denk aan de initiatieven als Thuis in Panningen en het Peelgeluk van Meijel dat we in tijd en/of middelen ondersteund hebben. Denk ook aan de eerder genoemde ontwikkelingen rondom de academie gastronomique en de evenementen op dit vlak zoals de asperge shopdag, kom in de kas etcetera.

5.3 Beschikbaarheid van “slow” routes (folders, web, etc.)

A. Is de gemeente actief om (toeristische) routes met aandacht voor de waarden van Cittaslow te bevorderen?

De gemeente neemt deel in het Routebureau Noord- en Midden Limburg. Daar zijn de basisvoorzieningen, een fietsroutenetwerk en wandelroutenetwerk, weggezet voor promotie, beheer en onderhoud. Op basis van deze netwerken kunnen ondernemers thematische routes ontwikkelen. Een voorbeeld is de Agro Toer Route, een fietsroute langs agrarische percelen met uitleg in de vorm van infoborden.

Daarnaast is er zeer recent een initiatief in Baarlo ontstaan van een wandelroute langs een aantal producenten van streekproducten.

B. Op welke wijze is de verkrijgbaarheid en toegankelijkheid van deze routes geborgd?

Routenetwerken zijn bereikbaar via <https://www.routebureaulimburg.nl/> (inclusief routeplanner) en verkrijgbaar bij ondernemers en in de 3 VVV-winkels (Baarlo, Kessel en Panningen)

C. Op welke wijze is de inhoud van en informatievoorziening over deze routes geborgd?

Het accent van deze informatievoorziening ligt vooralsnog niet op “slow”. Hoewel al deze routenetwerken het “slow”-gedachtegoed in zich hebben. Dit zullen we na certificering ook expliciter uitdragen.

5.4 Benutten van participatie-technieken om bottom-up processen te activeren in de belangrijkste overheidsbeslissingen

A. Wordt aan de wettelijke eisen op het terrein van burgerparticipatie voldaan?

Wij gaan veel verder dan burgerparticipatie met ons concept van communicatieve zelfsturing. Wij verwijzen naar de beantwoording van vraag 6.11 en het bijgevoegde boek over communicatieve zelfsturing 3.0.

B. Op welke wijze is dit geborgd?

De kernwaarden zijn onderdeel van ons DNA. Borging vindt plaats via de lijn van het nieuwe besturen met op het hoogste abstractieniveau de perspectievennota, dan de kaderstelling-programmabegroting vast te stellen door de Raad, de uitvoeringsmaatregelen van het

college en het besturingskompas met het ontwikkelplan en de lerende organisatie voor de organisatie.

C. Heeft de gemeente aanvullend beleid en/of aanvullende maatregelen om inwoners bij de gemeentelijke besluitvorming te betrekken?

Zie hierboven. Daarnaast kan nog het experiment van de Sociale Raad benoemd worden. De Sociale Raad is een nieuwe manier om inwoners van Peel en Maas te betrekken bij lokale besluitvorming. Willekeurig gelote burgers die samen een oordeel vormen over een sociaal vraagstuk. Een uniek experiment. Deelnemers aan de gelote burgerraad gaan met elkaar in gesprek over een sociaal maatschappelijk

vraagstuk. Ze werken samen aan oplossingen en stellen aan het eind van de bijeenkomst hun gemeenschappelijke oordeel vast. Dit oordeel reflecteert de grootste gemene deler van de verschillende oplossingen. Dit oordeel wordt naar de gemeenteraad gestuurd, die dit in de eerstvolgende raadsvergadering (binnen 5 weken) behandelt. (www.socialeraad.nl)

5.5 Permanente opleiding van opleiders en/of bestuurders en werknemers over cittaslow thema's

A. Heeft de gemeente beleid voor permanente educatie van bestuurders en werknemers gericht op de inhoudelijke thema's van Cittaslow?

Met het zijn van een lerende organisatie is leren voortdurend onderdeel van ons dagelijks werk. Het hebben van een eigen Peel en Maasacademie die zich richt op de thema's die wij herkennen in het cittaslow gedachtegoed is daar het belangrijkste resultaat van.

B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om de bewustwording binnen de eigen organisatie op de thema's van Cittaslow te vergroten?

Zoals ook onder 5.4 is aangegeven kennen wij drie ontwikkelsporen: het nieuwe besturen, excellente dienstverlening en de lerende organisatie die met elkaar samenhangen. Het cultuurtraject, de veranderende competenties, het ontwikkelen van netwerkkwaliteiten, het waarderen onderzoeken, het zich verhouden tot de gemeenschappen en wat al niet meer zal via het spoor van met name de lerende organisatie vorm en inhoud krijgen. Het Cittaslow gedachtegoed sluit naadloos aan op onze manier van omgaan met onze omgeving en is hiermee ook geborgd en gekoppeld aan ons ontwikkelingsplan. Bij het begin van de huidige coalitieperiode heeft het college daarnaast voor zichzelf een ontwikkelplan vastgesteld dat helpt om vorm en inhoud te geven aan de ambities van het nieuwe besturen.

5.6 Gezondheidsvoorlichting (bestrijding van overgewicht, diabetes, etc)

A. Wordt aan de wettelijke eisen en richtlijnen op het terrein van een gezonde levensstijl voldaan?

Vanzelfsprekend. We gaan ook hier verder dan wettelijke verplichtingen. Voor een overzicht van de zaken die wij aanvullend doen, verwijzen we graag naar onderstaand punt C.

B. Op welke wijze is dit geborgd?

In onze Kaderstelling Sociaal Domein hebben we ten aanzien van Gezondheid in brede zin het volgende doel opgenomen:
“We faciliteren gemeenschappen en burgers in het bevorderen van een verantwoorde levensstijl in het licht van de sociale, fysieke en emotionele uitdagingen van het leven.”
Om dit doel te bereiken, hebben we de volgende uitvoeringsafspraken opgesteld:

- a. We zetten in op positieve gezondheid. Deze benadering focust behalve op lichaamsfuncties en mentaal welbevinden ook op zingeving, kwaliteit van leven, sociaal-maatschappelijk participeren en dagelijks functioneren.
- b. Een aanvullend perspectief van positieve gezondheid is dat we van individu naar gemeenschap schakelen.
- c. We zetten preventie nog selectiever in gelet op de benadering van positieve gezondheid.
- d. Het college stelt een beleidskader positieve gezondheid en gezondheidspreventie op.

Ook in de nieuwe Kaderstelling Ruimte besteden we op diverse plekken aandacht aan gezondheid in brede zin, bijvoorbeeld in relatie tot milieu en in relatie tot mobiliteit. Daarnaast hebben wij onze wettelijke eisen en richtlijnen geborgd door budgetafspraken te maken met de GGD.

C. Heeft de gemeente aanvullend beleid en/of aanvullende maatregelen getroffen om een bewuste en gezonde levensstijl te bevorderen?

Ja, wij geloven dat het voor het goede leven in onze gemeente erg van belang is dat inwoners uit onze gemeente zich goed in hun vel voelen zitten. Daarom ondernemen we als gemeente – aanvullend op de wettelijke eisen en richtlijnen – bijvoorbeeld de volgende activiteiten:

- Prisma, met daaronder 12 basisscholen, voert het project ‘Lekker in je Vel’ uit, gebaseerd op concept ‘De Gezonde Basisschool van de Toekomst’ van scholenkoepel Movare in Zuid-Limburg.

- Daarnaast zijn er diverse basisscholen en VO-school Het Bouwens die met de GGD Limburg Noord projecten doen rondom gezonde voeding, sport & bewegen, welbevinden, etc.
- De coördinator van de combinatiefuncties en JOGG (Jongeren op Gezond Gewicht) maakt op dit moment een plan van aanpak voor het JOGG. JOGG heeft ook een regionale poot die bedrijven uit Noord-Midden-Limburg gaat benaderen voor samenwerking.
- Onze Voedselbank is voor Citta Slow en ondernemers ook interessant, want zij zoeken steeds bij ondernemers (telers en supermarkten) naar lokale, verse producten voor de pakketten.
- We hebben de bewuste keuze gemaakt om een groot deel van de uitvoerend professionals die werkzaam zijn binnen het sociaal domein in eigen dienst te nemen. Dit hebben we gedaan om de toegang tot het sociaal domein zo herkenbaar mogelijk voor onze inwoners in te richten. Maar ook omdat we het belangrijk vinden dat deze professionals vanuit een zelfde visie handelen. Uiteraard

hebben deze professionals – bijvoorbeeld met de keukentafelgesprekken die ze voeren, bij de gezinsplannen die ze met ouders en jongeren opstellen – een nadrukkelijke rol in de gezondheidsbevordering van inwoners.

5.7 Systematische en permanente informatie aan inwoners over de betekenis van cittaslow

A. Heeft de gemeente beleid om de bewustwording van de waarden van Cittaslow onder inwoners en organisaties te bevorderen?

Jazeker. Wij staan als gemeente voor een drietal kernwaarden: diversiteit, duurzaamheid en zelfsturing. Deze kernwaarden dragen wij actief – expliciet en impliciet – uit. Wij geloven dat de waardevolle filosofie van Cittaslow één op één matcht met onze kernwaarden.

B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om die bewustwording te vergroten?

Wij verwijzen graag het onderdeel 6.11 en naar het bijgevoegde boek over 'Zelfsturing 3.0'. Cittaslow zit ons al als een maatpak. Qua gedachtengoed hoeven we daar niet veel in te investeren, omdat dit ook onze boodschap is. Wij geloven in de wederzijdse versterking tussen Cittaslow en het gedachtengoed waar wij in Peel en Maas voor staan. Daarbij geloven wij ook dat het gedachtengoed van Cittaslow een katalysator kan zijn voor een aantal waardevolle ontwikkelingen die in Peel en Maas spelen. Zo willen de ondernemers op het terrein van Food die elkaar hebben gevonden rondom het LEF-initiatief het gedachtengoed van Cittaslow voor hun eigen ontwikkeling gaan benutten.

Daarbij denken we dat veel andere (food) ondernemers zich herkennen in het Cittaslow-gedachtengoed. Daarom gaan we op korte termijn met deze ondernemers het gesprek aan over de vraag hoe het Cittaslow-netwerk kan helpen in de ontwikkeling van deze ondernemers.

En uiteraard zal het lidmaatschap van Cittaslow zijn plek gaan krijgen in de communicatiestrategie van ons als gemeente.

5.8 Aanwezigheid van actieve organisaties die samen met de overheid werkzaam zijn in cittaslow onderwerpen

Zijn er binnen de gemeenten organisaties aanwezig waarmee actief wordt samengewerkt om de bewustwording van de waarden van Cittaslow te vergroten?

Ja, zoals ook uit de vele voorbeelden die in deze audit genoemd zijn blijkt.

Een aantal voorbeelden die net als Cittaslow willen bijdragen aan een Peel en Maas waarin het goed leven is zijn:

- De dorpsoverleggen die met denken en doen een bijdrage leveren aan het goede leven in hun kern.
- De LEF-ondernemers die een food-connectie met Amsterdam hebben gemaakt;
- Prisma, een organisatie waar een groot aantal basisscholen in Peel en Maas onder valt, neemt voeding en gezondheid integraal op in het schoolwerkplan.
- Een aantal andere basisscholen die in samenwerking met onder andere de GGD voedings- en gezondheidprojecten uitvoeren.
- Het Bouwens – aanbieder van voortgezet onderwijs in onze gemeente - met de gezonde kantine.
- Onze eigen restaurateur in de bedrijfskantine die met duurzame producten werkt.
- Duurzaamheids- en innovatienetwerk Gloei en de werkgroep eetbare openbare ruimte die hieruit is ontstaan.
- De initiatiefnemers (waaronder ondernemers en MBO-instelling Gilde Opleidingen) die elkaar hebben gevonden rondom de ambitie om in deze regio 'Academie gastronomique' op te richten.

5.9 Supporter van cittaslow campagnes

A. Heeft de gemeente beleid om de ondersteuning van Cittaslow door commerciële organisaties en overige instellingen binnen de gemeente te bevorderen?

Jazeker. Zoals eerder aangeven hebben we in onze Perspectievennota (feitelijk het document dat onze identiteit beschrijft) een vijftal belangrijke uitgangspunten opgenomen die volgens ons op het lijf van Cittaslow geschreven zijn:

- Ons beleid en sturing is gebaseerd op drie kernwaarden: Diversiteit, Duurzaamheid, Zelfsturing;
- De eigen identiteit van de kernen staat centraal;
- We gaan voor een hoge kwaliteit dienstverlening;
- We sturen op netwerken en innovatie ontwikkeling;
- De gemeente is ontwikkel georiënteerd (we sturen op waarden en (omgevings)doelen)

Het denken en doen van al onze raadsleden, collegeleden en ambtenaren wordt gestuurd door deze uitgangspunten en bepalen daarmee ook 'de mindset' waarmee commerciële organisaties en overige instellingen benaderd worden.

B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om te borgen dat externe partijen de waarden van Cittaslow op een positieve wijze blijven toepassen en uitdragen?

Wij kiezen er heel bewust voor om onze aandacht te richten op koplopers die onze kernwaarden delen. Dit doen wij, omdat wij denken dat juist deze koplopers een doorslaggevende bijdrage kunnen leveren aan het goede leven. Concrete activiteiten die wij in dat kader hebben ondernomen zijn:

- We ondersteunen de dorpsoverleggen – de gremia die bij willen dragen aan het goede

leven in hun gemeenschap – actief met kennis, expertise en financiële middelen.

- We ondersteunen andere waardevolle netwerken, zoals bijvoorbeeld duurzaamheids- en innovatienetwerk GLOEI en werknemersnetwerk 'Wij maken Werk van Werk' met kennis, expertise en met financiële middelen.
- We hebben de afgelopen periode ons kaderstellend beleid (dus het beleid op de niveau van de raad) herzien. Hierbij zijn we begonnen door koplopers met elkaar in gesprek te laten gaan over het goede leven op hun terrein en de bijdrage die ze hier zelf aan leveren. Pas hierna zijn we gaan nadenken over de vraag wat we bijvoorbeeld kunnen doen om deze koplopers te ondersteunen.
- We ondersteunen de Food-ondernemers die actief zijn rond het LEF-initiatief op een actieve manier.

5.10 Publiceren/gebruiken van het cittaslow logo op briefpapier en website

A. Gebruikt de gemeente voor al haar communicatiemiddelen het logo van Cittaslow?

Uiteraard zullen wij het logo na het behalen van lidmaatschap op een trotse manier uitdragen.

Feitelijk dragen wij het gedachtengoed van Cittaslow al jaren uit. Dit doen wij heel actief. Net als Cittaslow willen wij bijdragen aan het goede leven. Deze boodschap, 'het bijdragen aan het goede leven', dragen wij actief uit in bijvoorbeeld het coalitieakkoord dat is vastgesteld, het kaderstellend beleid dat is herzien, maar ook in de vele contacten die wij hebben met andere overheden die geïnteresseerd zijn in de wijze waarop wij als Peel en Maas in de samenleving willen staan.

B. Op welke wijze heeft de gemeente geborgd dat het log van Cittaslow wordt gebruikt in overeenstemming met de in 2013 Internationaal vastgestelde criteria (regulations for the use of the Cittaslow Logo)?

Uiteraard zorgen wij er, na het behalen van het lidmaatschap, voor dat het logo van Cittaslow volgens de vastgestelde criteria gevoerd gaat worden. Onze afdeling Communicatie staat al in de startblokken om op een trotse manier vorm en inhoud te geven aan ons lidmaatschap van Cittaslow.

5.11 Optionele en aanvullende eisen

Ook hier verwijzen wij graag naar de tekst die wij onder onderdeel 6.11 hebben opgenomen.

6. Sociale cohesie

6.1 Gediscrimineerde minderheden

A. Heeft de gemeente beleid om het tegengaan van discriminatie te bevorderen?

Uiteraard. Ons doel als gemeente is om te komen tot vitale, inclusieve gemeenschappen waarin een plek is voor een ieder. Meer specifiek hebben wij in de herziene kaderstelling Vitale Gemeenschappen en Sociaal Domein als doel opgenomen dat we inzetten op evenredige participatie van minderheidsgroepen. Om dit doel te bereiken hebben we onder andere de volgende uitvoeringsafspraken opgenomen:

- Het college formuleert beleid rondom participatie van minderheidsgroepen zoals statushouders en arbeidsmigranten.
- Met de regiogemeenten en de provincie geven we uitvoering aan de opvang van vluchtelingen en huisvesting van statushouders waarbij we rekening houden met de actualiteit.

- We richten het beleid zo in dat specifieke groepen zoals statushouders en arbeidsmigranten zo snel mogelijk deel worden van het samenleven in gemeenschappen.
- Het college geeft vorm aan en biedt toegang tot een antidiscriminatie voorziening (ADV) voor de ingezetenen.

B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om discriminatie te bestrijden?

Wij zijn aangesloten bij de Antidiscriminatievoorziening Limburg. Voor wat betreft onze gemeente zijn hier in 2016 5 klachten binnengekomen.

Daarnaast zorgen wij er via het opbouwwerk voor dat er in de vele gemeenschappen in Peel en Maas wordt nagedacht over nieuwkomers in brede zin en de rol die gemeenschappen kunnen nemen om deze nieuwkomers zich zo

snel mogelijk thuis te laten voelen. In dat kader hebben wij in 2017 een themabijeenkomst over dit onderwerp georganiseerd voor alle dorps-overleggen. Deze bijeenkomst heeft er onder andere toe geleid dat er vanuit een aantal kerken concrete initiatieven zijn genomen, zoals bijvoorbeeld een vorm van maatjesproject voor nieuwkomers in Kessel.

6.2 Achterstandswijken (getto)

A. Heeft de gemeente achterstandswijken?

Nee, in Peel en Maas zijn geen problematische achterstandswijken.

B. Indien ja welk beleid voert de gemeente om dit tegen te gaan. Indien nee, heeft de gemeente beleid om het ontstaan van achterstandswijken te voorkomen?

Ja, zowel in ons ruimtelijk als ons sociaal beleid nemen wij maatregelen ter voorkoming van achterstandswijken. Dat houdt in dat bijvoorbeeld oudere wijken projectmatig opnieuw worden ingericht. Dat doen we in samenspraak met bewoners, waardoor ook de sociale samenhang een positieve impuls krijgt. Ook onze inzet op gemeenschapsontwikkeling draagt bij aan het voorkomen van het ontstaan van achterstandswijken.

6.3 Integratie van gehandicapten

A. Heeft de gemeente beleid om de integratie van gehandicapten te bevorderen?

Uiteraard. Bij 'Goed Leven' hoort wat ons betreft dat iedereen naar vermogen kan deelnemen aan de samenleving. Daarom hebben wij in onze kaderstelling Sociaal Domein het volgende doel opgenomen: "We doen wat in onze macht ligt om iedereen te laten deelnemen aan de gemeenschap, door het inzetten van vormen van werk die aansluiten bij de capaciteiten van mensen." Om dit doel te bereiken hebben we de volgende uitvoeringsafspraken in ons kaderstellend beleid opgenomen:

- We zetten in op netwerken en initiatieven die zich ontwikkelen, en die gericht zijn op (re) integratie en participatie.
- We sturen zoveel mogelijk op betaald werk en onderkennen daarbij dat dit grenzen heeft voor sommige mensen. Iedereen zonder werk wordt actief benaderd om weer zo snel

- mogelijk actief te zijn op de arbeidsmarkt.
- Ons Mens Ontwikkelbedrijf wordt ingezet om kandidaten in een werkomgeving te testen en werkervaring te laten opdoen. Werkbedrijf NLW wordt specifiek ingezet voor mensen met een arbeidsbeperking voor zowel betaalde arbeid (beschut werken) als arbeidsmatige dagbesteding.
- We sturen op gelijkwaardigheid door zoveel mogelijk maatwerk te leveren. Daarom besteden we veel aandacht aan de motivatie van werkzoekenden in het belang van duurzame participatie.
- Alle burgers die hier behoefte aan hebben maken gebruik van beschikbare middelen en voorzieningen, zowel op lokaal als op landelijk niveau.
- We investeren in een goede samenwerking met onze netwerkpartners en zoeken actief naar nieuwe partners.
- We verstrekken een uitkering en/of een andere voorziening zoals bijzondere bijstand

en bijstandsverlening aan zelfstandigen om te voorzien in de noodzakelijke kosten van bestaan.

B. Welk percentage vanuit de begroting is voor dit beleid bestemd?

Dit is een substantiële opdracht vanuit de Participatiewet. De uitdaging op landelijk niveau is in dat kader om 125.000 mensen met een arbeidsbeperking weer naar een baan toe te leiden. Het beleid en de maatregel hebben betrekking op:

- "Wij maken werk van werk"
- Baanwijs
- arbeidsmatige dagbesteding
- en maatwerkvoorzieningen

Ons totale re-integratiebudget bedraagt € 1.087.000 (inclusief eigen uren). Dat budget is uiteraard ook (grotendeels) bestemd voor het re-integreren van niet-gehandicapte inwoners.

Er is geen 'hard' onderscheid in het budget aangebracht voor gehandicapte en niet-gehandicapte ondernemers, maar grofweg kan worden gesteld dat zo'n 25% van het totale budget ingezet wordt om gehandicapte inwoners te laten re-integreren. Dat komt dus neer op zo'n € 250.000 op jaarbasis (= 0,25% van de totale uitgaven in de begroting 2017 exclusief mutaties reserves).

Daarnaast wordt er nog een bedrag van € 883.000 betaald aan de WSW organisatie als extra bijdrage voor het verzorgen van beschut werk voor WSW medewerkers (exclusief het doorbetalen van de rijksvergoeding WSW). Ook dit betreft inwoners met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt en wanneer deze bijdrage wordt meegenomen dat stijgt het percentage naar 1,1%.

C. Is dit percentage hoger of gelijk aan het provinciaal gemiddelde? Indien hoger hier een (schatting van het) percentage aangeven.

De hoogte van het provinciaal gemiddelde is niet bekend dus is ook niet aan te geven in hoeverre we aan dat gemiddelde voldoen.

Met onze aanpak van arbeidsparticipatie – die er op is gestoeld om vooral een netwerk van ondernemers (de ondernemers die elkaar in het netwerk 'Wij maken werk van Werk' gevonden hebben) in de lead te laten zijn en als gemeente een goede relatie met dit netwerk te onderhouden – zijn wij bijzonder succesvol. We zijn op basis van de cijfers van het CBS de meest succesvolle gemeente onder alle gemeenten met meer dan 40.000 inwoners, en in Limburg van alle gemeenten (ongeacht inwoneraantal) bij het naar werk uit laten stromen van bijstandsgerechtigden. Betrokken ondernemers en wij als gemeente dragen hier, ieder vanuit onze eigen verantwoordelijkheid, bij aan het goede leven in Peel en Maas.

6.4 Kinderen 0-3 jaar

A. Heeft de gemeente beleid op het terrein van de voor- en vroegschoolse educatie?

Uiteraard, in onze kaderstelling Sociaal Domein hebben wij expliciet opgenomen dat wij voor- en vroegschoolse educatie stimuleren. Meer specifiek doen we het volgende in het kader van ons VVE-beleid. Elk kind dat geïndiceerd wordt door de JGZ gaat naar een VVE programma. En daarnaast subsidieren wij Peuterspeelzalen (de eigen bijdrage voor ouders bedraagt 1 euro en wij als gemeente betalen de resterende 6 euro van de van de totale 7 euro uurprijs. Voor wat betreft vve betalen wij de helft van de uurprijs). In elke kern is een voorziening aanwezig.

Tot slot wordt voor ouders die geen eigen bijdrage kunnen betalen of anderszins hun kinderen niet naar de kinderopvang kunnen sturen een sociaal medische indicatie afgegeven.

B. Wat is het percentage kinderen onder de 4 jaar dat met dit beleid bereikt wordt?

100% van de kinderen die het nodig hebben.

C. Welk percentage van de kinderen onder de 4 jaar maakt gebruik van een peuterspeelzaal of de kinderopvang?

Naar schatting maakt 75% van alle kinderen onder de 4 jaar gebruik. Binnenkort zal dit gemonitord worden.

D. Is dit percentage hoger of gelijk aan het provinciaal gemiddelde? Indien hoger hier een (schatting) van het percentage aangeven.

Het percentage achterstandsleerlingen is met 5,62% lager dan Provincie Limburg breed met 11,37%.

6.5 Jongeren 16-24 jaar

A. Heeft de gemeente beleid om werkeloosheid specifiek onder jongeren aan te pakken?

Uiteraard, in onze kaderstelling Sociaal Domein hebben wij expliciet opgenomen dat wij:

- Bijdragen aan het behalen van een maatschappelijke startkwalificatie.
- Daarnaast gelden de doelen en uitvoeringsafspraken zoals we die hebben opgenomen voor Integratie en Participatie in bredere zin (zie onze beantwoording bij onderdeel 6.3a) nadrukkelijk ook voor de aanpak van jeugdwerkeloosheid. Meer specifiek doen we dit samen met het (Regionaal Meld- en Coördinatiecentrum (RMC) en de leerplichtambtenaar. Om met name voortijdig schoolverlaters op te sporen. Iedere jongere die dreigt in de bijstandsuitkering te geraken wordt verplicht workshops te volgen. En voor de groep jongeren uit het speciaal onderwijs hebben we een samenwerking met ondernemers en VSO scholen opgezet.

En daarnaast hebben we specifieke jongerencoach in dienst. Die legt in het kader van preventie contacten met ouders, scholen, leerling, en ondernemers.

B. Wat is het percentage jongeren dat werkloos is?

Het aandeel werkloze jongeren is 0,57% (2015) en is 5,75% lager dan het provinciaal gemiddelde.

C. Wat is het percentage jongeren dat voortijdig schoolverlater is?

Het aandeel voortijdige schoolverlaters (VO+MBO) is 1,1% en is 0,8% lager dan het provinciaal gemiddelde van 1,9%.

Een mooi project is het ontdeklab.

Leerlingen van basisscholen in Peel en Maas en het Bouwens kunnen sinds eind 2016 terecht in het nieuwe Ontdeklab. Het lab, dat bij het

Bouwens ligt, is een plek waar jongeren kennis kunnen maken met wetenschap en techniek. Het project is een samenwerking tussen basisscholen, de gemeente en lokale bedrijven. Het doel van het Ontdeklab is leerlingen tussen de 8 en 18 jaar zo vroeg mogelijk in aanraking laten te komen met wetenschap en techniek. De aangesloten scholen zetten leeractiviteiten op waarin technologie centraal. Dat gebeurt in samenwerking met lokale bedrijven die actief zijn in de techniek of waar techniek en innovatie een grote rol spelen. De leerlingen gaan in het Ontdeklab onder meer hout bewerken, programmeren en aan de slag met robotica en daarnaast eigenlijk alles wat daar tussenin zit.

D. Zijn deze percentages hoger of gelijk aan het provinciaal gemiddelde? Bij deze vraag het procentuele verschil ten opzichte van dit gemiddelde aangeven.

Voor een vergelijking met het provinciaal gemiddelde verwijzen wij graag naar bovenstaande onderdelen B. en C.

6.6 Armoede

A. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen op het terrein van de armoedebestrijding?

We voeren de reguliere gemeentelijke taken uit. Bijstands- en inkomensconsulenten, Schuldhulpverlening, WMO, Jeugdhulpverlening hebben wij onder 1 dak hetgeen de integraliteit ontzettend ten goede komt. Wij voeren een ruimhartig beleid als het gaat om bijzondere bijstand. Wij faciliteren met o.a. subsidies verschillende initiatieven. Dit zijn bijvoorbeeld de voedselbank, de kledingbank, de stichting leergeld en het jeugdsportfonds (kinderen uit een bijstandsgezin krijgen een bijdrage voor deelname aan vervangingsactiviteiten), het project kidzz en armoede en de budgetkring.

Daarnaast zijn er de reguliere activiteiten met werk en inkomensconsulenten en Schuldhulpverleners in samenwerking met Vorkmeer.

B. Welk percentage van de huishoudens maakt gebruik van de schuldhulpverlening?

Per 1000 inwoners van 18 jaar en ouder zijn 15,6 personen in de bijstand t.o.v 39,2 in Limburg. Van de huishoudens in Peel en Maas heeft 6,8% een laag inkomen en in Limburg is dit 9,6%. Ca 119 personen/gezinnen (0,06%) zitten in de schuldhulpverlening

C. Welk percentage van de huishoudens maakt gebruik van een 'voedselbank'?

Ongeveer 60 gezinnen maken gebruik van de voedselbank (0,03%).

D. Zijn deze percentages hoger of gelijk aan het provinciaal gemiddelde? Bij deze vraag het procentuele verschil ten opzichte van dit gemiddelde aangeven.

Voor een vergelijk van het provinciaal gemiddelde als het gaat om de cijfers die betrekking hebben op schuldhulpverlening verwijzen we graag naar bovengenoemd onder B. Als het gaat om het percentage huishoudens dat gebruik maakt van de voedselbank is het provinciaal gemiddelde – op basis van onze eigen berekeningen – 0,28% van het aantal huishoudens. In Peel en Maas maakt – zoals onder C. aangegeven – 0,03% gebruik van een voedselbank.

6.7 Verenigingen

A. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen op het terrein van ondersteuning van vrijwilligers en verenigingen?

Wij willen als gemeente bijdragen aan het goede leven. Om dit te doen, hebben wij als gemeente de keuze gemaakt om de identiteit van zich ontwikkelende gemeenschappen als uitgangspunt te nemen.

Om de ambitie om op deze wijze bij te dragen aan het goede leven verder vorm en inhoud te geven, hebben we in de kaderstelling Vitale gemeenschappen een aantal doelen en uitvoeringsafspraken opgenomen die betrekking hebben op de ondersteuning van vrijwilligers en verenigingen. Zeker als het gaat om vrijwilligers en verenigingen ligt het primaat wat ons betreft in de gemeenschap. Dat laat onverlet dat wij als gemeente het waardevolle werk dat door de gemeenschap wordt verricht bijzonder waarderen en daarom ook stimuleren en ondersteunen.

Meer specifiek gaat het dan om het volgende doel: “We ondersteunen gemeenschappen in de eigen ontwikkeling, zodat de vitaliteit van gemeenschappen groeit.”

Kijkende naar de ondersteuning van vrijwilligers is het volgende doel voor ons leidend: “Vrijwilligers leveren een belangrijke bijdrage aan de vitaliteit van gemeenschappen en dat ondersteunen we vanuit de gemeente.”

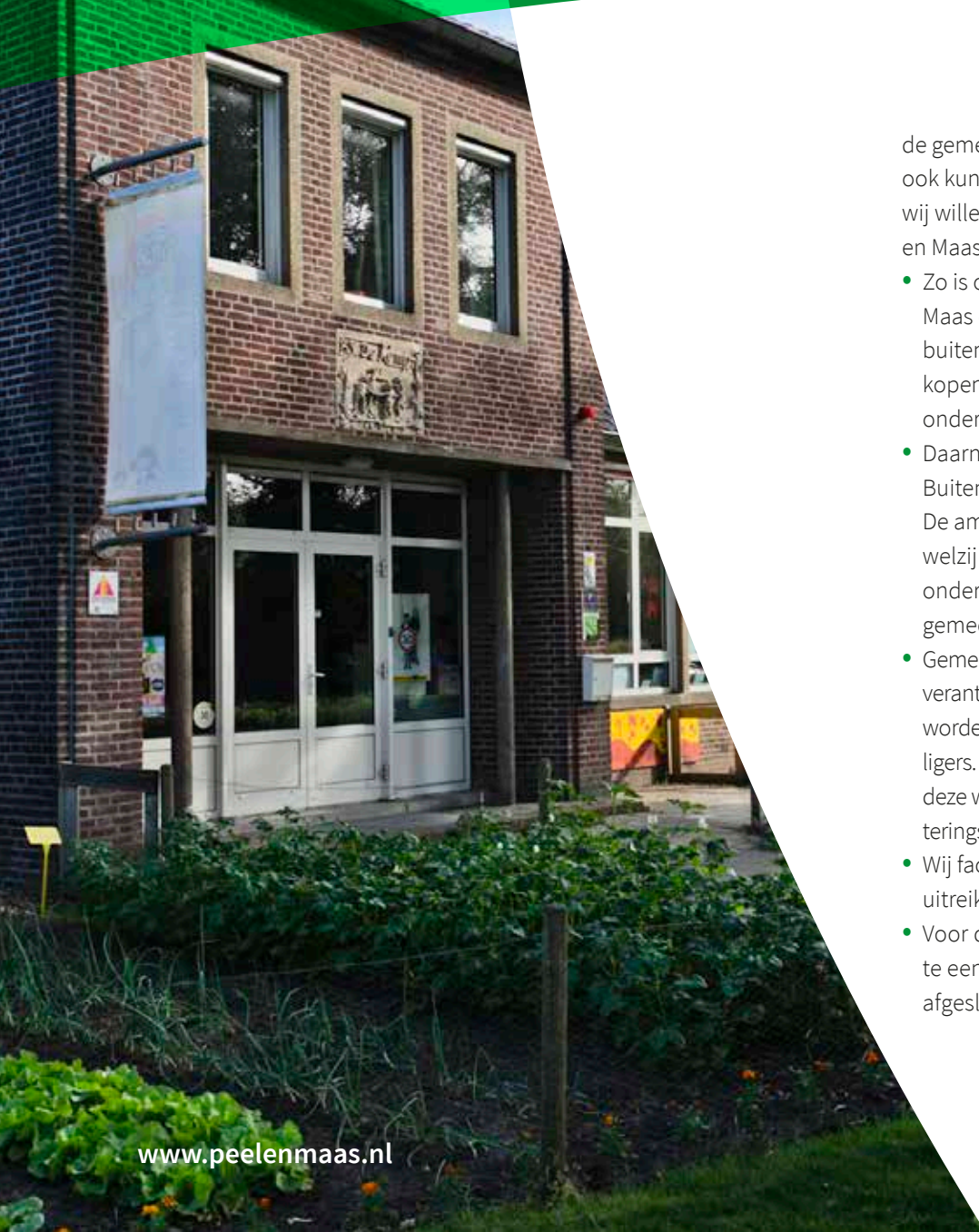
Om dit doel te bereiken, hebben we de volgende uitvoeringsafspraken in ons beleid opgenomen:

- We faciliteren en ondersteunen desgevraagd vrijwilligers die hun deskundigheid willen vergroten of die zich inzetten om vrijwillige inspanning van mede-inwoners te bewerkstelligen.
- We voeren zelf specifiek beleid dat ondersteunend is aan een op de gemeenschap gericht belang, zoals maatjes projecten en een vrijwilligers centrale.

Als het gaat om de ondersteuning van verenigingen, hebben wij in ons beleid de volgende uitvoeringsafspraken opgenomen:

- We waarderen het werk van verenigingen en subsidiëren dat.
- Om gemeenschappen en verenigingen op een goede manier in accommodatie- en huisvestingsvraagstukken te ondersteunen, heeft het college de uitvoeringsafspraken maatschappelijk vastgoed vastgesteld. Uitgangspunten hierbij zijn dat in de eigen behoefte wordt voorzien en dat de organisatie zelf eigenaar is.
- We ondersteunen stichtingen en sportverenigingen om het beheer en de exploitatie van de binnensportaccommodaties op zich te nemen.

We gebruiken deze gelegenheid graag om een podium te bieden aan een aantal waardevolle initiatieven uit de lokale gemeenschap. Waardevolle initiatieven die de verdienste zijn van

de gemeenschap zelf, maar die tegelijkertijd ook kunnen ontstaan door de manier waarop wij willen bijdragen aan het goede leven in Peel en Maas:

- Zo is onlangs de coöperatie Sport Peel en Maas opgericht waar het merendeel van de buitensportverenigingen is aangesloten. Zij kopen gezamenlijk in en doen het beheer en onderhoud van de accommodaties.
- Daarnaast zijn er in Beringe Stichting Beringe Buiten en de vastgoedcoöperatie Steingood. De ambitie van deze organisaties is om alle welzijns- en sportaccommodaties in Beringe onder één koepel, onder regie van de lokale gemeenschap, te brengen.
- Gemeenschapshuizen zijn in Peel en Maas de verantwoordelijkheid van de gemeenschap en worden ook overwegend gerund door vrijwilligers. Wij faciliteren in de totstandkoming van deze waardevolle voorzieningen met een investeringssubsidie van maximaal 850.000 euro.
- Wij faciliteren het jaarlijks sportgala en de uitreiking van de cultuurprijs.
- Voor de vrijwilligers hebben wij als gemeente een collectieve vrijwilligersverzekering afgesloten.

- Welzijnstichting Vorkmeer ontplooit diverse activiteiten voor vrijwilligers. Denk hierbij aan de vrijwilligerscentrale, een subsidieloket en de ondersteuning dorpsoverleggen via de werkplaats gemeenschapsontwikkeling.

B. Wat is het percentage van het aantal verenigingen per 1.000 inwoners?

Het aantal verenigingen die op de een of andere manier gesubsidieerd worden bedraagt ca 250. We hebben een en bloeiend verenigingsleven wat in elke kern rijk vertegenwoordigd is. Zo is bijvoorbeeld nog ca 80% van de jongeren is aangesloten bij een reguliere sportvereniging.

C. Is dit percentage hoger of gelijk aan het provinciaal gemiddelde? Bij deze vraag (een schatting van) het procentuele verschil ten opzichte van dit gemiddelde aangeven.

Omdat wij geen zicht hebben op het provinciaal gemiddelde kunnen we dit vergelijk helaas niet maken.

6.8 Multiculturele integratie

A. Heeft de gemeente beleid om de integratie van etnische minderheden te bevorderen? verwijzing naar de participatieverklaring en inzet inburgeringsconsulenten

Ook aan dit thema hebben wij in onze kaderstelling over de thema's Vitale Gemeenschappen en Sociaal Domein aandacht besteed. Ook hier geldt immers: in een samenleving waarin het goed leven is, is er plek voor iedereen. Ten aanzien van dit thema hebben we als doel opgenomen dat wij inzetten op een evenredige participatie van minderheidsgroepen. In dat kader hebben we de volgende uitvoeringsafspraken in ons beleid opgenomen:

- Ondersteuning van statushouders begint vanuit de omgeving. Vervolgens zetten we ons als overheid in om werk te realiseren voor deze statushouders.

- Het college formuleert beleid rondom participatie van minderheidsgroepen zoals statushouders en arbeidsmigranten.
- Met de regiogemeenten en de provincie geven we uitvoering aan de opvang van vluchtelingen en huisvesting van statushouders waarbij we rekening houden met de actualiteit.
- We werken mee aan een initiatief van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Doel is het borgen van de lessen uit de pilotfase participatieverklaring. We richten het beleid zo in dat specifieke groepen zoals statushouders en arbeidsmigranten zo snel mogelijk deel worden van het samenleven in gemeenschappen.
- Het college geeft vorm aan en biedt toegang tot een antidiscriminatie voorziening (ADV) voor de ingezetenen.
- We agenderen de opgaven rondom nieuwkomers actief in de gemeenschappen.

- We ondersteunen de dialoog in de samenleving, onder andere door een subsidie aan de stichting Mondiaal burgerschap Peel en Maas.

De gemeente heeft sinds kort de participatieverklaring geïntroduceerd. Hiermee committeren statushouders zich aan een programma dat hun integratie bevordert. Er worden workshops gegeven die zich richten op de kernwaarden van de Nederlandse samenleving en het leven in Peel en Maas in het bijzonder.

De workshops gaan o.a. in op:

- Met welke instituten heb ik te maken (gemeente, belastingdienst, uww etc)?
- Hoe is de gezondheidszorg lokaal geregeld?
- Wat zijn de rechten en plichten met betrekking tot de uitkering?
- Hoe kom ik zo snel mogelijk aan het werk?

De laatste workshop wordt bij een bedrijf zelf gegeven. Daarnaast heeft de gemeente 2 inburgeringsconsulenten in dienst die samen met de stichting vluchtelingenwerk en welzijnstichting Vorkmeer inbreidingstrajecten en duale trajecten uitzeten.

Vanuit het platform 'Wij maken werk van werk' zijn al tientallen statushouders succesvol aan het werk. Er wonen in totaal 133 statushouders in Peel en Maas (2017).

B. Hoeveel geïntegreerde etnische groeperingen zijn binnen de gemeente aanwezig?

Er zijn in totaal 63 nationaliteiten in Peel en Maas. De grootste groep zijn: Polen (700), Duitsers, Marokkanen, Turken, Syriërs, Eritreeërs.

In het hoogseizoen zijn er 2200 vergunde short-stay-plekken voor tijdelijke arbeidskrachten. Daarnaast zijn er nog ca 40 wooneenheden in Midstay-accommodaties (Irenhof, Ringovenpark, Baarlo).

Migranten zijn welkom. Arbeidsmigranten zijn nodig voor de regionale economie. Hiervoor zijn goede voorzieningen nodig. Als wij een aantrekkelijke regio willen zijn horen hier ook taallessen, integratie en participatie bij. De bibliotheek Maasbree heeft de grootste collectie Poolse Boeken van Nederland.

6.9 Politieke participatie

A. Wat is de procentuele opkomst van de laatst gehouden gemeenteraadsverkiezingen?

De opkomst in de gemeente Peel en Maas was 50,1%. 17.406 Mensen brachten hun stem uit.

B. Is dit percentage hoger of gelijk aan het provinciaal gemiddelde? Bij deze vraag het procentuele verschil ten opzichte van dit gemiddelde aangeven.

Het provinciaal gemiddelde bedraagt 52,97%. Hier zitten wij iets onder.

De beweging die rondom communicatieve zelfsturing gemaakt wordt in de dorpen waar wij zien dat inwoners zelf vorm en inhoud geven aan hun eigen leefomgeving stemt ons echter positief en vinden we minstens net zo relevant als de politieke participatie.

6.10 Volkshuisvesting

A. Heeft de gemeente prestatie-afspraken met de woningcorporatie gebaseerd op een huisvestingsbeleid?

De uitgangspunten voor wonen zijn opgenomen in het Provinciaal Omgevings Limburg. Deze zijn uitgewerkt in de regionale structuurvisie wonen en vastgelegd in bestuursafspraken. De essentie van dit beleid is:

- inbreiden voor uitbreiden;
- bouwen naar natuurlijke behoefte;
- woningbouwplanning in overeenstemming brengen met die natuurlijke behoefte
- Kwaliteit van de woningbouwplannen wordt langs een lokaal afwegingskader gelegd.
- Focus op de bestaande woningvoorraad (95% bestaand en 5% nieuwbouw)
- Herstructurering, sloop met deels vervangen de nieuwbouw (ca 80 Piushof, Carolusstraat)

Het regionaal beleid is opgenomen in de lokale kaderstelling. Vitaliteit en leefbaarheid van de kernen is het uitgangspunt. Wonen is hierbij een middel.

Wij hebben prestatieafspraken gemaakt op basis van de regionale structuurvisie wonen met Antares, Wonen Limburg en de 2 huurdersverenigingen. Hierin zijn afspraken opgenomen over duurzaamheid, leefbaarheid, beschikbaarheid en betaalbaarheid en over de nieuwbouwplannen. Bestaande woningen worden nul-op-de-meter woningen via het project “stroomversnelling.” De investering van 70.000 euro per woning wordt voor de helft terugverdient uit besparing energiekosten en 35.000 euro komt uit de algemene middelen van de woningcorporaties. De eerste tranche van 45 woningen start in het najaar.

Wonen Limburg heeft in samenwerking met een aantal partijen een bestaande jaren 70

woning omgeturnd tot “Het Huis van Morgen”. Iedereen kan kijken en informatie halen hoe bestaande woningen duurzaam en toekomstbestendig gerenoveerd of aangepast kunnen worden. Huisvesting voor bijzondere doelgroepen zoals statushouders, (tijdelijke) arbeidskrachten en zorgvragers zijn speerpunt. Wonen Limburg inesteert stevig in leefbaarheid. Denk hierbij aan huismeesters, vergroening van wijken, ondersteuning van dorpsontwikkelingsvisies.

B. Welk percentage sociale woningbouw hanteert de gemeente?

Het eigen woningbezit is 75% en het aantal huurwoningen huur 25%. Ca 18% is sociale huur, de rest is vrije sector huur (> 719 euro huur per maand). Er zijn voldoende sociale huurwoningen voor de doelgroep. De gemiddelde wachttijd tussen het voor de eerste keer

reageren op een woning en het accepteren van een woning is 1,5 jaar. Dit wordt gezien als een redelijk ontspannen woningmarkt. Een forse toename van sociale huurwoningen is niet aan de orde.

In de toekomst lijkt een trend te ontstaan voor meer huurwoningen, wonen als dienst in plaats van eigen woning bezit. Verwacht wordt dat dit meer in het middensegmet (niet sociale huur) zal zijn.

C. Wordt dit percentage sociale woningbouw over een vooraf vastgelegde meerjarige termijn gerealiseerd? Hoe verhoudt dit percentage zich tot het regionale en landelijke beleid.

Ten opzichte van regio en de provincie is er meer eigen woningbezit.

6.11 Optionele en aanvullende eisen

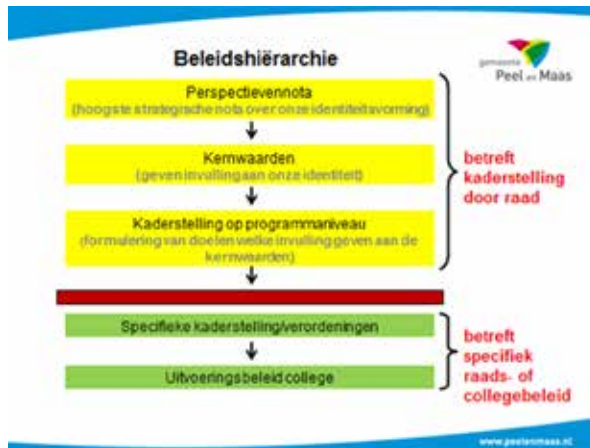
Zoals u in deze aanvraag heeft kunnen lezen, kiezen wij er voor om onze bijdrage aan het goede leven op een onderscheidende manier te leveren. Wij denken dat de ervaringen die wij in dat kader hebben opgedaan een meerwaarde bieden voor de Cittaslow-beweging.

We gebruiken dit onderdeel van de aanvraag graag nog eens om wat nader uiteen te zetten hoe wij als lokale overheid in de samenleving willen staan.

Beleef de ruimte! is de slogan die de gemeente Peel en Maas hanteert sinds de herindeling van de voormalige gemeenten Meijel, Kessel, Helden en Maasbree in 2010. Dit wordt niet alleen letterlijk in fysieke zin bedoeld in de zin van geniet van de omgeving, de prachtige diversiteit aan landschappen. Van het Maasdal, het agrarische cultuurlandschap tot en met de Peel, met daarin 11 verschillende kernen met ieder hun specifieke en karakteristieke kenmerken. Maar vooral

ook mentaal! De ruimte die er voor iedereen is om je talenten te ontwikkelen. Ondernemers die hun dromen kunnen verwezenlijken. Inwoners en bedrijven die zowel individueel als collectief de verantwoordelijkheid nemen om vitale gemeenschappen te ontwikkelen. Die gelukkig zijn, het goede leven ervaren.

Wij hebben er voor gekozen om de identiteit van de vele gemeenschappen in Peel en Maas als uitgangspunt te nemen. En wij kiezen ervoor om als overheid deze zich ontwikkelende gemeenschappen, daar waar nodig, te ondersteunen. De overheid en de maatschappelijke organisaties zijn aanvullend aan deze gemeenschappen en al het waardenvolle wat hieruit voorkomt. We doen dit vanuit de overtuiging dat gemeenschappen heel goed, vaak beter dan de gemeente, in staat zijn om na te denken over en invulling te geven aan hun toekomst.

Bij aanvang van de herindeling is een perspectievennota vastgesteld met een vijftal belangrijke uitgangspunten:

- Ons beleid en sturing is gebaseerd op drie kernwaarden: Diversiteit, Duurzaamheid, Zelfsturing;
- De eigen identiteit van de kernen staat centraal;
- We gaan voor een hoge kwaliteit dienstverlening;
- We sturen op netwerken en innovatie ontwikkeling;
- De gemeente is ontwikkel georiënteerd (we sturen op waarden en (omgevings)doelen).

Bijdragen aan het goede leven

Er doen zich ontwikkelingen voor op allerlei terreinen van de samenleving die ons voor uitdagingen plaatsen waarvan we merken dat ze met het gangbare denken en doen niet meer adequaat opgepakt kunnen worden. De ontwikkelingen kennen we. We zitten er midden in: demografische ontwikkelingen; toenemende zorgvraag; uitputting van grondstoffen; aantasting van natuur en milieu; groei van onzekerheden op allerlei terreinen, waaronder inkomen, arbeid en relaties.

Deze ontwikkelingen roepen vragen op die ons gangbare denken en doen ter discussie stellen. Ook in Peel en Maas zijn er verschillende aanzetten om nieuwe wegen te vinden voorbij het gangbare denken en doen. Mensen, groepen, organisaties, instellingen, bedrijven zijn al bezig om antwoorden te vinden op vragen die wij als lokale politiek nog vaak expliciet moeten durven stellen.

Er is sprake van een fundamentele verandering in de samenleving. Wij kenschetsen deze veran-

dering als een zoektocht naar het goede leven. Wij willen graag onze bijdrage leveren aan deze zoektocht. Wij willen onze bijdrage leveren aan een Peel en Maas waarin het prettig leven is. Wij willen ontdekken hoe we een bijdrage kunnen leveren aan een samenleving waarin je als mens gewaardeerd wordt om de waarde die je aan je omgeving levert. Waarin wederkerigheid en onderlinge betrokkenheid ervaren worden als waardevol. Waarin er ruimte is voor kennis en inzichten die de kwaliteit van onze samenleving op een hoger niveau brengen. Dit alles vanuit de overtuiging dat we er als mensen niet zijn om slechts te overleven, maar om vol te leven. Mensen moeten de mogelijkheid hebben om te doen waar ze in geloven en hierdoor geloven in datgene wat ze doen. Dit goede leven gaat ons inziens dus ruimschoots verder dan individueel en materieel welbevinden. Bijdragen aan dit goede leven is wat ons betreft de reden dat wij als overheid bestaan. Daar kan politiek het verschil maken! En dat verschil willen we zeker maken.

Met elkaar maken wij het goede leven in Peel en Maas. Weg met het idee van individuele onafhankelijkheid, we omarmen de gedachte dat we als mensen afhankelijk zijn van elkaar en afhankelijk zijn van onze omgeving om het goede leven te leiden. We zijn geen onafhankelijke, losse individuen, maar we zijn juist individuen die verbonden zijn met andere mensen om op een kwalitatieve manier met elkaar samen te leven.

We zoeken dan ook naar een wijze waarop wij kunnen bijdragen aan een andere economie. Een economie die veel meer steunt op begrip voor de natuur en leren van de natuur in plaats van het exploiteren van onze aarde.

We kunnen pas écht van toegevoegde waarde zijn, écht effectief zijn, als we aansluiten bij al het mooie dat al in gemeenschappen speelt. We kunnen als overheid pas écht waardevol zijn als we ons op een goede manier weten te verhouden tot alle initiatieven die er al spelen in de gemeenschap. Als we dit niet doen, als we deze aansluiting bij de levende werkelijkheid

van (groepen) mensen niet weten te vinden, dragen we niet wezenlijk bij. Dan dreigen we eerder een frustrerende sta-in-de-weg overheid te worden. Dan worden we ook een overheid die voor ieder probleem verantwoordelijk wordt gehouden. We willen weer toe naar een samenleving die door mensen wordt ervaren als hun samenleving, die ze samen met elkaar maken en waar bijvoorbeeld belasting betalen wordt ervaren als een bijdrage aan de waarden waar we voor staan.

Bij alles wat wij doen is een drietal kernwaarden voor ons leidend: zelfsturing, duurzaamheid en diversiteit. Het besef groeit echter meer en meer dat het verwerkelijken van deze kernwaarden noopt om die grenzen van het vanzelfsprekende, het gevestigde, ter discussie te stellen en waar nodig te doorbreken. We moeten ons als overheid opnieuw uitvinden om toekomstbestendig te zijn. We realiseren ons dat we als overheid een klein onderdeel in de vele schakels zijn. We weten dat mensen kwetsbaar zijn en dat we elkaar nodig hebben. We weten dat de natuurlijke hulpbronnen niet verbruikt moeten worden

maar gebruikt als inspiratiebron voor een circulaire economie. We weten dat geloof in waarden, hoop op het betere van morgen en passie in wat we doen het verschil kunnen maken. En we weten ook dat daarvoor een eerste stap nodig is. Het ontwikkelplan dat in 2014 werd opgesteld kunt u zien als deze eerste stap. Het bevat ook concrete uitwerkingen van hetgeen in deze paragraaf is geschetst als de drijvende waarde van het goede leven in Peel en Maas, aan de ontwikkeling waarvan wij als gemeente willen bijdragen.

Communicatieve zelfsturing 3.0

Het begon allemaal halverwege de jaren negentig. De periode waarin de gemeente zichzelf beschouwde als een bedrijf dat met beleid de problemen van inwoners moest aanpakken. Van ieder probleem of iedere ontwikkeling in de samenleving werd een beleidscategorie gemaakt. Zowel binnen de gemeente, alsook bij maatschappelijke organisaties en in de dorpskernen groeide het gevoel dat 'het roer om moest'. Dit bracht de drie genoemde partij- en – gemeente, maatschappelijke organisaties

www.peelenmaas.nl

en inwoners van Peel en Maas – bij elkaar. Geleidelijk aan vormden deze drie partijen een ‘gouden driehoek’, die resulteerde in de Ontwikkelingsvisie van de gemeente Helden in het jaar 2000. In deze visie werd voor het eerst de idee van zelfsturing gepresenteerd als kernwaarde voor beleid en handelen van gemeente en gemeenschappen. In die zin kan 2000 als het startjaar van zelfsturing beschouwd worden. Aanvankelijk in de Gemeente Helden, maar al snel werd het concept overgenomen door de collega gemeenten Kessel, Maasbree en Meijel, hetgeen uiteindelijk bekrachtigd werd door de fusie van deze gemeenten tot Peel en Maas in 2010. Vanaf 2000 gingen de dorpsgemeenschappen in Peel en Maas aan de slag met het opstellen van leefbaarheidagenda’s en dorpsontwikkelingsvisies. De eerste tranche van dorpsontwikkelingsvisies (zelfsturing 1.0) was vooral gericht op fysieke projecten. Zoals de bouw of verbouwing van gemeenschapshuis, school, inrichting van de dorpskern, verfraaiing van het dorpsbeeld. Bij deze projecten kwamen de ideeën op tafel in gesprekken van inwoners van de dorpskernen, terwijl de gemeente een

belangrijke rol speelde bij de realisatie van de fysieke voorzieningen. Spoedig kwam hier de aandacht voor sociale ontwikkelingen bij, zoals voorzieningen voor ouderen, aandacht voor het welzijn van alle inwoners (zelfsturing 2.0). De rol van de gemeente veranderde steeds meer richting het faciliteren van inwoners om deze sociale projecten uit te kunnen voeren. Het onderscheid in eigenaarschap: “Wat is van wie?” werd steeds sterker gemaakt. De dorpskernen gingen steeds meer over hun eigen identiteit en toekomst. De laatste jaren komt zelfsturing 3.0 in beeld: de dorpsgemeenschappen focussen zich meer en meer op hun ‘mentale staat’. Hierbij gaat het om vragen als: Hoe groeien kinderen en jeugd op in ons dorp? Hoe leven en wonen generaties samen? Hoe kunnen verenigingen samenwerken? Wat voor dorp willen we over 10 jaar zijn?

De drie generaties zelfsturing kennen in iedere dorpskern een ander verloop en een ander ritme. Een dorpsgemeenschap bepaalt zelf haar tempo waarin ze de verschillende stadia van zelfsturing doorloopt. Soms schuiven de

stadia ook in elkaar. Denk aan het voorbeeld van Meijel waarin de realisatie van fysieke voorzieningen (een nieuw dorpshart) gepaard ging met de ontdekking van 'Peelgeluk' als kernwaarde voor de Meijelse identiteit. We zien overigens ook dat de variëteit aan gemeenschappen toeneemt: waar gemeenschapsontwikkeling aanvankelijk vooral geografisch georiënteerd was ('het dorp'), zien we daarnaast steeds vaker thematisch georiënteerde, niet geografisch gebonden netwerken ontstaan. Denk bijvoorbeeld aan het duurzaamheidsnetwerk Gloei, of aan het ondernemersnetwerk "Wij maken Werk maken van Werk". Ook zien we dat er gemeenschappen ontstaan rondom onderwerpen die in meerdere kernen spelen, zoals buurtveiligheid, sociale dorpscoöperaties of dorpsorganisaties die het lokale welzijn van inwoners behartigen.

Vitale gemeenschappen

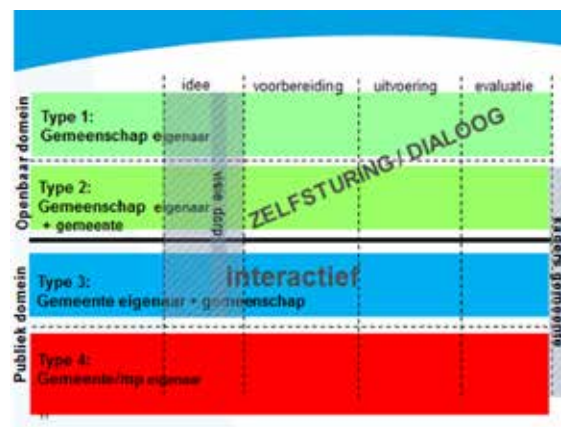
In Peel en Maas ontstaan vitale gemeenschappen. Gemeenschappen die hun eigen ontwikkelingsruimte pakken en ondernemerschap tonen. En niet alleen bij thema's die tot nu toe tot de

verantwoordelijkheid van overheid of instituties gerekend worden, zoals welzijn, zorg en vervoer, maar ook bij thema's die te maken hebben met het aanpakken van ongelijkheid of het bestrijden van onrecht, of het opnemen van statushouders of het ontwikkelen van een lokale economie d.m.v. een dorpscoöperatie. Of het promoten van het eigen dorp op basis van een doorleefde kernwaarde, zoals het Peelgeluk in Meijel. Of het werken aan een afvalloze gemeente, waar inwoners en ondernemers zich op onderscheidende wijze inzetten voor minder afval en hergebruik van afval als grondstof voor nieuwe materialen. Of het werken aan de herinrichting van een speelterrein en omliggende openbare ruimte door de inwoners van Kessel. Voorbeelden te over waaruit blijkt dat zelfsturing door gemeenschapsontwikkeling veel verder reikt dan het opzetten van initiatieven door burgers in het sociaal domein.

Zelfsturing gaat verder dan 'samen zelf doen'. Vitale gemeenschappen vragen niet om een overheid die alle problemen als overheidsproblemen beschouwt, of om een gulzige overheid

en ook niet om een neutrale overheid, maar om een overheid die zich ervan bewust is wanneer ze wel en wanneer ze niet aan zet is. Vitale gemeenschappen gedijen beter bij een bescheiden en bedachtzame overheid. Overigens is er geen lijstje op te stellen van normen en criteria waaraan een bescheiden overheid moet voldoen om zich op een juiste wijze te verhouden tot vitale gemeenschappen. Slechts in dialoog tussen partijen kunnen de vraagstukken die spelen in 2017 op een kwalitatief hoger niveau opgelost worden, waarbij soms de gemeenschap in de lead is, soms de overheid, en af en toe beide op de tandem plaatsnemen. Het gaat daarbij niet alleen om een dialoog tussen overheid en burgers, maar nog veel vaker om het gesprek tussen burgers onderling. En in die gevallen waarin het eigenaarschap van een thema uitsluitend bij de overheid ligt, zal de overheid haar verantwoordelijkheid pakken en handelen, met beleid dat begrepen wordt door burgers.

Schematisch ziet die meervoudige overheid die in 3 rollen acteert er als volgt uit:

lijke termen om deze processen te duiden. Is er een rode draad te vinden in alle bijdragen? Misschien is die wel te typeren als: 'het gedeelde gemeenschappelijke verlangen naar het goede leven'. U mag het zelf ontdekken door het lezen van de diverse bijdragen.

Het voert te ver om in het kader van deze audit de hele filosofie en achtergronden rondom zelfsturing op te nemen. In het kader van 15 jaar zelfsturing hebben wij in maart dit jaar een boek uitgebracht dat wij graag als bijlage aan deze audit toevoegen. In deze publicatie proberen dorpsgemeenschappen hun ontwikkeling door de diverse stadia van zelfsturing te laten zien. En geven andere bijdragen de noodzake-

6.12 Transitie sociaal domein

A. Welke visie hanteert de gemeente bij de transitie binnen het sociaal domein?

Werk en inkomen

Peel en Maas is een vitale gemeenschap waar iedereen naar vermogen in kan participeren. Wij organiseren de ondergrens. Dat betekent dat we bepalen vanaf welk moment door de overheid hulp wordt geboden. Alleen deze ondergrens is onvoldoende om het Goede Leven te behouden. Daarom sluiten wij aan bij de krachten van onze gemeenschap om dit te realiseren. We stimuleren en faciliteren collectieven in onze gemeenschap om het goede leven in samenspraak en samenwerking met alle belanghebbenden – inwoners, organisaties, bedrijven, overheid – te bereiken, uit te bouwen en in stand te houden.

1. Re-integratie en participatie

We doen wat in onze macht ligt om iedereen te laten deelnemen aan de gemeenschap, door het inzetten van vormen van werk die aansluiten bij de capaciteiten van mensen.

2. Inkomen

Iedereen heeft een inkomen dat het mogelijk maakt om als volwaardig burger mee te doen in de samenleving. Hierbij gaan we ervan uit dat mensen zelf inzetten op inkomen uit arbeid en/of de voorliggende voorzieningen.

3. Schuldhelpverlening

We zetten in op het voorkómen van financiële problemen, door de oorzaak hiervan op te lossen of te stabiliseren, zodat burgers (beter) kunnen participeren in de samenleving.

4. Naleving en controle

Bij uitkeringscliënten zetten we ons in om het eigen bewustzijn te verhogen, zodat ze de regels meer uit zichzelf naleven.

Zorg en ondersteuning

Gemeenschappen in Peel en Maas kenmerken zich doordat iedereen naar vermogen mee doet; het Goede Leven wordt vanuit de samenleving bevorderd. Als ondersteuning nodig is worden collectieve voorzieningen ingezet. Waar nodig wordt als aanvulling de maatwerkvoorziening aangeboden. Om dit te realiseren, faciliteert de gemeente en ondersteunen we, waar nodig, verbanden van burgers en maatschappelijke partners. We leven in een samenleving waarin de mens leidend is in plaats van het systeem. En dat zorgt juist voor de pijn. Als antwoord daarop willen we met zijn allen een wereld opbouwen vanuit de talenten die er zijn en daar de systemen op aanpassen. Het samenleven van inwoners kenmerkt zich door het mee laten doen van iedereen, met specifieke aandacht voor mensen in een kwetsbare positie. Inwoners kunnen zo de kwaliteit van hun eigen leven en elkaars leven bevorderen. Deze

manier van leven in de gemeenschap helpt om zo lang mogelijk de regie over het eigen leven te voeren en om mee te doen. Daarbij bepalen gemeenschappen zelf welke voorzieningen ze vanuit hun eigen kwaliteiten realiseren en welke aanvullende woon-, welzijns- en zorgvoorzieningen nodig zijn. Bij het inzetten van aanvullende zorg en ondersteuning zijn de kwaliteiten en talenten van inwoners en hun omgeving uitgangspunt. Als het gaat om professionele inzet geven we ruim baan aan nieuw vakmanschap van de zorgprofessional. Daarnaast brengen we regelgeving en protocollen terug tot het verantwoorde minimum. Maatschappelijke problemen (waaronder excessief middelengebruik en huiselijk geweld) worden zo veel mogelijk voorkómen, waarbij ondersteuning en nazorg worden geboden.

1. Vitale gemeenschappen

We ondersteunen, waar nodig, burgers en gemeenschappen die zelf regie voeren op het zorgen voor elkaar. Zo kunnen mensen zo lang mogelijk deelnemen aan de maatschappij en zo lang mogelijk zelfstandig wonen.

2. Algemene en maatwerk voorzieningen

Er zijn passende maatwerkvoorzieningen beschikbaar aanvullend aan algemene voorzieningen. Tot nu toe is de op aanbesteding gebaseerde contractrelatie met de aanbieders de vorm waarin we in de regio voorzieningen inkopen. We gaan op zoek naar meer duurzame kwalitatieve relaties met aanbieders.

3. Maatschappelijke opvang

Er is maatschappelijke opvang voor kwetsbare groepen.

4. Positieve gezondheid

We faciliteren gemeenschappen en burgers in het bevorderen van een verantwoorde levensstijl in het licht van de sociale, fysieke en emotionele uitdagingen van het leven.

5. Toezicht en naleving

We verhogen het bewustzijn bij cliënten en zorgaanbieders over de regels rond het Persoonsgebonden budget en/of contractuele verplichtingen; zodat ze deze meer uit zichzelf naleven.

Jeugd en onderwijs

Opvoeden en opgroeien zien wij als een 'gemeenschapsverantwoordelijkheid'. Wij

stimuleren gemeenschappen om 'hun jeugd' (0-23 jaar) te laten ontdekken wat ze willen in dit leven, met ruimte voor ontwikkeling van het sociale en culturele. Basisvoorzieningen zoals onderwijs en kinderopvang spelen hierin een belangrijke rol. Als daarvoor aanleiding is spreken we deze partijen aan op hun rol en verantwoordelijkheid. Als ouders tegen vragen of problemen aanlopen, is er professionele hulp die erop is gericht de opvoedvaardigheden van ouders te bevorderen. Daarnaast zetten we erop in de eigen mogelijkheden en het probleemoplossend vermogen van de jeugdige, zijn ouders en de sociale omgeving in te schakelen en te herstellen. Daarbij richten wij ons op het voorkómen van en vroege interventie bij opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen. Deze hulp zetten we waar mogelijk aanvullend in op wat de gemeenschap hierin zelf kan betekenen. Als er sprake is van meervoudige problematiek wordt integrale hulp aan de jeugdige en zijn ouders geboden. Bij dit soort interventies staat het kind voorop. We geven ruim baan aan vakmanschap van de zorgprofessional en

brengen regelgeving en protocollen terug tot het verantwoorde minimum. Wij bevorderen de veiligheid van de jeugdige in de opvoedsituatie waarin hij opgroeit.

1. Opvoeden en opgroeien

Wij ondersteunen gezinnen en gemeenschappen bij het veilig en gezond opgroeien van kinderen en jongeren.

2. Jeugdhulp

Kinderen, jongeren en gezinnen krijgen de hulp die nodig is.

3. Zelfredzaamheid

Kinderen en jongeren worden in staat gesteld om te groeien naar zelfstandigheid, om voldoende zelfredzaam te zijn en maatschappelijk te participeren. Daarbij wordt rekening gehouden met hun leeftijd en ontwikkelingsniveau.

4. Efficiënte en effectieve inzet van jeugdhulp

We zorgen ervoor dat hulp en ondersteuning integraal en samenhangend worden opgepakt in samenwerking tussen ouders, omgeving en jeugdhulppartners. Het is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente, partners en gemeenschap, om binnen het financiële kader van

het rijk, de zorg en ondersteuning voor jeugdigen en hun gezinnen te organiseren en verantwoord met gemeenschapsgeld om te gaan.

Gemeenschapsontwikkeling

Inwoners nemen maximaal deel aan ontwikkelingen in de (lokale) samenleving. Daarbij nemen zij zelf de regie over hun eigen ontwikkeling en de ontwikkelingen in hun omgeving, als onderdeel van de grotere samenleving. In het samenleven met andere inwoners gaan inwoners tolerant om met elkaar en respecteren zij elkaars verschillen. Generaties dragen zorg voor elkaar en geven elkaar ruimte om te vernieuwen en te veranderen: sociale innovatie en emancipatie zijn basisvoorwaarden voor het behoud van het Goede leven. Inwoners zijn leidend als het gaat om het hoofddoel: het realiseren en behouden van vitale en intelligente gemeenschappen, die gevormd en gedragen worden door betrokken inwoners. Overheden en maatschappelijke organisaties nemen dit hoofddoel als uitgangspunt voor hun handelen en leveren hier, waar gevraagd, een ondersteunende bijdrage aan. Diversiteit in

de gemeenschappen zien we als een belangrijke bron van gesprek en ontwikkeling voor en door die gemeenschap. Als overheid nemen we verantwoordelijkheid wanneer minderheidsgroepen onvoldoende deelnemer zijn in de gemeenschappen, als ze te maken krijgen met discriminatie of voorzieningen hun onvoldoende bereiken.

1. Vitaliteit

We ondersteunen gemeenschappen in de eigen ontwikkeling, zodat de vitaliteit van gemeenschappen groeit.

2. Subsidies

We voeren een subsidiebeleid gericht op stabiliteit en ontwikkelperspectief van verenigingen en stichtingen.

3. Vrijwilligers

Vrijwilligers leveren een belangrijke bijdrage aan de vitaliteit van gemeenschappen en dat ondersteunen we vanuit de gemeente.

4. Accommodaties

Organisaties, verenigingen en gemeenschappen zijn zelf verantwoordelijk voor hun accommodaties.

5. Participatie van minderheidsgroepen

We zetten in op evenredige participatie van minderheidsgroepen.

6. Welzijnswerk

Welzijnswerk ondersteunt de toegankelijkheid van het samenleven voor al onze inwoners.

7. Inburgering

We stemmen diverse aspecten van inburgering op elkaar af en zoeken naar wegen om migranten actief deel te laten zijn van gemeenschappen.

B. Op welke wijze slaagt de gemeente er in deze visie samen met andere partners te implementeren?

Deze aanvraag bevat legio voorbeelden van de wijze waarop deze visie praktijk wordt. Denk onder andere aan “Wij maken werk van werk”, maar ook de initiatieven voor een betere aansluiting onderwijs arbeidsmarkt met o.a. als resultaat het ontdekklab Peel en Maas.

7. Samenwerking

7.1 Ondersteunen van campagnes en slowfood activiteiten

A. Voert de gemeente een actief beleid op het terrein van de uitgangspunten van Slowfood?

In de kaderstelling Ruimte en Economie hebben we aandacht besteed aan food in brede zin. Zo hebben we in de missie voor ons programma economie agrofood benoemd als een van de pijlers voor onze lokale economische structuur. Wij hebben in ons beleid de keuze gemaakt om koplopers, onder andere op het terrein van slowfood, te ondersteunen waar dit gewenst wordt.

B. Heeft de gemeente contact met een regionaal convivium van Slowfood?

Vanuit de Week van de Smaak, die wij met de regio een aantal keren hebben georganiseerd, zijn we aangesloten bij het convivium Slowfood Limburg.

7.2 Samenwerking met slowfood en andere organisaties ter promotie van natuurlijke en traditionele gerechten

A. Heeft de gemeente beleid om samen te werken met organisaties die de voedselkwaliteit en -veiligheid bevorderen of de bereiding van 'eerlijke' en traditionele gerechten promoten?

Ja, wij werken actief samen met een aantal ondernemers en onderwijsorganisaties die ambities hebben op het terrein van gastronomie en food. Een concreet voorbeeld hiervan is de FoodLab Limburg. De vrijetijds- industrie is in Peel en Maas, zoals ook geldt voor héél Limburg, één van de economische motoren. Het is een branche die voor stevige uitdagingen staat, bijvoorbeeld als het gaat om het vinden

en binden van goed personeel te krijgen en te behouden. Daarbij zijn er uitdagingen doordat er sprake is van onvoldoende innovatie en is er een mismatch gegroeid in een continue veranderende markt met kritische consumenten. De grotere belangstelling voor verantwoorde voeding, gezondheid en duurzaamheid wordt steeds belangrijker. Een beweging die wij als lokale overheid van harte onderschrijven. De consument verlangt een totaal beleving wanneer er tijd besteed wordt aan vrije tijd.

In Peel en Maas willen Ondernemers, Onderwijs en Overheid gezamenlijk optrekken om de uitdagingen waar de branche voor staat het hoofd te bieden.

Bijvoorbeeld door het oprichten van een Food Academy. Een opleidingsinstituut waarmee we het vakmanschap in de gastronomische en hospitality sectortoekomst-bestendig maken.

Ondernemers en Onderwijs zijn leidend in dit proces. Aangezien wij van mening zijn dat hiermee een bijdrage aan het goede leven in Peel en Maas geleverd wordt, hebben we als gemeente een faciliterende rol op ons genomen. Om meer uitdrukking te geven aan het belang dat wij aan deze ontwikkeling hechten vervult onze burgemeester een ambassadeursrol en maakt zij actief deel uit van de stuurgroep Foodlab.

B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen op het terrein van streekgerechten en streekproducten?

Wij faciliteren processen van ondernemers zoals uit voorgaande antwoorden is te constateren. Voor de volledigheid verwijzen we graag naar de antwoorden op de vragen 3.15, 3.16, 4.5 en 4.6.

7.3 Internationale organisaties en samenwerking gericht op de verspreiding en filosofie van cittaslow en slowfood

A. Heeft de gemeente beleid om samen te werken met organisaties die bij de uitvoering van internationale samenwerking de waarden van Cittaslow en Slowfood toepassen en uitdragen?

Jazeker. Zoals al vaker in deze aanvraag aangegeven past de centrale filosofie van Cittaslow naadloos op onze kernwaarden diversiteit, duurzaamheid en zelfsturing. Deze drie kernwaarden dragen wij actief uit als gemeente. We hebben daarbij de bewuste keuze gemaakt, bijvoorbeeld bij de herziening van de kaderstelling op de thema's Ruimte, Economie, Vitale Gemeenschappen en Sociaal Domein, om een intensieve dialoog te voeren met koplopers uit onze gemeente die met ons staan voor diversiteit, duurzaamheid en zelfsturing.

Meer specifiek werken we op het terrein van Slowfood al samen met een aantal

onderwijsorganisaties en ondernemers. Voor een gedetailleerd inzicht hierin verwijzen we graag naar de beantwoording van vraag 7.2.

B. Welke maatregelen heeft de gemeente getroffen om de inbreng van de waarden van Cittaslow en Slowfood bij nationale en internationale overheden te bevorderen?

Ook naar andere overheden dragen wij onze kernwaarden, die naadloos passen op de filosofie van Cittaslow actief uit. Dit doen wij bijvoorbeeld als actief lid van de Regio Venlo, de Euregio Rijn-Maas-Noord, het Platform Middelgrote Gemeenten en de belangenorganisatie van de tien grootste plattelandsgemeenten (de P10).

Wij participeren in verschillende projecten en experimenten en hebben daardoor veel waardevolle relaties met andere overheden. Relaties die ons de gelegenheid bieden om een podium te bieden aan ons gedachtengoed. In het verleden hebben wij bijvoorbeeld veel pilots gedaan met een aantal ministeries in het kader van zelfsturing. Ook landelijk worden wij nog vaak gevraagd om onze ervaringen rondom communicatieve zelfsturing toe te lichten. Wij zijn pilotgemeente in het kader van de omgevingswet. Op Europees niveau participeren wij in het Censeproject inzake duurzaamheidsvraagstukken. We onderzoeken de samenwerkingsmogelijkheden met een Marokkaanse regio waarmee wij op waardenniveau ontzettend veel gemeen hebben. Dit zijn allemaal relaties die ons helpen om het gedachtengoed van het goede leven onder de aandacht te brengen. Het slowfood gedachtengoed kan hier perfect in mee liften.

7.4 Optionele en aanvullende eisen

Wij geloven dat wij, met andere partijen uit de samenleving, een onderscheidende bijdrage kunnen leveren aan het goede leven in Nederland en daarbuiten. Aan de manier waarop wij dit doen hebben wij gevoel gegeven in deze aanvraag. Wij kijken er ontzettend naar uit om ook met het netwerk van Cittaslow een waardevolle bijdrage te leveren aan een prettige samenleving, nu en in de toekomst.

Wilhelminaplein 1
5981 CC Panningen
Telefoon 077-306 66 66

www.peelenmaas.nl